

J. de Deckers Rym-oeffeningen, verdeelt in dry boecken, vervattende gedichten van verscheyden styl en stoffe

<https://hdl.handle.net/1874/203570>

DERDE BOEK
DER
RYM-OEFFENINGEN
VAN
J. DE DECKER,

INHOUDENDE
Liederen, Lierfangen, Psalmen,
en verscheyde Gedichten.

Op den geboortedag van eene, onder den name

V A N

C H A R I C L E A.

Gestelt ten versoefke van sekeren vriend.

'T Jaer neemt nu wederom begin,
En 's jaers beginssel, mijn' vriendin,
Was eens 't begin ook van uw leven;
Derhalven voel ik my gedreven

Wat rijms u toe te senden thans,
In plaets van eenen roosekrans:
Men fiet nu nergens roosen blaken,
'T en waert in 't sneeu van uwe kaken.

All wat kortis aerdig stond op 't veld
Legt door 't verloop des jaers gevelt;
All wat den oogen kon behagen
Van wind en winter neergeslagen.

Kom, schoone, set u aen mijn' zy,
En overweeg hier op met my
Hoe snel de jaren vliegen henen,
Hoe haest de schoonheyd is verdwenen.

En daerom neem dit nieuwe jaer
Wat beter als all' d'oude waer;
Duld niet dat jeugd en frisse jaren
U meer soo vruchteloos ontvaren.

Niet dat ik seg dat gy uw' jeugd
Versleten hebt in malle vreugd,
Of deurgebracht in ydelheden;
Neen, anders leeren my uw' seden:

Maer

2 Op den geboortedag van eene, onder den name van &c.

Maer dat gy sonder wederpaer
Verfleten hebt soo menig Jaer
En volgens dien uw' lentyden
Hebt laten sonder vrugt verglyden.

Dan dat vergrijp is nu geschied ;
En hegt maer 't een aen 't ander niet ;
Laet maer de Somer van uw leven
Ook sonder vrucht niet henen sweven.

Vind, mijn' vriendinne, vind eens goed
Te doen als all de wereld doet :
Let op den aerd van all de Dieren,
Die of door lugt of water swieren.

Wanneer de wilde vogel singt,
Het woeste woud gedierte springt,
Het visken huppelt op zyn' vinnen,
Dan noopr hun soete lust tot minnen.

Sie boomen, bloemen, kruyden,
Door minnen moet 'et all bestaen :
Ja Hemel, aerde en all' hunn' deelen
Doen niet als kussen, niet als teelen.

Dies roep ik weer : neem dog dit Jaer,
Neem uws levens Somer waer ;
Gy kunt 'et noyt bequamer wagen ;
De Somer is geschikt tot dragen.

Dan is 't all swanger en bevrugt,
Dan draegt de peerboom dat hy sugt,
Dan doet de hitte d'eekel swellen,
En krachtig bersten uyt haer 'schellen.

LENTE.

LENTE-LIED.

Nu sig den Hemel open doet
Met schoener lucht en sagter dagen,
En 't aardrijk voor soo felle vlagen
Een minnend aensigt bied soo soet:

Nu 't ligt gehuyft ontrent den Stier
Soo blye dagen brengt te voren,
Gerekt, gematigt naer behooren
Met winter-koude en Somer-vier:

Nu 't aardrijk sijnen schoot ontsluit;
Nu lauwe hette en koele droppen
Ontspringen doen de frisse knoppen,
En trecken geeft ten wortel uyt:

Nu lieffelijk in veld en bosch
Sig opdoen met soo versche roken
Hier 't eerste groen nau half ontloken,
Daer suyver wit, ginsaerdig blos:

Nu 't schouw gevogelt wel gemoed
Den nieuwen tijd met vrolijk quelen,
Met mengelsang van duysend kelen
Onthaelt, besegent en begroet:

Nu 't vee den muffen stal verlaet,
En springt langs d'opgedroogde landen;
Nu kalf en koe met grage tanden
In 't nieuwe gas te bruyloft gaet:

O die nu ook in ope logt
Van dienst en enge dwang onslagen,
Langs tuyn, langs duyn en dorenhagen
Eens 't vrye veld betreden mogt.

Hoe

L E N T E - L I E D .

Hoe soude ik by dees' Lente-Son
 Mijn greetig ooge spelen leyden
 Door blaeuwen Hemel groene weyden ,
 Door berg en dal , door beek en bron.

Soo bly soo breed een uytgesicht
 Sou my met heeter sang-lust treffen ,
 Sou mijn gedachte bet verheffen
 En mijn gedachte mijn gedicht.

Een geest genegen t'onderstaen
 Een werk dat eeuwen mag verduuren ,
 Wil niet bekneelt sijn tusschen muuren ,
 Wil breed en ruym(schoots weyen gaen,

Wil met een onbelemmert oog
 Door Aerde , Zee en Hemel sweven :
 'T genot eens voorwerps soo verheven
 Verheft sijn geesten hemelhoog ,

Trekt sijn'gedachten uyt het slijk ,
 Doet sijn' gedigen kragt ontfangen ;
 En maekt sijn' schoone maetgesangen
 De schoonheyd hunner stof gelijk.

Is 't wonder dat mijn rijm als mat
 By d'aerde kruypt , nadien mijn'oogen
 Ons huysdak nau passeren mogen
 Mijn'voettn noyt den wal der Stad ?

KLAGTE

5

K L A G T E

Over de dood des

K O N I N G S

VAN GROOT BRITAENGIEN.

Uytgestort tegens de Koningflagters.

*Qualibet abscondi pars corporis agra jubetur ;
Excipiunt Medici Theologice caput.*

WAs dan uw' wrevelsugt geboren en gebroed
 Uytik en weet wat grillen,
 Met dat van elk beklaegt bisschoppelijke bloed
 En d'al te strenge straf van Straffort niet te stillen?
 Ach ! moest uw' rasery noch soo veel verder gaen,
 Noch soo veel hooger woeden ?
 Moest gy uw' klaeuwen noch aen dien gefallden slaen,
 En met dat heylig bloed uw' dulle byl bebloeden ?
 Gy knapt de groote suyl van uwen staet ter neer,
 En derft soo vuyle vlekken
 Noch decken met den schyn van yver tot Gods eer :
 Wat moet die mantel (laes !) all schelmery bedecken !
 Hebt gy dan t'eenemacl den schaemschoen uytgedaen ?
 Hoe ? weet gy van geen bloesen ?
 Daer gy den text alom der goddelijke blaen
 So regt fiet tegengaen uw' averechtse gloesen ?
 Gantsch Christenrijk verbaest toont u uw ongelyk,
 En tragt u af te manen
 Van uw verwoed bestaen : maer, och ! gantsch Christenrijk
 Kan uw versteent gemoed niet morwen met sijn' tranen.
Sijn'

6 *Klagte over den Koning van Groot Britaengien.*

Sijn' tranen zyn (helaes!) niet magtig van dat bloed
Uw moordbijn af te wenden.

Wat Turk, wat Thrax bestond, wat Tarter fel van moed,
Soo schandig oyt de vuyft aen zynen vorst te schenden?

Ontwijd hem, dwingt hem vry zyn' titels af te staen,
Ja scheld hem voor verrader;

Gy sult, hoe seer Gy scheld, niet laten door te slaen
Den hals van uwen vorst, ja van uw' vromen vader.

Al ware schoon uw staet van hoofde tot de voet
Verrot in alle zijn deelen:

Nog diende 't hoofd verchoont: want segt eens, blind ge-
broed,

Waer setmen hoofden af om lichamen te heelen?

Gy brengt uw eygen Hoofd uysinnig op 't schavor,
Dat edel Hoofd, geboren

Ja tot de kroon gevormt van Brit, van Ier en Schot,
Dat hoofd van God tot Hoofd des eylands uytgekoren.

Gy dreygt, gy brult en raest: hy daerentegen hy
Staet vast en onbewogen,

Beklaegt den brand sijns rijcx, belagt uw' rasery,
En stapt de dood geruft en moedig onder d'oogen.

Hy sendt vast hemelwaert zyn'oogen en gebeên,
Als scheen hy te verlangen

Om voor een aerdsch paleys een hemelsch in te treên,
En voor een tydelyk een eeuwig rijk t'ontfangen.

Ach! ach! daer mackt de Vorst sig tot dien slag gereet,
Die vyand sal bedroeven:

Daer bloot hy 't hoofd van hoed, de borst van opperkleed:
Daer staet des rijcx geslag verdrukt van schuym van boeven:

Daer schut hy d'oogen af voor 't allerjongste licht,
Maer om terstond de stralen

In d'eeuwigheyd te sien van 't eeuwig aengefigt:

Daer duykt hy, maer ontduykt met een al 's werlds qualen

Amy! daer volgt de slag, en op den slag het bloed,
En met het bloed het leven,

Slag,

Klagte over den Koning van Groot Britangien. 7

Slag, die gansch Christenrijk in 't roukleed duyken doet;
Slag, van wiens wederflag all 't eyland noch sal beven;

Slag, die mijn oog en bey doet vloeyen als een' vliet
Langs mijn' bestorve rijmen.

Zee, loopt gy 't eyland om, en overloopt gy 't niet?

Zon, kond gy sulck' een' hoon aenschouwen sonder swijmen?

De weerklank van dien slag komt in een' oogenblik

All 't aerdrijk deurgevlogen,

En slaet de volkeren, all waer hy vliegt, met schrik:

Rijn, Ister, Tyber, Taeg, 't staet all als opgetogen:

Hy doet den fieren Leeu zyn' fieren moed vergaen,

De frisse Lely treuren,

De Sont van enckel spijt weerlijds haer boorden slaen,

Den Iber nat beschreyt zyn dierbaer purper scheuren:

Daer (roeft hy) ligt de Roos gerukt van haaren steel,

Verdrukt van snoode swijnen:

Noyt, noyt heeit onse Euroop op haar bebloed toneel

Een treutipel soo vervloekt, soo groulaam sien verschijnen.

Ach! (sucht de Lelyblom) waer 't dat ik had gedoch;

(Maer och! wie kond'et droomen?)

Dat in ons Roosentrijk genest had sulck gedrocht,

Myu Roos, mijn Bruydegom, gy waert my niet ontnomen:

Ik had my voor dien slag weer derwaerts aen gespoed;

En u getracht r'ontrucken

De klaeuwen van dat wreed dat rafende gebroed,

Of onder 't selve mes met u gepoogt te bucken.

Gy hebt, Edgarius, van wolven Engelland

Vergeefs gesocht te vryen:

Ach! wolven voed'et noch en beiren bits van tand;

Wat seg ik beir en wolf? ja tygers en harpyen.

Ja waerlyk tygers sijn 't, die met soo waerden bloed

Hunn' dullen bloeddorst leschten;

En hunn' gewijden Vorst verdrukten soo verwoed

Als Phocassen, Rusijns of diergelijcke pesten.

Maer, sinneloofe, segt, wat hebt gy dog voor loon
Uw' dulheyd toegeschreven?

Denkt gy door Karels val te stijgen op den troon,
En veylig door den dood van uwen Prins te leven?

Gy hebt uw' rekening (denk ik) verkeert gemaakt:

Die hand aen Vorsten schonden,

Weet dat die selden droog (ten grave zyn geraekt,
Maer hebben meest hunn' siel gespogen door hunn' wonden.

E E R - S P O R E ,

Of moedigende Aensprake van 't Vrye Neder-
land aen sijne Zee-Helden.

Vitamque volunt pro laude pacisci.

I Ndiert gy streeft na Palmen en Laurieren,
Die stael en steen verduuren ongeschend;
Mijn' Zeeuwen op; op, op, mijn' Batavieren,
Ik toon u 't pad, waer langs men die berent.
Indien 't u lust de zee van water-Vloeken,
Van Schuymeren en Rooveren t'ontflaen;
Gy hoeft Algier of Tunis niet te soeken,
Mijn' Helden, op, ik weet u nader baen.
Ja soo 't u lust) ik wil nog hooger spreken)
Alcides spoor te volgen onvermoeyt,
En 't Ongediert bey nek en bek te breken;
Waer toe na Nijl of Lybien gespoeyt?
Slaet van mijn strand uw oog maer eens ten Westen,
En, Sonen siet hoe eng een water-gragt
Uw' Moeder scheyd van die verwoede Pesten,
Die vyanden van 't menschelijk geslagt,

Die

Die onlangs nog hunn' Wettige Overhoofden,
 Den Vader en sijn' Wettelyken Soon
 (O Grouwelstuk !) so wredelyk beroofden
 Dien van sijn' hoofd, den Desen van de kroon :
 Die onder sig soodieffsch ten buyt verdeelden
 Den Hoofsch en boël ja tot het minste stuk :
 Die vol en dol van ongewoone weelden ,
 En dronken van hunn binnenlandsch geluk
 Nu buyten ook versnorken en versnauwen.
 All' wat quansuys hunn' wetten niet en hoort ,
 Ja hunne muylen en nimmer-latte klauwen
 Nog druypende , nog klam van Vadermoord
 So greetig slaen in mijn' oegstrijke Schepen ,
 In myn besweert en eerelyk gewin ;
 Schoon ik my noyt aen 't hunn en heb vergrepen ,
 Maer oyt my droeg als Brittenlands vriendin :
 Die endelyk na soo veel schelmeryen
 Als 't Noord-sout sand aen hunnen oever send ,
 Sig niet ontsien den naem sig toe te wyen
 Van Vryen Staet, van Agtbaer Parlement.
 Hablind gebroed ! onschamele Barbaren !
 Soo sulck een naem regt op uw' daden slaet ,
 Een heylloos rot van tulle Moordenaren
 Voer dan ook vry den naem van vryen staet.
 Nu Zeeuwen , segt , segt eens , mijn' Batavieren ,
 Wat dunkt u dog ? en is dit boos gedrogt
 Niet ruym soo boos als d Hydren , Swijnen, Stieren ,
 Die Hercules wel eertijds t'onderbrocht ?
 En die door sugt tot waeren roem ontfteken
 Sijn' pelen rekt, en inspant all' sijn' kragt ,
 Om sulck gedrogt te stuyten off te breken ,
 Verdient die min als Hercules geagt ?
 Op, Helden , dan , valt aen op die verwoede ,
 Legt wacker toe op stuyten , sluyten , slaen ,

En veegt en schuymt met mannelijcken moede
 Dat Schuym uyt Straat, Canael en Oceaen.
 Gy denkt misschien dat schuymen en dat vegen
 Heeft vry wat in; ik ken het, en 't is waer:
 Maer noyt word Eer gemakkelijk verkregen,
 Die roose groeyt aen doornen van gevaer.
 En wat gemak heeft doch een schandig leven?
 Geen sachter bed voor 't eerelijk gemoed
 Als 't bed van Eer; te strijden ja te sneven
 Voor 't Vaderland is (leert ons Flaccus) soet.
 Uw' goede saek sal u den moed verhoogen,
 Hunn' quade saek de schelmen maken schuw:
 Noyt is'er stael, noyt kling van leer getogen
 Voor saek soo goed soo eerelijk als d'uw.
 Gaet daer op aen, en stelt u in Gods hoede;
 God is 't, 't is God, die desen handel stiert,
 En uwen arm bevolen heeft de roede
 Ter straffe van dat bloedig ongediert.
 O! hoe sou kortss hun 't bloed sijn atgevloten
 Van rug en staert op dat verstaelt blanket,
 Waer 't dat mijn Tromp de leydsman van mijn vloten
 Sijn' handen slechts gehad had onvertet!
 Maer (ô wat spijt!) die Zeelecu voelt sich dringen
 Van dubbel wee; moet voor, moet achter aen,
 Hier zijn en gins, beschermen en bespringen,
 De kudde voor, de Wolven tegenstaen.
 Noch evenwel weet hy soo gaeu te waken,
 Dat hy den vloed doet strecken veler graff:
 Het Ongediert bijt stout met ope kaken
 Tot drymaelaen, en drymael bijt hy 't aff.
 Wat doet hy vlijts met sijne Met-geffellen
 Met Ruyter die soo ruyterlijk sich queet,
 Op dat hy mag sijn' Schapen veylig stellen,
 En hoeden voor dier dulle wolven beer!

Maer luystert, stil, wat komt de Faem verhalen?

Wat bly geroep is 't dat mijn'ooren raekt?

Soo, dat gaet wel, soo, moedige van Galen,

Soo, beukter in, soo, lustig, dat het kraekt.

Gelijk mijn Tromp in 't Noorden met de rocde

't Fel ongediert vast rug en lenden tout,

Verftook alsoo in 't Zuyden met den bloede

Der Tygeren het Middellandsche tout.

Livorne liet van schrik om 't hert benepen

In vlam en rook sijn water staen en strand,

En flux daer aen de vyftien Britsche schepen

Gevlugt, gevat, versonken en verbrand.

't Siet mijnen Held noyt sijnen mast verlaten

Schoon hem 't geschut afsnijt den eenen voet,

Maer sittende bestieren sijn Soldaten,

En schoon hy sit, nog pal staen met den moed.

Waer zijns nu, die souden derven wanen

Dat d'oude dengd in my beswijkt en wijkr?

Ik hebbe nog Heemskerken, Heynen, Hanen,

Als aen dit stael voor al de wereld blijkt:

Ik hebbe nog regtschape vrome Borsten,

Nog liên van raed, nog mannen van bedrieff,

Die niet soo seer na goud als glory dorsten,

Ja d'eere verr' waerdeeren boven 't lyff.

En sulke zijn 't daer ik naest God op hope;

Die sullen eens 't verdrukte Brittenland

Tet heyl van my ja van geheel Europe,

Ontweldigen der wreede Dieven hand.

Maer 't is genoeg: waer word ik heen gedreven?

Mijn'Helden, waer, waer of mijn'reden loopt?

Ik was verrukt, gy moet 'et my vergeven;

't Is al te lang het willig ros genoopt.

Spoed en Voorspoed

Aen mijnen Broeder David , op zijne reyse
naer Oost-Indien met het Schip
den Walvisch.

't **G**evleugelt vlot gaet glippen heen,
Rukt weg met onser sellen een',
Die uyt een ingewand getogen
Een' selve moeders borsten sopen :

't Set zijnen loop na 't Ooster-land,
Om daer sijn ledig ingewand
Met Water te vullen , en te plucken
De geurige oegsten der Molucken.

Vaer wel , vaer wel , ô Broeder mijn ,
Gods Engel wil uw leydsman sijn ,
Die moet u , waer gy komt te trecken ,
Een Wolk en Vier-Colom verstrecken :

Die neem uw' kiel in sijn behoed ;
Die stiertse veylig door den vloed :
Die sla de buyen in de boeyen ,
Die haer beletten voort te spoeyen :

Die laetse van den Oceaen
Noyt grimmig gins en weder slaen ;
Noyt vallen in der roovers handen ,
Noyt stooten tegens blinde sanden ,

Die helpse mer gewissen loop
't Quaed Hoofd verby van Goeder Hoop ;
En doctse sonder seyl te strijken :
't Zuyd-end omswieren van Afrijken ,

En voerte dan voorts Oostwaert aen,
Tot daerse koom den geur t'ontfaen
Der Nagel-bloeslems een Muscaten
Van Banda, Tidor en Ternate:

Die spaer uw lijfalom gefond,
Ook onder 's Hemels beeten Hond:
Die late u t'Scheep en in de baren
Noyt zee noyt scheepsquael wedervaren:

Die houde uw herte welgemoed,
Schoon gy allenken in den vloed
De Noorder-Kar fiet nederfijgen
En 't Zuyder Kruijs allenken stijgen:

Want schoon gy door den wind geprest
Van sterren wisselt en gewest;
Gy sult nogtans in spijt der winden
God overal den selven vinden;

Dat is, een' Hoeder van de geen'
Die hem voor hunnen God alleen
Alleen voor hunnen toevlugt houwen,
Alleen alleen op hem vertrouwen.

Een man van deugd en kloek verstand
Heeft overal sijn vaderland;
Want overal is God sijn Vader,
Sijn Heyl, sijn Schutsheer en Berader.

Laet dat u troost sijn waer gy gaet;
En stel op menschen geen verlaet,
En wilt noyt vast staen op gemoeden
Meer los en vlot als wind en vloedden.

Laet omsicht of voorsichtigheyd
 Staeg staen aen 't roer van uw beleyd ;
 Die deugd bestier uw swijgen , praten ,
 Uw gaen en keeren , doen en laten :

Schoon sy in allen word vereyscht ,
 Sy dient voor allen een' die reyst ,
 Die reysen wil , moet sien en hooren
 Met duysend oogen , duysend ooren.

Laet noyt losmondig bersten uyt
 Wat gy in kist of boesem sluyt :
 Leer hoon en ongelijk verdouwen ,
 En uwen toorn in teugel houwen :

Bejegt ieder heus en wel :
 Vlied Venus , wijn en dobbel-spel ;
 Op die bedriegelijcke sanden
 Verseylt men sich ook wel te lande :

Want , Broeder , ramp en ongeval
 Ontvaert men met de zee niet all ;
 't Land daer gy gaet heeft ook sijn' klippen ,
 Gelukkig , diese weet t'ontslippen.

God geve u kloekheyd en verstand ,
 Dat gy te water en te land
 De platen meugt en banken mijden ,
 Daer vele schipbreuk tegens lijden ,

En deurgaens na de streek der deugd
 Het roer uws levens wenden meugt ,
 En soo beseylen allerwegen
 Der menschen gunst , des Hemels segen.

Gy scheid nu van ons, en misschien
Of oyt d'een d'ander meer sal sien;
Dog laet ons God dat overdragen,
Die doe daer in na sijn behagen:

Die doe uw vaert u wel vergaen,
Ja daer uw welvaert uyt ontfaen:
Die laten u beter lot verwerven
Als gy althans soud droomen derven:

Die hopen wy dat overal
Voor u en d'uwe sorgen sal,
En soo gy Hem volherd te vreesen,
Die hoop en sal niet ydel wesen.

Maer hier by moet ik 't laten: want
De Walvisch, Broeder, wil van land,
Hy wil met u gaen henen rucken:
God (bid ik) laet 'et soo gelucken,

Dat hy u eerlang mag geruft
Te Java lossen op de kust,
En gy voorspoedig en behouwen
Eens weder 't Vaderland aanschouwen.

S O N T
E N
O O S T Z E E
O N T B O E Y T

Door den edelen en dapperen Zeeheld Heer

JACOB van WASSENAER,

Ridder, Heere van Obdam, &c. Admirael
van Holland en Westvrieland.

*Fama extendere factis,
Hoc virtutis opus.*

At yflijk krijs-gerugt of 't zijn mag, dat wy
hooren

In 't oord, waer overheen de Wagen gloeyt
en glimt?

Wat oorlogs-onweer klimt

Uyt d' Oostzee op, en huylt so schriklijk in ons' ooren?

Dus sprak de Staect onlangs der Seven vrye Landen,
Doen 't wet' loos Sweedfch geweld met yfer, vuur en loot
Hunn' Deenfchen Bondgenoot,
Den wettelijken Staf wou wringen uyt de handen.

Die verre fiende Staect wel konnende bevroeden
En rieken, dat de brand van zijnen Nagebuur
Ook dreygde fijnen muur,
Poogt door een' felfen slag twee rampen te verhoeden;
Poogt

Poogt door sijns naesten heyl zijn eygen uyt te werken;
 En sijne Oofterfchen of Noorderschen Handelaer
 Te vryen voor gevaer
 Door aém te geven aen 't aemechtig Denemerken.

Derhalven rukt hy flux een' goede Zeemagt t'zamen,
 Die hy den moed beveelt en wijsheyd van Obdam
 Een' Held, die zijnen ftam
 En ouden Adelschild niet ligt en fal beschamen :

Die al van kindsbeen aen een vier heeft voelen leven
 En woelen in zijn borst, 't welk met een' scherpe kragt
 Hem noopte dag en nagt
 Om van zijn eed'len aerd eens dapper proef te geven.

Hy gaet dan moedig t' seyl om noordwaerts aen te swerven
 Verfelfchapt met de Wit en ander' Helden meer,
 Alle borsten heet op eer,
 Geneygt voor 't Vaderland te winnen of te sterven.

Dus komt hy endelijk in d'Orefontfche golven,
 En valt, voor-wind, voor-ftroom, met zijnen middeltogt
 Op 't Gotsche Zeegedrogt
 Gelijk een moedig Leeu valt in een' kudde wolven.

En schoon hem in dien storm een' ys're buy van kogels
 De Wit (ô ramp!) ontrukkt en Pieter Florusfloon,
 Bey perlen aen zijn' kroon,
 Slagved'ren allebey aen zijn' metale vlogels:

Hy vliegt'er nietremin al even wacker onder,
 Scheurt, schend en stremt niet eer zijn' overforflen loop,
 Voor dat hy'r vanden hoop
 Een deel te gronde jaegt met zijnen kopren donder,

Een deel op 't kogel-fpel genade dwingt te fingen
 Een deel in kolen fet met zijnen blixembrand,
 En voorts de rest aen strand
 Weerfijds dien heeten daus deurnagelt perft t'ontspringen :

En

En rukt aldus tot eer der seven Nederlanden,
 En tot verfekering van 's koopmans Zeefortuyn
 Den Baltifchen Neptuyn
 En fijnen arm de Sont weer uyt de Gotsche banden.

Ja zelfs de blote galm van fijn gefchut gedragen
 Op Zeeland, maekt ook daer de Sweedfche Vendels vlug,
 En drijft de pest te rug,
 En geeft weer ruymte en lugt aen 't Rixxhoofd Koppen-
 hagen:

't Welk onfen Admirael in fijn' verlofte wallen
 Ontfangt met foo veel vreugd, foo veel bewijs van eer
 En juchens als weleer
 Oud Roomen fijn' Camill naer 't opflaen van de Gallen:

't En kan fig van 't gefigt des Zeehelds niet verfadon;
 En houd fig ber verpligt aen fijn beroemt beftaen
 Als Syracuysen aen
 Timoleons bedrijf en wackre wapen-daden.

Dat dit u, Karel, leer aen uwen pligt gedenken:
 Wat dunkt u? Waer 't u niet wel ruym foo eerlijk
 Uw'eygen staet en rijk
 Te ftieren na den eyfch als uws gebuurs te krenken?

'k Meen jae 't; op fulke wijs word ware roem verkregen.
 O fage nu eens op de dappere Gustaef
 Die kloECKaerd, die foo braef
 De Duytsche vryheyd fagt t'handhaven met den degen;

Hy fou gewiffelijk all uw gewoel verdoemen;
 En seggen u rond-uyt in 't aenfigt sterk en stijf:
 Neef, all uw krijgsbedrijf
 Is eer uytfinnigheyd als dapperheyd te noemen.

't Is waer, ik heb weleer ook 't oorlogs-ftael getogen,
 Maer nimmer als geperft door reden van gewigt,
 Noyt reukeloos nog ligt,
 En heboyt eer en eed en God gehad voor oogen.

Een Vorst, die noodeloos sijn buuren loopt bestryen
En slegs nyt staetsugt, is in plaetse van een vorst
Een roover in sijn' borst,
En all' sijn oorlogen maer loutre strooperyen.

Men werp my hier niet voor eens Alexanders leven;
Men snork my van 't bedryf eens Casars niet te grof:
Om dat aen hunnen lof
Soo veel papiers en ints verklad is en verschreven:

Noyt sal regtschape siel op sulken lof verlieven:
Die scherp tot in den grond van hunn' bedrijven siet,
Strax riekt hy, datse niet
Als purpre moorders zijn, niet als gekroonde dieven.

O welk' een' rasery! het ruyme rijk van Sweden
Komt u gantch onverwagt soo ruym als 't is en groot
Gevallen in den schoot;
Nog is 't u niet genoeg, nog wilt gy ruymere treden.

Gy hebt de kroon nog nau gekregen op uw' locken,
Nog nau uw nieuw gebied geset op hegen grond,
Of maekt soo wijden mond,
Als of gy gulsiglijk al 't Noorden in woud floeken.

Nu doet gy Casimier uw' dulle kling gevoelen,
Dan gaet gy Frederik, dog weynig tot uw' eer,
Dan Brandenburg te keer,
Dan soekt gy 't hier, dan daer: waer toe dog al dit woelen?

O soo gy 't ampt verstonde, waer toe gy zijt geropen,
En wat een' man betaemt van koninglijk bewint;
Bet soud gy zijn gesint
Den degen des Geregts als dien van Mars te stroopen.

Gy soud niet dertelijk eens anders staet verwerren,
Maer staeg belorgen 't nut, de welvaert en 't cieraed
Van uwen eygen staet;
Dat past een' eerlijk' Vorst; soo gaetmen na de Sterren.

Gy

Gy foud in plaats van 't swaard den wijfen scepter fwieren
 En als u jemand dien uyt heerich-fucht onbesuyt
 Wou rucken uyt de vuyft
 Dan waer 't eerst tijd te staen na Palmen en Laurieren.

Hoe? Heeft mijn' dochter u den Rijxstaf opgedragen,
 Op dat gy 't Rijk, verdult op buytenlandfch gevecht;
 Soud laten onbetecht?
 Soo magfe sich met recht haers opdrachts wel beklagen.

Maer, ô mijn' dochter, seg (dus sou de Vorst sijn' reden
 Hier wenden tegens haer) Christijne, seg 'et my;
 Wat nood, wat suffery
 Bewoog u van uw rijk en kroon-recht af te treden?

Docht dan het Roomfche kraem een lok-aes voor de
 fotten
 U schooner als uw' kroon of koninglijcken hoed,
 En 't lecken van den voet
 Des Tygerbods meer waerd dan 't brave rijk der Gotten?

Voorwaer ik wachte vry wat hoogers van uw' seden;
 En dachte dat gy eens geraekt aen 't rijcxbestier
 Het scepter-goud soo hier
 Soud fwaeyen over 't hoofd van Gotten, Wenden, Sweden;

Als eer die Brave dê; die aenden Teems verheven
 Op 's Vaders troon, den staf droeg op soo braef een' wijs,
 Dat haer gerucht en prys
 Sal alle d'euwen door op alle tongen leven.

Ik hadde vast vertrouwt en met my alle menschen,
 Dat sich Christyne sulcx sou quijten in haer lot,
 Dat noyt rechtichape Gott
 Het Mannelijk gebied voor 't haer sou dorven wenschen:

Ja 't docht my dat hy dom en dik was achter d'ooren,
 Die in sijn hert iet min verwachten dorst als braef
 Van d'afkomst van Gustaef:
 Want noyt en wiert'er Duyf uyt Arends ey geboren:

Ook

Ook fcheen ik ict wat hoogs uyt uw gelaet te ramen,
 Waer in ict strengs gelytroyt door 't liefstelyk en schoon
 Iet statigs stelt ten toon,
 Waer in sich ict van Mars en Venus mengelt t'famen.

Maer ô wat ydel' hoop! haer, die ik hiel gefchapen
 Tot koninglyk bedrijf, tot heerschen over mans,
 O schande! sie ik thans
 Aen 't Roomfche poppekraem sich kinderlyk vergapen.

Is dit dat groot gemoed soo dapper, soo bedreven?
 Is dit dat braef vernutt by velen (soo ik hoor)
 Gekeurt voor 't heylig koor
 Der negen Susteren en Konsten alle seven?

Beraemt dit een' Minerve uyt 's Vaders breyn geboren,
 Die 't weynig (roept men) fcheelt of niet byna met al,
 Wat tael het Negental
 Gebruykt, of met wat tong de wijsheyd sich laet hooren?

Voorwaer, Christyne, neen 't: ik moete my bedroeven
 Van wegen dit uw losen weyffelyk gemoed,
 't Welk velen dencken doet
 En twijff'len, of u 't hoofd al hecht staet in sijn' schroeven.

Gewis indien u dat gestaen had naer behooren,
 Gy had het roer uws rijks soo los niet afgestaen;
 Maer buur en onderdaen
 En voelen doen en sien, uyt wien gy zijt geboren:

Dat roer verschafte u stof om uw verstand te uytten,
 't Zy in 't bevorderen der welvaert en 't cieraed
 Van nwen ondersaet,

't Zy in een' oorlogs-storm op uwen wal te stuyten,

't Zy in 't vereffenen der nagebuur-verschillen;
 Dat waere werk geweest meer aengenaem by God,
 Als in een klooster-kot

Te sitten revelen 'k en weet niet wat voor grillen.

Niet

Niet dat ik evenwel voor sulke meen te spreken,
 Die om hunn' helschen goud en staet-dorft te voldoen,
 Als helsche tygers woën,
 Eed, trou en allen band der menschlijkheyd verbreken:

Neen, neen; ik heb een' walg van sulke snoode sinnen;
 'K verfoeije 't eerloos graeu, 't welk alle sijn' eere stelt
 In staet, in pragt en geld,
 En wat een kleene siel als groot aanbidd van binnen.

Ik pryte een' braven geest verliest op wetenschappen,
 Die om de deugd, om God een aerdsh verganklijk rijk,
 Een' kroon gegroeyt uyt slijk,
 Een' staf uyt stof ontstaen groothertig derf vertrappen:

Maer, dogter eenen staf, een' kroon, een rijk te wraken
 Uyt sugt tot Babels lugt, of om dat Swedens schand
 Te schoyen agter land;
 Sulx is te spottelijk, sulcx kan ik niet als laken.

Dus (meen ik) sou die Held Christijn en Catel groeten,
 Maer u, Vereenigt Land, van ver dus roepen aen:
 Soo, mannen, dat kan gaen;
 So, wacker, maekt dien wolf, dien Sneeu-beer weder voeten.

'K en neem dat voor geen' heon, dat spel vermaekt mijn
 oogen:

'K en ken dien Nasaet niet, die nimmer hand en staet
 Aen 't roer van sijnen staet,
 Maer als een Sneeu-beer komt sijn buuren toegevlogen.

Dus schroomt dien slindaerd niet kloekhertig toe treden
 Maer hift hem vry op 't lijf uw' wakren Waterleeu,
 En jaegt hem weer naar 't sneeu;
 Maekt dat hy sig voortaan hou met sijn nest te vreden.

Duld niet dat Buren meer d'een d'ander onderdrucken,
 Maer houd, so veel gy kond, gansch Christenrijk in pligt,
 En in gelijk gewigt;
 En laet u boven al den Zee-oegft niet ontplucken.

Zijt

Zijt daar van recht jaloers; toont die u dien benijden,
Dat gy de Zeevaert houd voor echte bedgenoot,
En volgens om den ſchoor
Der ſelve geen geſwerm van vreemdeling kond lijden.

En gy ô eer en ligt van Hollands ouden adel,
Doorluchtige Waſſenaer, die d'ere van uw land
Met hert betracht en hand,
En voor den maſtboom ſit ſoo fier als in den fadel;

Die ſtrevende door zee na palm en lauwer-bladen
Op geenen roem en paſt van ſtam of adelschild,
Maer heerlijk pralen wilt
(Als Edelman betacmt) met eyge deugd en daden;

Vaer voort; gy kond die deugd niet eerlijker beſteden;
Als in het hoofd te biën een' roover ja een peſt
Van 't ganſche Noordſch gewest,
Die alle menſchlijkheyd met voeten heeft getreden;

Die in den wind ſlechts ſleekt ſijn' rooverſche banieren
Uyt ſotte ſucht tot ſtaet, uyt luſt tot roof en moord:
Dus vaer vrymoedig voort:
En hael op hem met God Laurieren op Laurieren.

So ſal het loof uws lofs noyt ſwichten voor de jaren:
En als de dood beſluyt uw ridderlijk bedrijf,
In marmier ſal uw lijk,
En uw' doorluchte ziel ten Helden-Hemel varen.

J. D.

M I N S G E W E L D ,

Vertoont in.

Mr. W I L L E M
V E R J A N N E N ,

En

C A T H A R I N A
D E C K E R S .

M En feyt ons dat de Jagtgodin
Is veylig voor den ſcheut der Min ,
Om datſe ganſche dagen
Met rennen ſlijt en jagen.

Men ſpreekt de Suſters drymael dry
Van een' ſoo dertle kortſe vry ,
Om datſe ſtaeg beſtappen
Den Berg der wetenſchappen.

Men maakt ons wijs dat Venus ſmert
Noyt vat en heeft op 't beſig hert ;
Kortom men keurt het minnen
Voor werk van lêge ſinnen.

Maer watmen praet , of hoemen 't duydt ;
Ik merk aen *Bruydegom* en *Bruyd* ,
Dat ook verlétte lieden
Dien evel niet ontvlieden :

Want

Want schoon V E R J A N N E N all den dag
 Een schaer van Jeugd door School-gefag
 De renbaen in doet treden
 Van konst en goede seden:

Schoon dat hy als een Archimeed
 Gedurig in de Tel-konst sweet,
 En toewijd all' sijn' uren
Aen Bartjens of Verschure:

Schoon dat hy gansche dagen door
 Ten dienste van het Koop-cantoor
 Uytkomsten op gaet soeken
 In ongeredde Boeken:

Schoon dat hy tragt op blank Papiet
 Een' *van den Velde*, een' *Carpentier*,
 Of andre brave Pennen
 Klockmoedig na te rennen:

Ja schoon hy in het heylig Koor
 Met stem en sang ons wandelt voor,
 En op den trant der Psalmen
 All' t Kerk-gewelf doet galmen:

Nog vind het Minneboefken voet
 Om in dat werkelijk gemoed
 Te booren met sijn' schichten,
 En brand aldaer te stichten:

Nog doet 'et voor de tweedemael
 Een scherp gewetten minne-strael
 Hem ingewand doorrijgen,
 En pen en stem ontsijgen.

Schoon ook C A T H R Y N staeg even klock
 By naeldwerk sit of leerfaem Boek:
 Noch kan haer Venus vinden,
 Enaen haer' Wetten binden;

Noch kan de Moeder van de min
 Na sterk weerftreven haeren fin
 Vermeestren en vermennen,
 En neygen tot V E R J A N N E N.

't Blijkt dan aen U vereende Twee
 Dat Venus vier dat seldsaem wee
 Ook somtijds komt te woeden
 Op besige gemoeden.

Doch weest hier over niet vervaert:
 Dit is een wee van sachten aerd;
 Dit wee laet sich met kussen
 En soet omhelsen sussen.

Waer toe gy Twee nu aengemaent
 Van Venus word in Venus Maend:
 Dus sonder tyt verfluymen
 Begeeft u na de pluymen.

Gaet heen, en maekt daer allebey
 Beschaduw't van een' milden Mey
 Van frissen Mijrte-bladen
 Beloften vast met daden.

Ik wensch dat Hy, die Man en Vrou
 Eerst heeft verbonden door de Trou,
 U in uw' Trou met seggen
 Staeg mildelijk bejegen.

Raptus.

EEN-

EENSAEMHEYD IS ARMOEDE.

Gefongen ter Bruyloft

Van

S^r. JOAN DE DECKER,

En

Juff^r. MARGARITA

VAN

BELCAMP,

In Echte verlaemt den 13 November,
des Jaer 1657.*Mutuis sociant praeordia flammis.*

T Orakel sprack al voor vyf duysend jaren:
'Ten is niet goed dat mensche sy alleen. Gen. 2.18.
 En brack daer op hem sijner Ribben een'
 Ten boesem uyt om hem daar mée te paren
 Dat onlangs eerit geboude Ribben-been
 Wierd uyt den man gebroken onder 't slapen,
 En voor den Man een' Vrou daer uyt geschapen,
 En een tot twee, twee weer gemackt tot een.
 Na 't lang verloop van soo veel duysend jaren
 Blijft noch de kracht dier God-spraak onvergaen;
 Elk voeltse nog door merg en beenen slaen,
 Nog ritfelen door senuwen en aëren.
 Op 't klinken van die God-spraak groot van kracht
 Poogt noch de Man sijn' rib-been te bekomen,

De Vrouw de borst waer uyt sy is genomen,
 Tot stut en steun van 't menschelijk geslagt
 Ach! dat geslagt sou flux vervallen moeten,
 'T en dē de kracht van dat Orakel-woord;
 Dat houd'et staen, dat hoed, dat set het voort:
 Dat weet de breuk der sterflijkheyd te boeten;
 Dat 's *Juno* die de Houwelijken bout;
 Dat 's *Venus* die de Borsten kan verwermen
 Met minne vlam. en door een soet omarmen
 De Menschlijkheyd in eeuwig wesen houd:
 Dat heylsaem woord kan 's levens leet versoeten:
 All' wat sich oyt daer tegens kanten dorst,
 Sal 't *Wee* gespelt van Salems Wijsten Vorst *Ecles. 4. 10.*
 Of Jong of Oud, of vroeg of laet ontmoeten:
 Want die door *Echt* sich niet en vind verselt,
 En by sijn' Rib sich heeft versuymt te voegen,
 Leeft hulpeloos, leeft staeg in ongenoegen,
 Ja leeft maer half, en doet natuur geweld.
 De *Bruydegom* die kan hier af gewagen
 Met goed bescheyd, en noch soo veel te bet,
 Vermits hy sich beroott vond en ontset
 Van Vaderland, van Ouderen en Magen.
 De dood had lang met haer' ys-koude hand
 Sijn Oudren in 't dnyster graf geslagen,
 En 't Noodlot hem op wind en vloed gedragen
 Van uyt het Oost in 't Weste-Nederland.
 Daer leert hy klaer en levendig besessen,
 Hoe quaed het sy, dat *Mensche* sy alleen:
 Maer och! wat raed? hy weert syn ribben-been
 Syn' ander helpt aldaer niet aen te treffen.
 Hy suft, hy sucht, 't wansmakelyk geniet
 Der *Eensaembeyd* en kan hem niet vermaken;
 Het swaer bewint van staetelyke faken
 Beneemt hem selfs daer af 't gevoelen niet.

Om 't bang gemoed by wylen lucht te geven,
 Heeft hy somtyds een' wyfen kout geleyt
 Met *Lipfius* in zyn' standvastigheyd
 In vloeyend Roomfch te meeſterlyk beſchreven;
 Somtyds gepoogt ſijn ſeldſaem ſielen-ſeer
 Met *Tullius* en *Themis* te vergeten;
 Somtijds ter jacht 't wild op den hiel gefeten;
 Maer al vergeefs: 't Orakel eyſcht wat meer.
 'T Orakel dan na lang beraed van ſaken
 Draegt hem in 't end de reys naer Holland voor,
 En veſelt hem al ſtillekens in 't oor:
 Daer ſult gy, Soon, aen ſoet gefelſchap raken.
 Hy vat dat woord en flux den zecrogt aen
 Met eene borſt ontvonkt en heel aen 't gloeden
 Van Seldſaem vier, vier dat vrou Venus voeden
 Spijt regens kon, ſpijt wind en Oceaen.
 En naer een vaert van vyfmael negen dagen
 Set hy den voet in 't geldryck Amſterdam,
 En fiet vaſt om na min-beek om die vlam,
 Dat machtig vier eens van ſijn hert te jagen.
 'T Gefelſchap by d' Orakel-ſpreuk gemelt
 Soekt, ſpeurt hy na bynaer aen alle hoeken;
 En endelyk heeft *D E C K E R* na lang ſoeken
 Een blancke *Perle* ontdekt in *Schoone veld*.
 Hy ſtaet verrukt, hy wenscht en wel ten rechten
 Strax n een *Veld* ſoo lieffelyk en *Schoon*
 Te weyên gaen, en aen ſijn hupſche kroon
 Soo luyſterryk' een' *Perle* te ſien hegten.
 Maer op een' ſprong en wil dat ſoo niet gaen:
 Men viſcht en vangt geen' perle ſonder duyken:
 De Roofſe waſt aen ſcherpe doorne ſtruyken;
 En alle ſchoon heett laſt en arbeyd aen.
 Hy vlyd ſig dan tot duyken en tot dienen;
 Hy vleyt en ſmeekt met neergebogen ſin,

*Difficilis
 quæ pulchra.*

Om

Om voor zijn loon de gunst en wedermin
Van Syn' MARGRIET sijn *Perle* te verdienen.

Ach! Sucht hy staeg: wat nut, wat schat, wat soet,
Staect u, mijn licht, van d' *Eensaemheyd* te wachten?

Ach! anders niet als naberou en klachten;

Dus laetse daer, en volg uws moeders voer.
Ach! had sich die niet beter willen schicken

Ter Echt als ghy, soo soude (segt hy) thans
(En wijst op haer) dees *Perle* ryk van glaus,

Dit *Schoone veld* ons' oogen niet verquicken

Soo *Wysheyd*, eer, vermaek en machtig goud
(Dus vaert hy voort met jammeren en stenen)

Rechtschappen hert noyt recht vermaek verleenen,

Soo lang 't daer van 't besit alleen behoud; *Nulla dulcis*
Wat sal 't dan sijn van jeugd en schoone wangen? *possessio sine*

Hoe kond gy recht van dese sijn gedient, *sodali.*

'Ten sy gy daer een wenschelyken Vriend

In echte bed wat deels aen laet erlangen?

Sy die de borst van stael en heeft noch steen,

Wordendelyk getroffen van medoogen,

En op 't gekerm des Jongelings bewogen,

In een soet *Ja* te wisselen haer *Neen*.

Hy vangt dat *Ja* uyt hare schoone lippen

Met eenen kus, die een soo soeten vier

Hem door al 't hert, door lever joeg en nier,
Dat hem de siel van vreugde docht 't ontslippen.

Vereenigt Paer, wat zijt ghy wel beraen,

Dat gy by tyds het eenfaem hebt begeven

En troostt gefocht aen een gefellig leven!

Veel heyls en heuls sal u hier uyt ontstaen.

Ghy sult aldus uw' segenrijke dagen

Opdagen sien met vrolijker gemoed;

In tegendeel het pak van tegenspoed

('T welk God verhoë) op stercker schoulers dragen.

Ghy

Gy sult aldus (d'een d'ander hand en voet
 Ten dienst aenbiende in all uw onderwinden)
 Des levens gal min bits en bitter vinden,
 Den honigraet meer lieffelijk en soet.
 Gy *Bruydegom*, meugt u wel zalig houwen,
 Dat u 't geluk een' *Bruyd* beschoren heeft,
 Die u alree zoo klare proeven geeft,
 Van ware liefde en ongevalschte trouwe,
 Die gloeyende van een soo kuyfschen brand,
 Alsoer de *Bruyd* in Davids lied beschreven,
 Om uwent wil niet slechts en gaet begeven
 Haers Vaders huys, maer ook haar Vaderland.
 En ghy, *Vrou Bruyd*, meugt ook uw lot met reden
 Aensien voor puyk; hadien de frisse blom
 Van uwe jeugd een sulcken *Bruydegom*
 Is toegeschickt, die in sijn frisse leden
 Een' siele draegt heusch, vroed, beset, beleeft,
 Door letteren gemorwt en wijse wetten,
 Van woestheyd vreemd en diergelyke smetten.
 Kortom een' Ziel daer reden vat op heeft,
 Dus heb geen' vrees den water-tocht te wagen
 Met sulck' een' vriend na 't ander Nederland;
 Daer gy met kout en soeten minnebrand
 Dat staetsorg dik hem sult van 't herte jagen:
 Daer gy met hem de nieuwe volcker-plant
 Verrijken sult (soo my 't gelaet van buyten
 Niet heel bedriegt) met hoopwerk jonge spruyten.
 Tot heyl uws huys, tot dienst van 't Vaderland.
 En van soo waerde en wenschelijke vruchten
 Moet gy den bouw beginnen desen nacht;
 Uw' *Bruydegom* heeft lang hier na gejacht,
 Gy oock en hebt dien arbeyd niet te duchten
 Die maer en is 'k en weer wat soete smert,
 Die u met hem wat nader sal vereenen,

Plalm. 45.

*Dediciffè
 fideliter ar-
 tes Emollit
 mores, nec si-
 nit esse seras.*

Die 't merg in 't been, de geesten in de zēnen
 Sal mengelen, en hechten hert aen hert.
 Gy dugt nogtans, en vat nu, wat ik melde;
 Noch niet, so 't schijnt: maer morgen vroeg (ik wed)
 Sult gy verstaen dat *Eensfaembeyd* in 't bed
 Ook *Armoede is* in 't midden van den gelde.
 Ik sluyt mijn lied. Vaert wel, vereenigt Paer,
 Veel luks en heyls wil u den Hemel senden;
 Hy laete uw vreugd niet met uw' Trouweest enden
 Of Bruyloftsdag, maer duuren jaer op jaer.

Beeld eens vromen Mans.

Ausonius gevolgt.

En vroom, een wijs, een eerlijk man,
 Hoedanig nau de Sonne kan
 Aenschouwen onder duyfend een',
 Een rechter van sijn' eygen seēn,
 Doorgrond en peylt sijn hert heel naeu.
 Past op geen klap van 't lichte graeu.
 Trekt sig der grooten weynig aen,
 Of wat sy laten of bestaen.
 Besit een herte rōnd en glad,
 Waar op geen buyten-vuyl en vat,
 Gedenkt wat dagen ons de Kreeft
 Wat nagten ons de Steenbock geeft.
 Wend roer en seyl na weer en wind:
 Wikt eer hy waegt, kent eer hy mint
 Doet alles wat hy doet en laet
 Door pasloot gaen en winkelmaet.
 Draegt op den hals geen' hollen kop,
 Geen vat dat klank geeft op den klop.

En laet noyt woord ten tanden uyt
 Dat meer niet in heeft als geluyd,
 Aler de slaep sijn' oogen raekt,
 Bedenkt hy hoe hy heeft gewaekt:
 En toetst sijn vorig dag-bedrijft,
 Eer hem de nachtruft valt op 't lijf.
 Laet (segt hy) sien, hoe droeg ik my?
 Wat deed ick t'onty? wat te ty?
 Wat saken liet ik onverrecht?
 Ah! dit bedrijf en kon met recht,
 Dat werk met reden niet bestaen:
 Niet meer alsoo, 't sal anders gaen.
 Waerom dog heb ik waen gevoed,
 Die best waer tijdig uytgeroed?
 Waerom der armen droeven stand
 Bejammert met gesloten' hand?
 Waerom iet schandelijcx begeert?
 Foey my! waerom de deugd beseert
 Slechs om een' hand vol vuyl gewins?
 Hoe blijf ik nog soo sot, soo kindsch?
 Heb ik ook iemands smert of smaed
 Met tong gevordert of met daed?
 Hoe lange sal dat woeste beest
 Gewoonte mijn' verleyden geeft
 Meer trecken als vernuft of leer?
 Mijn' siele, sijt soo dom niet meer.
 Dus wandelt hy met stoute treên
 Door all sijn doen en seggen heen,
 En rolt elck weer door sijn gemoed,
 En hoont het quaed, en kroont het goed.

Op 't Boek van
A. PALING,
Voerende den Tijtel van
M O M A E N S I C H T
de Tooverije asgeruckt.

WAerom toont de Tooverije,
 Die vervloekte sotternije
 In die plaetsen min geweld,
 Daer de Godsdienst is herstelt;
 Als daer menschelijke grillen
 Sijnen luyster smooren willen,
 En de Schrift en haer verstand
 Danssen doen op Roomschén trant?
 Is 't om dat de Droes de klaerheyd
 Der van nieuw hervormde Waerheyd
 Vlied, en een' soo sterken dag
 In sijn oog niet velen mag?
 Offou 't wesen om dat Roomen
 By sijn bygeloof en droomen
 Geen' geringe winsten doet;
 En derhalven in 't gemoed.
 Van de letterloose leeken
 Niet als droomen poogt te queken,
 Om sijn'droom-en leugen leer
 Bet te houden in haer' eer?
 Ja, dat is 't, van daer sal't komen
 Datmen in dat mistig Roomen

Dus

Dus van Tooveressen hoort,
 Dus uytfinnig pijn en moord.
 Dat de Rechtbank dit bedochte,
 En dit stuk eens nau deur sochte,
 En niet meer met Papen-praet
 Maer met reden ging te raed;
 Sy en soude t'haerer handen
 Haer geweten en haer' handen
 Niet meer schenden soo verwoed
 Aen soo veel onschuldig bloed.
 Rechters averechtſche rechters,
 Segt eens, iss'er wel iet slechters
 Als te droomen dat een wijf
 Week van herte, swack van lijf,
 Schouw voor spook en grouſaemheden,
 Stoutelijck sou derven treden
 Met den duyvel in verband
 Dien afschouwelijcken quant;
 En dan dingen sou vermogen
 (O belachelijke logen!
 Laster al te grofen bot!)
 Mogelijk alleen by God?
 Wie, wie sou soo malle grillen
 Sels in kinders dulden willen?
 Maer waar toe hier veel geleyt?
 Wilt gy grondiger beſcheyd?
 Gaet'er by Wiërus ſoecken,
 Of in Schots geleerde boeken,
 Laet u die tot leydsliën ſijn,
 Geen' Spinæus, geen' Bodijn:
 Of komt endelijk by Paling,
 Die de dulle Toover-dwaling
 'T Masker rukt van 't aengeſigt,
 En al ſchaemrood ſleept voor 't licht;

Dieuyt liniën van handen ,
 Dieuyt offer-ingewanden ;
 Vogel-vlugten of geluyd ,
 Noyt ierwaers acht voorgeduyd ;
 Die d'ontfinde Ceromanten ,
 Hydromanten , Geomanten ,
 En all 't wichelsiek gebroed
 Voor sijn' pen verstuuyven doet ;
 Die de spiegels , salven , siften ,
 Ringen , beelden , tooverschriften
 Van Zamolxis en Dardaen
 Doet in ydelheyd vergaen .
 Toover-rechters , als gy desen
 Met goed opmerk hebr deurlesen ,
 En u dan noch even stout
 By uw' oude parten houd ;
 En van branden en van blaken
 Nog geen end en denkt te maken
 Soo zijt seker en gewis
 Dat de Prins der duysternis
 U veel teller noopt met sporen ,
 Vaster heeft by keel en ooren ,
 Dieper sit in 't ingewand
 Als die gy aen staken brand .

ROOMENS OUDEN YVER,
 In
P I E M O N T
 Vernieuwt.

Gens superstitioni obnoxia, religionibus adversa. Tacis.

WAer vindmen soo onmenselijke stukken,
 So woefte en onbescheyd,
 Daer Bygeloovigheyd
 Des menschen hert niet toe en kan verrucken?
Wat grouwelen die dulle derf besteken,
 Hoe blind sy woelt en woed,
 Is onlangs aen den voet
 Der Alpen, laes! maer al te klaer gebleken:
 Sy heeft den Vorst hier 't harnas aen doen gespen
 Om syuen onderfaet
 Te matsen, op den raed
 Van slechts een deel gekapte Klooster-wespen;
 Van een gespuys alleenlijk geboren
 Om met een' grage rand
 De vruchten van het land
 Te scheren, en der rijken rust te flooren.
 'T was niet genoeg d'onnossele te jagen
 Op een' barbare wijs
 Door honger, sneeu en ys,
 Uyt huys en hof in 't hert der winterdagen;
 'T was niet genoeg hunn goed ten buyt te geven
 Aen plonderziek gebroed;
 Men heett hun neffens 't goed
 Verraderlijk ook bloed ontrukkt en leven.
 Het moordziek heir valt dul en uytgelaten

Mer

38 ROOMENS OUDEN YVER,

Met vlammen, loot en staal
 ('T hair rijk my in 't verhael)
 Op luyden aen van allerhande staten,
 Sticht brand en moord in die beknelde scharen,
 Siet sex nog ouder an,
 Hakt neder vrou en man,
 Viert grijfen kop niet meer als groene jaren,
 Doet wredelijk in sijnen bloede smooren
 Het teeder suygeling,
 Ja verft de dulle kling
 (O helschen wrock!) in 't bloed des ongeborn.
 En schoon een deel op bergen tracht t'ontslippen
 De klauwen van 't gevaer,
 De wreedheyd vliegtse naer,
 En slingertse te morsel van de klippen.
 Hier woed die pry met yser, daer met stroppen,
 En stopt en kopt en keelt,
 En bolt en rolt en speelt
 Nu sat vermoord met armen, beenen, koppen.
 'T getier des heirs, 't geschrey der vrouspersoonen,
 Der kinderen geweent,
 Klinkt door de rotten heen,
 En slaet het oor met yffelike toonen.
 Selfs schroomt de Po aen fulke grouwel-vlecken
 Te schendenaren vloed;
 Sy spoed sich om den voet
 Van dat bebloed gebergte niet te lecken.
 Wat Lestrygons, wat Turken, wat Maranen,
 Gaen met hunn moord-geweert
 Oyt vyand soo te keer,
 Als hier een Prins zijn 'eygen' Onderdanen?
 Noyt droeg Busier in 't woeden sich verwoeder,
 Hoe fel hy was van aerd.
 Dan fulke vruchten baert,

En

En koestert ons die soete Roomsche moeder :

En 't is niet nieu; 't sijn al van ouds de streken

Van die bloed droncke pop

Met yser, vier en strop

Haer Misgeloof den volcken in te preken :

Want oyt en oyt socht sy soo na te komen

Van wesen alle kon

Haer voorbeeld Babylon,

Die groote Hoer smoord vol van 't bloed der vromen.

Maer meentse dus haer stoel recht te bewaren,

Soo schietse verre mis,

Soo heeftse (naer ick giss)

Niet veel geleert in vijftien twintig jaren.

Neen, neen, s' en sal 't aldus niet staende houwen,

Maer haar verrotte leer

Doen stincken des te meer,

Selvs in den neus van kinderen en vrouwen.

O schande! dat sich Vorsten noch vergapen,

Aen een' soo vunsche pry,

En haer pop kramery

Soo schandelijk handhaven met de wapen!

Hoe? siense niet dat hen die Hoer der hoeren

Slechts voor haar beulen houd,

Om blindeling en stout

Haer helsche moord besluuten byt te voeren?

Waekt, Prinssen, op, leert eens de min verwoeren

Van sulck een lichte schuyt;

Wilt met die vuyle bruyd

Die lemtige doch langer niet boeleren.

Soo sal de brand haest opgaen van haer wallen,

Soo sal des Engels stem

Haest krijgen krachten klem,

En Babylon ten atgrond nedervallen.

Op de Wercken

Van den edelen, achtbaren en
hoog-geleerden HEERE

J A C O B C A T S,
R I D D E R, &c.

Is 't datmen sulcke kroont met prys,
Die op geen' onbequame wys
Ons slechts wat vaerfen schreven,
En anders niet bedreven;

Is 't dat oock d'eer eens mans van staet,
Die wijs en wacker is van raed,
Hooft heerlijk uyt te lichten,
Al vlecht hy schoon geen' dichten.

Wat kroon verdient dan sulck een man,
Die rijmen en die raden kan,
En lof lyk onderwyfen
Bey jeugdigen en gryfen:

Die huysen en die staten sticht,
Dees met sijn' tong, die met sijn' dicht;
En nimmer pen noch lippen
Iet ongaefs laet ontglippen:

Die sijnen int dat edel nat
Noyt heeft aen vorten lof verklad;
Noyt met hunn' malle daden
Besmeurt sijn' wyse bladen:

Maer

Op de wercken van den Heere Jacob Cats.

Maer dien gebruykt heeft om de jeugd
Op 't spoor te helpen van den deugd,
Of om de huysgebreken
De lendenen te breken ;

Of somtijds oock tot hooger stof,
Te weten om des Scheppers lof
Te doen op sijn' papieren
Tot aen de sterren swieren ;

Voorwaeren soo doorlichtig man
Verdient all watmen geven kan :
Maar in wat oord of hoeken
In sulken man te soeken ;

Waer vndmen een' soo braven geest ?
Dus denckt ghy mooglijk, die dit leest :
Maar laat dat dencken varen :
Want soo ghy maar de blåren

Van desen boeck eens openslaet,
En 't oor eens steekt in Hollands raed,
Strax sult gy kunnen mercken
Aen duysend schoone wercken,

Dat Cats die geest is en die man,
Die raed en rijm verschaffen kan,
Ja all wat rijm derf spreken,
De kroon heeft afgestreken ;

Dat Cats alleen door sijn gedicht
Meer blinde sielen brogt tot licht,
Meer dertele tot schamen,
Als all' ons' Dichters t'samen ;

En dat derhalven hem de kroon
Toekomt, die Phœbus is gewoon
Den Rijmeren te geven,
Die boven anderen sweven.

Op de werken van den Heere Jacob Cats.

Is't niet een wonder dat een geest,
Die altijd is beslet geweest
Met soo veel swaare dingen
En staet-bekommeringen,

Meer dichts gedaen heeft als de geen'
Die nauwelijcx iet anders deên;
En in sijn besig leven
Soo veel en wel geschreeven;

Ja in sijn' rijmen hecht en vast
(Schoon hem een meer als Hercules last
De schouderen vermoede)
Gelijck een Nafso vloeyde?

Is't oock niet reden dat de geen,
Die soo veel slaefde voor 't gemeen,
Voortan tot rust sich geve,
En voor sich selven leve;

Voortan des werelds woel verlaet,
En stel alleen in Hemelpraet
En Goddelijcke saken
Sijn opperste vermaken?

Ja, Cats, dat is de waerdste loon
Van uwen arbeyd, dat 's een' kroon
Voor uwe graeuwe hairen
En viermael tiwintig jaren.

43

*Aen den edelen , hoog-geleerden en
wijd-beroemden Heere*

J. WESTERBAEN,

Ridder, HEERE van BRANTWYK, &c.

*Op sekere sijne Versen my door sijne
Ed. toegesonden.*

WYd-beroemde Westerbaen ,
Danck heb Panfaes sotternije,
Dat wy op de leckernije
Van uw Rijn ter feeste gaen ;
In wiens kruymen , in wiens korsten
Iet wat steekt dat manlijck smaect ,
Iet dat bijtende vermackt ,
Als de wel gekruyde worsten.
Maer 'k en hoop niet dat ghy gift ,
Dat ick Stoische grillen queke ,
Of in Zenoos schoenen steke ;
Neen , mijn Heer , dat waer gemist ;
Neen , een Noodlot , dat ons' willen
Onbesuyft geweld aendoet ,
En niet kracht tot quaed of goed
Noodfaect , hiel ick oyt voor grillen.
'T ware Noodlot gaet heel sacht ;
'T laet ons' willen onbenepen ;
'T houd van leyden , niet van slepen ;
* Lipsius 'T leeft met hun (soo * Justus acht)
Als het rad der vaste vieren
Met de geen' die leger staen ,

Die 't met sich doet ommegean
 Sonder quetsing hunner swieren ;
 'T hundelt alle schepfels hier
 Na sijn' ingebore sêde ,
 En dienvolgens mensche mede
 Alseem recht vrywillig dier.
 Leg ick t'huys in dit gevoelen ,
 Wie vind dan mêt reden quaed ,
 Dat ick Panfa of sijn' maet
 Oock mijn' Punten doe gevoelen ,
 En dien sondigen den fot
 Sijnen blauwen schild ontrucke ,
 En van 't heymelijck Noodlot rucke
 Tot het openbaer Gebod ?
 Maer ghy schijnt voor hem te spreken ,
 Hoog-gelcerde Westerbaen ,
 Dan 'k en trek my dat niet aen ;
 Ick versta my op die streken.
 Lamme , stamme , kreup' le liên
 Heet men somtijds hasewinden :
 Somtijds seyt men oock tot blinden ,
 Datse scherp als arends sien.
 Uw verschoonen is berispen :
 Ghy en legt maer (dunkt my) toe
 Om soo met een' dwerfchen roê
 Zenoos schole wat te gispen.
 Om recht uyt en rond te gaen ,
 'K acht dien trek voor fraey en aerdig ,
 En uw' rijm-pen niet onwaerdig ,
 Wijd-beroemde Westerbaen.

ONDERHANDELING en VERDRAG,

Tuffchen den Roomfchen

B I S S C H O P

En Hellschen

K R A M E R.

DE roode Draeck, de Paus der hellsche torren,
 Die tegens God noyt af en laet van morren,
 Die om den menfch ftaeg omfwiert als een Leeuw,
 De Vorft der locht, de Prince defer eeuw,

Had eens soo ver fijn sinne-wit verloren,
 Dat hy Gods Soon dorft droomen te bekoren
 Met aerfchen draf, met kroonen, die ontfaen
 Uyt louter flijck haeft weer in flijck vergaen.

Hy dacht miffchien, dat fijn' gefmuckte reden
 Hier soo veel oors fou vinden als in Eden,
 En dat Gods Soon had mogelijk aenvaerd
 Met Adams vleefch fijn' vleefchelyken aerd:

Maer 't was gemift; hy vond fich ver bedrogen:
 Want met Gods Soon gevaren in den hoogen
 Vertoont hy hem de prael en heerlijckheyd
 Van alle rijk, dat in de leegte leyt,

En bied hem aen het hoog gebied van allen;
 Indien hy hem te voete neergevallen

(O stout verfoek!) aenbid en hulde bied:
 Maer die God-menfch, die op wat hoogers fiet,

En fich van leur noch feur en laet betrecken,
 Gebied ftaens voets dien vogel te vertrecken;

En feyt hem rond in 't aenficht aan: ghy fot,
 Soodanige eer komt niemand toe als God.

Op dat gebod is hy terstond geweken,
Maer van een' meer als helschen spijt ontfeken:
Die weygering nam hy voor eenen hoon,
Die (soo hem docht) te na ging aen sijn' kroon.

Dat rōnde woord dat heeft hy zints onthouwen;
Dat kond hy niet verswelgen noch verdouwen;
Dat lag, dat stack dien wrevelsieken kop
Veel eeuwen lang als alssem in den krop:

Dat dacht hy eens te sijner tijd te wre: en,
Met soetelijck sijn' pop kraem aen e preken
Een' uyt den hoop der suylen van den staet
Des Vorsten, die sijn' vōdden had versmaed.

Hy sag voortāen de stormen vast bedāeren,
Waer tegens d' Arck der kercke soo veel jaeren
Soo jammerlijck gewōrstelt had; hy sag
De zee van kruys min hol gaen alsse plag.

Hy sag voortāen (in spijs van sijn' kaken)
Geen' Christenen meer villen braden, bakē;
Geen' leeu meer klaeu in hunne lende slaen;
Geen' lemmeren meer deur hunn' necken gaen.

Hy sag de kerck, die van des werelsgrooten
Korts wierd verschopt, vertreden en verstoeten,
Nu sachtelijck gekoestert in den schoot
Der geenen, die de wereld acht voor groot.

Maer onderdies soo sag die loofert mede,
Dat dese kerck aen ootmoed, liefde, vrede,
Juyft soo veel schā ging lijden en verlies,
Als sy in pracht, gemack en weelde wies.

Strax sag hy nijd in haer den meerster spelen,
En hoogmoed broēn krakeelen uyt krakeelen;
Strax ('t welck hem nut tot sijnen aenslag scheen)
Haer' Herderen uyt heersch-sucht tegens een;

De Bisschoppen van 't West en Ooster-Roomen
Strax van dien droes geweldig ingenomen

Huns meesters les van noch na staet te staen
 Noch heerschappy was strax hun heel ontgaen.

Dees wilde dien geen hair te goede geven;
 Elck wilde meer als ander sijn verheven;
 Elck sloeg en joeg met even heeten dorst
 Den tijtel na van aller kercken vorst.

Maer als na 't woën de Myterkroon ten lesten
 Geplant op 't hoofd des Bischops was van 't Westen,
 Door d' eerloofse hand eens snooden rijcx verraets,
 Eens keyfersbeuls, eens vader moordenaers;

En volgens dien sijn' Heyligheyd van Roomen
 Sich 't vol bewind alleen had aengenomen
 Der sleutelen en sloten stout en fier

Van Hemelrijck, van Hel, van Vagevier:

Doen docht 'et hem recht tijd sijn en gelegen
 Om sijnen krop van wracksucht eens te légen:
 Dien braven Baes sag hy vooral bequaem
 Om stout een bod te bieden na sijn' kraem.

Hy sag hem trots, verwaent en opgeblasen,
 En als een leeu van dullen heersch-sucht rasen,
 En wentelen in vleesch-lust als een swijn,
 En Christi beeld niet dragen, maer het sijn.

Dies had de boef licht rekening te maken
 Dat nu sijn' waer wel aen den man sou raken.
 Sijn' vodde kraem haelt hy dan voor den dag,
 En steltse toe soo prachtig als hy mag.

Hy wil hier niet als goud en silver bliken
 Niet blofen sien als purper en scharlaken;
 Voor op de marsch stelt hy wel prat ten toon
 Eens konings staf en keyferlijcke kroon.

Hy raept en schraept hier r' samen all' de leuren,
 Daer sotten nu op stoffen, nu om treuren
 Daer wijf en kind verwondert over staen;
 En stapt'er mé recht toe na Vatikaen.

Sijn' Heyligheyd had even liggen droomen,
 Hoe dat weleer de Jupiters van Roomen,
 De Juliën vol hoovaardijs en waens,
 De Commoden, Vitells, Domitiaens,
 Caligulen en Neroos sacht van moede,
 All' kinderen uyt Romulijnschen bloede,
 Niet juist alleen den keyserlijcken naam,
 Maar moedig kroon en mijter voerden t'faem.

Hier lag hy op en mymerde als de kramer,
 Quam met sijn' marsch aanstooten in de kamer,
 Die drymael stuyt, en naer een' heuschen groet
 Sijn' vodde kraem ontdeekt en open doet,

En staende voets aldus begint te kallen:
 Wat dunkt mijn Heer? en heeft hy geen gevallen
 Aen iet wat fraeys, iet raers, iet ongemeens?
 Wy sullen t'faem den koop wel worden eens;

Pick maer iet uyt van't geen u mag behagen.
 Syn' Heyligheid doorsnuffelt all' de laegen;
 Siet stuck voor stuk eer dat hy munte bied,
 En 't staet hem flux all wel aen wat hy siet,

Maer boven al de beyde Rijcx juweelen;
 Daer blijft hy pal met oogen en siel op spelen,
 En vraegt den quant met grooten ernst van waer
 Hem ware komt soo ongemeen en raar?

Roem (antwoord hy) van't wyd beroemde Roomen,
 Vraeg niet soo naau van waar dees' puyken komen;
 Hoor slechts een woord, en sijt daar op gerufft;
 All dit is't mijn en 't uw wanneer 't u lufft.

Dus sprekende wyft hy op staf en kroone,
 Die breed voor op te prijck staen en ten toone,
 En segt: myn Soon, vergaep u niet te seer
 Aen 't bloote goud, hier schuyt al vry wat meer,

Hier schuyt iets groots; dit sijn twee rare stucken,
 Twee Machten, Soon, daer't, all voor buygen, bucken
 En

En beven moet wat voeten set op troon,
Hand slaet aen staf, en hairen kreukt met kroon.

Dien 't my dies kroon gelusten sal te geven,
Sal keyseren oock met een woord doen beven;
Dien ick 't gebruyk van desen scepter schenck,
Sal koningen verbasen met een' wenck;

Sal als een God met 's werlds heerschappyen
Doen wat hem lust; sal staten, monarchyen
(Dien gevende dat hy den desen nam)

Van volck, van stam doen gaen tot stam;
Sal endelijck all 't aerdrijck wetten stellen,
En alle macht vlack voor sijn' voeten vellen;
Ja derven treên met voeten als 't hem lust,
All wat bedeeft sijn' voeten niet en kust.

'T is al geleên een goed getal van eeuwen,
Dat ick den Vorst of Prince der Hebreuwen
Oock aanbod dê van een soo grooten goed:
Maer hy och arm! te klein en slap van moed

Koos voor een' staf uyt louter goud gekloncken,
Koos voor een' kroon deursaeft van Saffyr voncken
(O snoode keur! keur die my noch verdriet!)
Een' doornekroon, een' scepterstock van riet.

Maer ghy, mijn Soon, betoon nu daarentegen
Dat u het hert vry hooger is gelegen;
Neem (bid ick) neem de kansse beter waer,
En grijp het luck, nu 't schoon staet, by den hair.

Ghy hebt na prijs te vragen noch te dencken;
'T sal gifte sijn; 'k heb macht u dit te schencken,
En met all dit (want wat vermag ick niet?)

'T gebied van all wat onder maen gebied
Sijn' Heyligheyd begint te kokermuylen;
Soo vetten brock en kan hy niet verpruylen,
Hy watertand op dat gefegent woord.

En onse quant die vaert aldus weer voort:

ONDERHANDELING

Waer't niet een' schand, dat ick mijn' stad van Roomen,
 Stad, die ick my tot sit plaets heb genomen,
 En tot vorstin der volken oppgericht,
 Slavyn sou sien van allen knechten knecht?

Waer't niet een' schand, dat een' soo brave schoone,
 Die oyt of helm gedragen heeft of kroone,
 En door die twee veel eers behaelt en nuts,
 Slechs onder kap sou staen of Myter-muts?

Waar't niet een spijt, dat sy die allerwegen
 Heeft voelen doen de snê van haren degen
 Die met den voet vertrappt heeft soo veel land,
 En soo veel vleesch vermaelt met stalen tand;

Dat (sag ick) sy die haere vesten heydde
 Op broedermoord en staeg door moord verbreyde,
 Sy endelijck, wiens stichters sijn gesoogt
 Met wolven-melck, van schapen wierd vervoogd?

Neen, Sone, neen, wy moeten 't anders klaren,
 En mannelijck de Majesteyt bewaren
 Van onsen stoel, en paren onvervaert
 Den Myter hoed met Keyfers kroon en swaerd.

Hoe? hebben niet de keyseren van Roomen,
 Uw' peteren, voor vaderen en oomen,
 Dese ampten bey bekleed in een' persoon,
 En neffens 't rijk den dienst besorgt der Goôn?

Hoe? is de text by u van geener waerden,
 Die duydelijck gewag maekt van twee swaerden?
 Word u daer met niet seffens in de hand
 Bey't geestelijck en tijdelijck geplant?

Voorseker ja; welaen dan rep uw' armen;
 Leer meersterlijck met bey de swaerden schermen
 Nu sijn nu recht na nood van saken port,
 En besig 't een daer 't ander schiet te kort.

Of komt 'et u by wijlen ongelegen
 Te spelen met den wereldlijcken degen;

Soodraeg hem vry ('k en neem dat niet foo juyft)
Den vorsten op, 'en voer hem in humn' vuyft.

Die fullen u (als 't naeut) voor beülen strecken,
En op een' wenck het yser voor u trecken,
En wackerlijck daer me te keere gaen
All die uw' leer of eere regenstaen.

Indien u ook de naem van knecht der knechten
Gevalt, 'tis wel, 'k en wil daer niet om vechten;
De bloote naem maekt iemand min noch meer;
Maer in der daed sijt aller heeren heer.

Dat sult ghy sijn, soo ras ghy dese panden
Neemt van mijn' hand; 'k beloof u aen uw' handen,
Ja sweer 't; en wie, wie is 't, die oyt den mond
Van Belsebub op logentael bevond?

Ghy sult 'et all besitten, all verheeren:
Want (segt de text) all 't aerdrijck is des Heeren:
'T sal, all sal 't (gelijk hy elders meld)
Sijn onder 't plat van uwen voet gestelt.

Ja fullen selfs des werlds hoogste machten
De Koningen sich hoog gesegent achten,
Wanner ghy hun de gunst of eere doet
Van met een kus te eeren uwen voet.

Als somtijds oock uw Godheyd stijgt te paerde,
Wat Vorst, mijn Soon, wat Prins soo groot op aerde,
Die 't stalknechts-ampt sal wraken, of versinaen
Aen stegel reep en teugel hand te staen?

Of soo 't u lust op uwen stoel uyt spelen
Te varen, Soon, wat Keyser sal 't vervelen
Met sulck een pack geladen op den neck
Door dick, door dun, door slickte treen en dreck?

Dus fullen u de wereldlijke Vorsten
Lief kosen kind, en naer uw' schoonheyd dorsten,
En blakende ja rasende van min
U troetelen als minnaer sijn' vriendin.

ONDERHANDELING

Selvs sullen sy hunn' scepteren en kroonen
 U dragen op, en wanen soete Sonen
 Dat scepteren noch kroonen hebben klem,
 Als die ghy plant of toestaet met uw' stem.

Dus boven 't peyl der menscheyd oppellegen
 Sult ghy na wensch verhoogen en verleegen
 All wien ghy wilt, en 't kroon en scepter-lot
 Op uwen duym doen draeyen als een God.

Sulcx dat ghy weer mijn lang beswijmelt Roomen
 Geest geven sult, en tot sijn hert doen komen
 En vorig heyl, en helpen met uw' hand
 'T oud keyserdom weer in sijn' ouden stand
 Dan sult ghy, Soon, op uwe seyen Bergen
 In pracht en prael all d'oude Cesars tergen,
 En blofen in uw' purperen gewaed
 Gelijk de mond van 's Hemels dageraad.

Dan sult ghy eerst omstraelt van alle kanten
 Van perlen, goud engloënde diamanten,
 Staen glinsteren en schitteren van ver
 Gelijk een God of aerdsche Lucifer.

Wat dunkt u? he! en kan 't u niet bekoren?
 'T gemijtert hoofd toont dat hem in sijn' ooren
 Dat helsch gespreck niet minder soet en klinkt,
 Als 't vodde kraem hem schoon in d'oogen blinkt.

Gelijk een kind om koten of om poppen
 Iet groots, iet schoons, iet dierbaers sal verschoppen:
 Soo dunckt 'et hem oock nut sijn en geraên
 Om 't aerdsch besit het hemelsch af te staen.

De Droes, die 't merkt, vat bey de Rijcx-juweelen,
 Die hem voor op soo breed in d'oogen spelen,
 En plant terstond den Roomschen luytenant
 De kroon op 't hoofd, den scepter in de hand;

En segt: mijn Soon, hier met word u gegeven
 Macht over all wat adem heeft en leven:

Geen

Geen volck, geen' tael, geen' tonge, geen' geslacht,
Dat ongebuickt bestaen sal voor uw' macht.

Hier derf ick u een glory met beloven,

Die allen glans en glory sal verdooven:

Kortom hier met geef ick u mynen troon,

En groet u nu voor prins der aerdsche Goon.

En sweer u toe dat ghy dien troon der troonen

Sult eeuwelyk besitten en bewoonen,

En van dien troon uw' haters en de mijn'

Neerblixemen gelijk een God Jupijn.

Ghy hoeft geen'sins te duchten of te dincken

Dat oyt die troon uw' billen sal ontsincken;

Neen, heb geen' sorg; ick selve sal hem stand

Doen houden, Soon, ja dragen op myn' hand.

Ick sal dien stoel op sulcke stylen stellen

Dat hem geen' macht sal machtig zijn te vellen;

En tot dien eynde uyt Plutoos onderhuys

Met kracht van damp opjagen een gespuys

Een sel gespuys van angelen en ruggen

Niet ongelijck den hoefelen en muggen,

Een loos gespuys, dat vangt, en niet en jaegt;

Eet, niet en werkt; en wint, en niet en waegt;

Een vreemd gespuys, dat noyt en soekt te trouwen,

Of sich in echt te koppelen aen vrouwen;

En niet te min wel voortset en wel tiert,

Ja door de lucht met heele swermen swiert.

Dit stout gebroed, dees' kloeke kovel-dieren,

Soo schalck van breyn als grofen sterk van spieren

Die sullen, Soon, uw' kroon en monarchy

Niet weynig krachts en senuws setten by.

Maer boven al sal uw gebied vermeerden

Een' andre soort van hooger vlucht en veren

Die sich quansuys na Jesus noemt en heet,

Maar uyt den pens van Judas is gesweet:

ONDERHANDELING

Dees' voort en sal met kloosteren noch koten
 t' Ompercken zyn , maer met haer' hoornen stooten
 Door wand en dack , en vlichelen om buyt
 Der koningen palyen in en uyt.

Sy sal den snuyt in alle gaten steken ,
 En afgerecht op staet en oorlogs-treken
 Sels vorsten schrick aenjagen doodsch en schuw ;
 En alle kroon doen duycken onder d'uw' .

'K en rep nu niet van 't rot der purpre vaders ,
 Dat met in 't roote proncken in zyn' aders
 Sich dorstig toont na 't snoodde ketterfch bloed ,
 'T welck tegens ons soo vinnig woelt en woed :

Dus , waerde Soon , en heb geen vrees met allen ,
 Met allen geen° , hoe ? soude Babel vallen ,
 Die moedige , die soo geruft en stout
 Staat op de rots van Lucifer gebout ?

Sou (seg ick) die te quetsen zyn of krencken ?
 Neen , Sone ; neen ; 't waer dulligheyd te dencken .
 Laet vry all 'r heir des Hemels komen voort ,
 En van zyn vest en diamante poort .

Op uwen troon zyn' donderklooten blaken ,
 En geesselen zyn' stylen dat se kraken ,
 'T is al vergeefs ; me mach e gins en weer
 Wat hellen doen , maer vellen nimmermeer :

Laet Gabriël , laet Rafel spinnevoeten ,
 Laet Michaël vry woelen , woeden , wroeten ;
 Uw Vatikaen sal eeuwelijk bestaan ,
 Spyt donderbuy , spyt brullenden Orkaen .

Indien sich oock de wereldlijke vorsten
 Aen uw gesag te dertel wryven dorsten
 En dryven ; Soon , dat sy hunn' heerschappy
 Alleen van God ontleenen , niet van dy :

Soo leg hun flux uw' sleutelen om d' ooren ,
 En poog intijds die kettery te smoooren ;

Brengh

Breng overzyds hun eenen braven slag,
Slag die hen knell, en heuge jaer en dag.

Van hunnen eed ontsla hunn' onderlaten;
Drag anderen hunn' staven op en staten;
Blusch hunn gefag, hunn aensien en geloof;
Bant, blixemtse, stel lijfen rijck ten roof.

Ontsie u niet de quanten, die sulcx dryven,
Selfs door hunn' Soons t'onthullen, ja t'ontlyven;
Smyt, slingertse ten troon afin den dreck,
En trapse fier als draken op den neck.

Doe sulcke, Soon, oock tot hunn' schade leeren,
Dat alle d'eer, waer mede sy brageren,
Afftraelt van u als van haer' rechte bron,
Gelijck all d'eer der Mane van de Son.

Uw' achtbaerheyd moet ghy vooral beschudden?
Al soud'er 't rijck van daveren en schudden,
Al soud'er, Soon, van wagen land en vloed,
Ja gansch Euroop om swemmen in zyn bloed.

Doch om noch betuw' achtbaerheyd te styven,
En uwen troon en kroon te doen beklyven;
Soo waek vooral sorgvuldig over d'eer
Van uw' Cabale of onbeschreve leer:

Want sonder die sou all uw glimp versterven,
Ja sonder die de ketel viel in scherven;
Die sijne leer die houd de spit aen 't gaen,
De keuken werm, de kaken wel gedaen;
Die lieve leerd doet buyk en buydel swillen;
Sy is 't Nepenth dat hert seer weet te stillen,
S' is 't Moly, Soon, waer af Homerus kout,
Ja 't Elixier dat loot verschept in goud.

Dus rade ick u een versken toe te richten
Van wonderen, van droomen en gesichten;
Waer met ghy, Soon, uw' opperkerck voogdy,
Uw' bevaerden, uw' beelden-kramery,

Uw' vagevier, aflaten, ordens, missen,
 Heel fraeykens mengt blancketten en vernissen;
 En helpen soo uw' waren aen den man:
 En waer uw' konst niet deurgeraken kan,
 Daer sal ick, Soon, de myne gaerne leenen,
 En sweeten bloed door goud, door hout en steenen,
 Of prevelen door mond van pop of beeld,
 Gelyck ick eer te Delfos heb gespeelt.

Maer wat? my dunkt dat ick alree de muylen
 Der ketteren hoor bulken, brullen huylen,
 En all' uw' waer uytshelden vol van spyt
 Voor lelsch vergif in honig geconfijt.

'T schijnt dat die guys, die boeven dryven willen
 Dat meest uw' leer op droomen rust en grillen,
 En in Schriftuur geen' grond met alen heeft,
 Ja regelrecht Schriftuure tegenstreeft.

Maer lust u, Soon een' nutte les te hooren?
 Laet u van Schrift noch Bybel ringelooeren,
 By lyve niet, of doe ten minsten Schrift
 Of Bybel-text eerst loopen door uw' sifft.

Hoe? sal de Schrift u tot een' muylband strecken,
 Die all' haer eer alleen van u moct trecken,
 Die buyten u noch klem en heeft noch kracht,
 En meer niet geld als ghyse waerden acht?

Sult ghy by haer of wet of regel halen,
 Die brieven hebt van noyt te konnen dwalen;
 Want waermen loopt, of hoemen leert of leeft,
 Wie dwaelt'er oyt die my tot leydsman heeft?

Sult ghy tot haer om raed of wijtheyd loopen,
 Daer ghy doch selforakels sweet met hoopen,
 Die elck verheft en aenneemt voor soo vol,
 Als quamen se uyt den dryvoet van Apoll?
 Neen, niet soo dwaes. En duld oock niet dat leeken
 Den neus te diep in Schrift of Bybel steken;

Sint felten! Soon, sulcx dient vooral gemyd,

Weet dat sulcx kroon noch keuken niet en lyd:

Sulcx sou de brod haest helpen in uw' faken;

'T sou myteren tot Midas ooren maecten;

'T sou iet ontdoen, dat noodig is gesmoort,

Dat niet en dient geroken noch gehoort.

En om den moed der ketteren te temmen,

En hun eens recht de vleugelen te klemmen,

En is de Schrift u mede gansch niet nut;

Dier spreeuwen vlucht moet anders zyn geschut.

Praet geld hier niet: ghy moet van beyde swaerden,

Die ghy besit, hier 't wereldlijk aenvaerden,

En klincken 't hun door beck, door neck en strot;

Uw geestelijck valt tegens hun te bot.

Ja selve valt all 't heir der Alberristen,

Thomisten, Soon, Scotisten, Occanisten,

Hier veel te licht, hoe gau het is en kloek,

Hoe diep het steekt in Aristotels broek.

Dus, Sone, maent van onder uyt zyn' holen

Den Vier-god op met mutferden, met kolen

En blixemen; en voer dien held op 't slaen

Van uwe trom op 's vyands benden aen.

Treck Piracmons, treck Steropen en Bronten,

Ja self God Mars met swavel, loot en lonten

In uwen dienst, en doe den gantschen bras

Der ketteren in roock vergaen en asch.

Poog eenmael doch van 't wroeten deser vossen

Uw' kerck, uw' bruyd, uw' Juno te verlossen;

'T vervele u niet dat ghy een weynig sweet

En sorg hier aen te kost legt of besteed:

'K sal onder 't pack uw' moede schouders sterken

('K belove 't u) ja selve medewercken,

En temperen somtyds den wrangen sijn

Der moeyte met wat honigs van vermaek,

Met wat gefreels wat troetelings van vrouwen ;
 Want ſchoon ick u gaerne ſage trouwen
 Of met de boey des houwelijcx belaft ,
 Gemerckt die ſmet myn' priesters niet en paſt :

'K en wil nochtans ontraên te minnen ;
 Sulcx waer te ſtreng ; neen ; neem van uw' baſinnen
 Uw tydverdrijf ſoo dickmael als 't u luſt ;
 De ſorg des rijcx dient ſomtyds doof gekuſt .

En rijſt'er , ſoon , iet levends uyt dit kuſſen
 (Syn Geyligheyd die meefmuylt eens hier tuſſchen)
 Heb des geen' ſorg , weeft daer in niet belaên
 Laet dat voor nicht of neefken henên gaen .

Nu wil ick , Soon , voor all' dees' groote dingen ,
 Die ick u ſchenck , dit weynig ſlechts bedingen ;
 Dat van nu voort uw' Heyligheyd altyd
 Tot Hoofd- monarch ſal werden ingewyd

Met deſe kroon , die haer' veigulde glaſſen
 Aſſchietende van dry verſcheyde tranſſen ,
 U drymael 't hoofd met heylig goud omkroont ,
 En 't merck in u myns trouwen Wachters toont .

Dit (wil ick) Soon , ſal 't eeuw'ig teeken weſen
 Uw's leenmanſchaps ; ſulcx dat ghy wel na deſen
 Slechts met den naam Stadhouder hebt te zyn
 Van Davids Soon , maer in der daed de myn .

En och ! myn kind , wat ſou't van u geworden
 Indien ghy bleeft in zynen dienſt volherden ?
 Ach ! 't waer haeft uyt met hoogheyd en gemack ,
 'T liep haeft met u weer tot den bedelfack .

Ghy mogt wel haeft met uwen voorfaet ſeggen :
 'K en heb noch goud noch ſilver by te leggen .
 Haeft ſoude uw hoofd , 't welk nu van goude blinkt ,
 In plaets van goud met doornen zyn omringt .

De koningen , die thans uw' vriendschap vryen ,
 En nederig ſich voor uw' voeten vlyen ,

Die fouden heeft vertrappen uw' banier,
En u te swaerde ontseggen en te vier.

Sint Pieters boot dreef heeft weer op de baren
Van martelbloed. Dus laet dien meester varen,
Dien kruysheer, Soon, die mager, die beroyt
Meer kruysfen deelt als goude kroonen stroyt.

Ghy sult'et doch noyt eens zyn met u beyden,
Uw beyder aerd is al te wijd verscheyden:

Hy stond na smaed, beroytheyd en verdriet;
Ghy vlamt op goud, op wellust en gebied;

Hy is den last der aerdsche kroon ontweken;
Ghy hebt'er oyt groothertig nagestecken:
Hy wiert weleer (ô wat verschil van lot!)
Van God een mensch, ghy nu van mensch een God.

Ghy zyt in all's soo strydig, soo verscheyden,
Dat wolf en schaep eer t'samen sullen weyden,
Eer vier en vloed te samen zyn gepaert,
Eer ghy en hy eens werden sult van aerd.

Maer wy, myn Soon, zyn van gelijke sinnen,
'T welck onderling d'een d'ander doet beminnen;
Wy zyn van kop bey even trots en stijf;
Bey groot van hert, bey dapper van bedrieff.

Wy dencken bey niet als op staet bestieren;
Wy droomen bey niet als van scepterfwieren;
Wy hebben bey 't vernuft deurtrapt en kloeck;
Kortom wy zyn twee billen in een' broeck.

Dus laet u, Soon, dit licht bespreck bevallen;
'Ten heeft geen' last, geen' swarigheyd met allen:
Soo sullen wy doen buygen in den tijd
Voor onsen troon all wat hier troon beschrijd,

En na den tijd oock eeuwig heerschen t'samen.
Wat segt ghy, Soon? de Myter antwoord: Amen.
En wierd daer op dit soet Verdrag aldus
Van wederzijds versegelt met een' kus.

Op 't eerste Godsdienſtig gebruyck der

WESTER-KERCK t'AMSTERDAM,

In 't Jaer 1631. Op Pinxter.

ONſe eeuwē had eenendertig jaren;
Doen d'eerſtemael dit Gods-geſicht
Omvangen had de Chriſte ſcharen;
'T geweld geſtut met tien pilaren
Klonck d'eerſtemael van 't heylig dicht,
Doen ons die waerde dag beſtraelde,
Die ons vernieut, hoe 's Heeren geeſt
Op ſijn' Apoſt'len nederdaelde,
En wonderlijk ſijn woord vertaelde
Door hunnen mond op 't Pinxter:eeſt:
O, dat oock hier ten ſuyvren wangen
Sijn' waerheyd lang uytvloeyen mag;
H er werdſe in 't wacker oor ontfangen;
Hier galmen d' Hemelſche gefangen
De laetſte mael den laetſten dag.

Op Joannis Boet-ſtemme.

DAer roept een' ſtemme: Boet
Iſ u voor allen goed;
Wel, ſiele, laet u wercken:
Wilt, achteloos gemoed,

Niet langer, wat ghy doet,
Uw' beternis vertrecken.
Daer roept een' Stemme: spoed
Is u voor allen goed;
Ick wil mijn' Sonne decken:
Een' stemme streng en foet,
Die u, mijn siele, moet
Een' wet of vonnis strecken.

S O N N E - L O O P .

DEs Werelds Fackel voert haer vier
Eerst van Rams-hoofd na den Stier:
Van waerse 't na den Tweeling wend,
En sluytende de lauwe lent
Sich hooger op na 't noorden geeft,
Tot op den cirkel van den Kreeft:
Van waerse 't hooger klimmen moe
Weer nederdaelt na 't Zuyden toe;
En draett met tweemaal dertig treên
Door Lecu en Maegde-teeckens heen,
Tot onder Waeg en Middellijn,
Daer dag en nacht eenwichtig zijn:
Van waerse 't voort met snellen tred
Door Scorpioen en Schutter set,
En sluytende den Herreblt-tijd
Tot op den Bocken-cirkel glijd:
Van waerse 't leeger dalen moe
Weer hooger klimt na 't Noorden toe,
En rent met tweemaal dertig treên
Door Waterman en Visschen heen,
Tot in den Ram, van waerse quam.

Y 4

STERRE-

STERRE - BEELDEN.

DE vaste vieren van den nacht
 Bestaen in beelden sesmael acht:
 Waer vandes Hemels noorder sij
 Ons drymael ses vertoont en dry:
 Te weten Meer en minder Beir,
 Wiens steert de seylen stiert door 't meir;
 Beirwachter, Draeck, Alcmenes Soon,
 Slangdrager, Slang, en Noorder-kroon,
 Den Schicht, den Dolfijn suel van vaert,
 Het Veulen en 't gevleugelt Paerd,
 De Swaen, den Dryhoek, en de Lier,
 Den Wagenman, en vluggen Gier,
 Waer tusschen Perseus en sijn' Bruyd,
 En bey haer Ouders munten uyt.

Des Werelds riem praelt met een ry
 Van Sterre beelden viermael dry,
 Riem, die vermaelt met gouden vier
 Of vierig goud den Ram en Stier,
 Den Tweeling, Kreeft, den Leeu en Maegd,
 Op sijne noorderkromte draegt:
 En voorts met Waeg en Scorpioen,
 Met Schutter in 't vervolgen koen,
 Met Steenbock, Waterman en Vis,
 Op 't ander rond beschildert is.

De beelden daer de Zuyder-sij
 Mer is bestickt sijn vijtmael dry,
 Orion rijckelijck geëierd,
 De Waterslang, 't groot Zee gediert,
 De Hase, 't Schip, de Kleener Hond,
 De Grooter met sijn' klaren mond,
 De Rave, Nap, en Watervloed,
 De Wolf, en Chiron vlug te voet,

Waer

Waer neffens 't Autaer staet ten toon,
En Zuydervis, en Zuyderkroon
Behalven desesmael acht,
Word van ons regenvoetsch geslacht
Noch een getal van vier en tien
Rondom den Zuyderpool gesien.

Dees' zijn de gulde beelden all',
Die 't oog bereyckt van uyt dit dal;
Waer met de Schepper wyd en sijd
Borduurde 's Hemels blaeuw tapijt,
Ten roem van sijne Majesteit;
Roem zy Hem oock in eeuwigheid.

K L A C H T E van M A S A N I S S A.

Stemme:

Ha! que le Ciel est contraire a ma vie!

O Ch! tot wat rampen ben ick geboren!
De Schoone, die ick als mijn' siele minn',
En tot mijn' Bruyd my hebbe verkoren,
Moet ick helaes! of dood sien of slavin.
Helaes! ick moet nu of gaen schijnen wreed,
Of met den voet vertrappen mijnen eed;
O ramp! o hertenleet!

Doen ick na Cirtha snelde mijn' gangen,
Had ick, o Sophonisbe, vast gemeent.
U Itaens-voets te maken mijn' gevange,
Maer 'k wierde d'uw, soo haest ghy my verscheent:
De God der min quam mijnen geest terstond
Verstricken in uw' armen blank en rond,
En in uw' vlechten blond.

Klachte van Masaniffa.

Uw lippen, die als de kerffen blofen ;
 Uw' kaken versch besproeyt met tranen nat
 Als twee van dan besprenkelde roofen ;
 Uw witte neck ; uw voorhoofd hoog en glad ;
 Uw droef vertoog vermengt met vleyery ;
 Uw sedig oog en loncken wierpen my
 Plots neer in slaverny.

Ghy bad, ghy smeckte my menigwerven,
 Dat ick u doch in der Romynen macht
 Niet levren sou, maer liever doen sterven ;
 'T welck ick verliest u toefwoer t'onbedacht.
 Ick maakte staet dat ick u licht, Mevrouw,
 Den hoon en smaed hunns jocks ontrucken sou
 Door 't heylig jock der trou.

Hier op sijn wy te samen gelegen.
 Maer och! mijn licht, sy blijven even straf.
 Hunn krijgfrecht dunkt hun swaerder te wegen,
 Als 't recht dat my God Hymen op u gaf.
 Men arbeyd vast om u met schimp en smaed
 In band en bast te slepen achter straet ;
 Helaes! mijn lief, wat raed?

Helaes! wy fullen moeten s. heyden ;
 'K ben t'ende raeds in desen strengen nood ;
 'K en sie geene uytkomst : een van beyden
 Dient aengegeen of slaverny of dood:
 Ghy keurt de dood u ruym soo nut en goed,
 En wilt den nood niet wijcken eenen voet:
 Ick prijse uw groot gemoed.

Weldan, om, Schoone, van uw' ellende
 (Ach! ach! ick schrick; 't hert geeft my klop op klop)
 't Erlangen een sacht en spoedig ende;

Soo weet, dat u in desen gouden kop
Word toegeschickt een weynig koud fenijns,
'T welck ingeslickt slechts met een weynig wijns
Verfickt met weynig pijns.

Wilt my dees' Trou-gift ten besten houden,
U door den nood, niet by mijn' schuld, gesmeed.
In uw' omhelsingen te verouden
Waer my geweest het soetste dat ic k weet:
Maer 't Roomsch geweld, 't welck (soo ghy weet en siet)
My wetten stelt, en over my gebied,
Gunt my dien segen niet.

Ick poog u, als ick u swoer met eede,
Van 't schandig pack des Roomschen jocks t'ontflaen;
Sijt ghy daer onder getroost te treden,
'T staet in uw macht, ghy kond de dood ontgaen:
Maer, lief, ick acht, dat ghy in desen strijd
Uw braef geslacht gedencken sult altijd,
En wiens en wieghy zijt.

Vaer wel, o Schoone van leden en seden,
Vaer eeuwig wel, en draeg u kloek en koen.
De bittere scheydronck, dien u heden
De bitt're nood toebrenge en dwingt te doen,
Sal staeg met smert door mijn' gedachten gaen,
Soo lang my 't hert sal in den boesem slaen,
Mijn' oogen open slaen.

K L A C H T E van SOPHONISBA.

Stemme :

Belle, qui me va martyrant.

WAs 't hierom dan dat sijne trou
 My Masaniffa gaf;
 O p dat hy my doen klimmen sou
 Van 't bruyloftsbedde in 't graf;
 En my helaes! den bruyloftswijn
 Sou mengen doen met doodelyck senijn?

'K neem niettemin dit dood'lijck goud
 In dank aen, soo 't behoort:
 Schoon hy my 't eerste niet en houd,
 Hy houd sijn tweede woord.
 Hy quijt sich als een eerlijck man,
 Die voor sijn' vrouwe doet soo veel hy kan.

Ducht niet dat ick in dit geval
 Als iemand van 't gemeen,
 Als een' flavin my dragen sal?
 Neen, Masaniffa, neen,
 Neen; sterven sal ick (houd dat vast)
 Gelijck 't de vrou en bruyd eens konings past.

De droeve dronck, dien ghy my bied,
 En dunkt (gelooft'et vry)
 My ver soo droef soo bitter niet
 Als 't jock der slaverny.
 Ach! 't is my nutter dat ick sneef,
 En eerlijck sterve als sonder eere leef.

'T waer al t'onlijdelijck een sinaed,
 Dat Syphax gemalin

En

En Afrubals doorluchtig faed,
Met schimp straet uyt straet in
En met de stale boey aen 't been,
Sou voor den Roomschen segewagen treên.

Een teug sal my hier af ontslaen.
Wat schrickt ghy, mijn gemoed?
Vaerd onvervaert het drinckvat aen;
'T is u gefond en goed:
Geen gift en sal 't u geen fenijn
Maer tegengift voor all' uw' qualen zijn.

Ghy sult dus doende niet alleen
Den Roomschen trots ontgaen,
Maer all' d'onwederen met een,
Die 't schip des levens slaen;
En naer uw' dood alom 't gerucht
Met uwen lof doen vliegen door de lucht.

Wel aen, hier op breng ick den dranck
Getrooft aen mynen mond.
O Goder, maekt mijn' pijn niet lanck.
Dat 's uyt tot op den grond.
Nu spoeyt mijns levens loop na 't end,
En met den loop mijns levens mijn' ellend.

Ick legge 't pack des lichaems af
Alleen met dit berou,
Dat ick my schier als op mijn graf
Gaf tot de tweede trou.
Scheld my die schuld, o Syphax, quijt,
En draegu staêg als koning, waer ghy sijt.

Amy! wat word my 't hert benaut!
'T koud sweet dat breekt my uyt,
'T gesicht beswalkt, de stem verflaut,
'T oor vangt nau meer geluyd,

Beklag van Monime.

De beenen beeven onder 't lijf;
 Ach! ach! ick sijge, en worde koud en stijf.

Vaer wel mijn Vader, ick vertreck;
 Mijn Vaderland, vaer wel:
 Ick ga den storm, die uwen neck
 Van 't Noorden dreygt soo fel,
 Ontschuylen onder 't swerste sand.
 Vaer, Vader, wel; vaer wel, mijn Vaderland.

BEKLAG van MONIME

Over haer koninglijk houwlijck met
MITHRIDATES.

Stemme:

Quel faux couragie te surmonte.

Schoon my mijn Troudag heeft gegeven
 All wat een praelsieck oog behaegt;
 Schoon by my heeft in top verheven,
 En my van een' geringe maegd
 Of borgerin
 Verschapen in
 Ecn' koningin,
 En hoog geset in 't goud:
 Geen dag nochtans, die my soo seer berout.
 Want zints dien dag is my gebleken
 Dat vrede, vrydom en gemack
 In koningskroonen noyt en steken,
 Noyt nest'len onder gulden dack:
 Mijn bly gelach

Is zints dien dag
Indroef geklag,
In och! en ach! vergaen;
En uyt mijn' Trou my niet als rou onstaen.

Die meent dat uysterlijke saken
Pracht, wellust, schat of veel bewints
Den mensch recht salig kunnen maken,
Gevoelt (mijns oordeels) al te kindsch:
Neen, groot gebied
Baert anders niet
Als groot verdriet,
Als moeyte, sorg en kruys;
En ruste leyt by rijckdom selden t'huys.

Het Hof heeft wel aen alle syen
Vol-op van uysterlijk vermaeck;
't Swemt (ick beken 't) in leckernijen;
Maer 't nutse sonder rechten smaeck:
Want op een hert,
'T welck eeuwig werd
Van vrees benart,
Van sorgen afgemat,
Heeft lijts vermaeck heeft weelde gantsch geen vat.

Of schoon van buyten aen de sinnen
'T gantsch rot der lusten klopt en belt;
'T gemoed laet geen van allen binnen,
Wanneer 't sich qualijck voelt gestelt.

Ach! lichaems lust
(Ick ben's bewust)
Smaekt een ontruft
Een knagende gemoed,
Als leckre spijs een' siecke mage doet.

Indien ick om mijn' hoofsche drachten
Ofkoninglijcken pronkery,
Met recht my salig hebbe t'achten;

Soo fchat ick hem oock frisch of vry ,
 Die met de pijn
 Van 't flerecijn
 In facht fatijn
 Of purper fit en fchreyt ,
 Of op den hals in gulde boeyen leyt.

Neen , 't waere foet heb ick verloren ,
 Soo ras ick 't hof heb gehanteert ,
 En louter roet daer voor verkoren
 Met flechs wat honigs overfincert.
 Hoe vredig placht
 De lange nacht ,
 Hoe foet en facht
 De dag my deur te gaen ,
 Eer ick de kroon had op mijn hairen ftaen !

Nu had ick lust met mijn' gefpelen
 Blygeestig aen den rey te gaen ,
 Nu eenig aerdig lied te quelen ,
 Nu luyt of cijter fnaer te flaen :
 Nu maelde ick my
 Met naeld en zy'
 Een' schildery
 Of las een geestig boeck ,
 'T welck met vermaek my maeckte wijs en kloek.

Of als my 't stê-gewoel mishaegde ,
 Gaf ick my uyt der veften dwang ,
 En leende 't oor , terwijl het daegde .
 Aen 's nachtegaelkens foeten fang ;
 Of fag verblijd
 Het veld-tapijt
 Het hooffch foo wijd
 Te boven gaen in glans ,
 Als pauwe-pluym de veder van de gaans.

Hier sag ick 't v las langs silvre beken
Op sijn turkois-blaeu dragen roem,
Daer 't purper van de roos afsteken
Op 't sneeu der blancke lelybloem;
En trock uyt spijs
Van slechten prijs
Meer leckernijs
Meer voedfels en meer vet
Als nu uyt dier en dertel hofbanket.

Foey my! dat ick my liet bepraten,
Om voor een' koninglijcken hoed,
Voor leur of tytel te verlaten
Een leven soo geruft en soet.

O rasery!

Foey! dat ick my
Uyt hoovaerdy,
Uyt sucht tot malle pracht.

In slaverny van hoven heb gebracht.

Bood Mithridaet my dan sijn' trouwe,
Op dat ick in dit woest geweest,
Gelijk alseen' gevange vrouwe
Verquijnen sou mijns levens rest?

Ick sit veracht,
En tusschen wacht
En wal en gracht

Nu menig jaer en sucht

Versteken van mijn' soete Grieksche lucht.

Ick mag mijn' schoonheyd wel verfoeyen,

Is 't datt'er eenige is in my,
Die my in dese goude boeyen:

In dees' gekroonde slaverny

Heeft vast gelegd,

En my door echt

Helaes! gehecht

Beklag van Monime.

Niet aen een' echten man ,
 Maer aen een' voogd of liever een' tiran.
 Het docht my schoon te zijn de vrouwe
 Van eenen vorst soo hoog geacht ;
 Maer och ! wat heeft de band der trouwe
 By groote meesters kleene kracht !
 Het docht my schoon
 Rijcx-staf en kroon
 Opeenen troon
 Te voeren met gebied ;
 Maer nu ick 't proeve , is 't hertseer en verdriet.
 Verdriet , helaes ! dat mijn' gedachten
 'S daegs niet alleen met angst beswaert ,
 Maer my oock duysend bange nachten
 En duysend droeye droomen baert.
 Noch desen nacht
 Wierd (soo my dacht)
 My schrift gebragt ,
 Waer by uyt 's konings last ,
 My staende voets te sterven wierd belaft .
 Doch 't stond my (docht my) vry te kiesen
 Door wat geweld of door wiens hand
 Ick liefst het leven wou verliezen :
 Dies my de koninglijke band ,
 Alsdie voorheen
 Aen soo veel ween
 En swarigheên
 Men leven had verknocht ,
 Oock tot dit ampt meest nut en dienstig docht.
 Ick ruck hem dan van kop en vlechten ,
 En wind hem flux om keel en krop ,
 En doe hem aen den folder hechten ,
 En my verstrecken voor een' strop :
 Maer 't snqer te swack

Voor sulck een pack
Gaf krack op krack
Soo haest het lichaem hing,
Ja (docht my) brack eer 't my aen 't leven ging.

Hier op heb ick 't van spijt bewogen
Gessingert tegens wand en vloer,
Getrapt met voeten en bespogen:
En riep: o boos, o heyloos snoer!
Daer ick noyt vreugd,
Noyt dienft noch deugd
Door all de jeugd
Mijns levensaf genoot,
Stelt ghy my oock te leur in desen nood?

Doen docht my dat ick aen den degen
Den blooten hals bood sonder schroom:
Maer siende (docht my) 't stael bewegen,
Schoot ick verbaest op uyt den droom.
Wat ongeval
My treffen sal,
Weet hy, die 't all
Te voren weet en siet,
Maer och! ick forg dat dit geen kleen bedied.

Wel, leert hier uyt dan, ghy sottinnen,
Die u aen ydelheyd vergaept,
Leert (seg ick) uws gelijcken minnen;
Leert, datmen veel geruster slaept
In d'armen van
Een' ambachtsman,
Die eerlijck kan
Sich voeden met sijn' hand,
Als by een' voorst op purpre ledekant.

Als donder wolck en woud doet kraken,
Als storm en onweer huylt en bast,
Dan worden hoog geboude daken

Gemeenlijk heftigst aengetast :
 Het dack der hut
 Hoe swack gestut
 Word minst geschud
 Van 's Hemels strenge roel.
 Gedenckt hier aen , word wijs en fiet wel toe.

K L A C H T E van C A M M A.

Stemme :

Ick heb de groene straten.

NU is d'uuere verschenen ,
 Waer in ick eens sal versaen
 Mijn' wraeklust , en met eenen
 My 't pack des levens ontslaen ,
 En tot mijnen Bruygom gaen.

Diane Godin verheven ,
 'K Betuyg voor uw' majesteit ,
 Dat ick dus lange dit leven
 Alleen heb uytgebreyd ,
 Om te volvoeren dit feyt.

En hadde my 't vertrouwen
 Van een soo wreeden verraed
 Te wreken niet opgehouden ,
 Ick en hadde niet soo laet
 Doorsneden mijns levens draed.

Want zedert mijn man mijn hope
 Door dien schelmachtigen slag
 In sijnen bloede versopen

En

En koud voor mijn' voeten lag,
En had ick noyt blijden dag.

Ach! zints en hadde de vreugde
Noyt toegang in mijn gemoed,
Noyt vatten op mijne jeugde;
Zints dochte my honig roet,
En gal bitter alle foet.

Maer nu ick heb wraek ontfangen
Van 't bloed van mijnen gemael,
Spoeye ick r'hemwaerts mijn' gangen;
Hy (dunckt my) roept t'elkemael,
Dat ick al te lange drael.

Ick voel mijn ingewand fengen
Ja sieden op 't fenijn:
Dies hoop ick nu haest te gaen mengen
Mijn' beenderen met de sijn',
Sijn' affchen onder de mijn.

Laet u, Sinate, behagen
De wrake van uw bloed,
Door my u opgedragen
Voor alle de gunst en all 't goed
My voormaels van u ontmoet.

Neem oock in danck aen 't offer
Van mijne trouwe seer groot,
U binnen mijns herten koffer
Gelijck een dierbaer kleynood
Bewaert sels naer uwe dood.

Maer ghy verrader, ghy snoode,
Waerd om uwe schelmery
Te sterven duysend dooden,
En beeld u niet in dat ghy
Oyt deel sult hebben aen my.

Soud ghy uw' bloedige armen
 Om mijne lendenen slaen!
 Ghy ghy mijn' sijde verwermen!
 Neen, neen: die ydele waen
 En lust sal u haest vergaen.

Dien lust sal u dese beker
 Eerlange wel drijven af,
 En helpen u soo seker
 Als ick hem u toebrogt en gaf,
 In plaets van in 't bruyds-bed in 't graf.

Een' fake quelt slechts mijn herte,
 Dat ghy schandvlecke van 't land
 Door een' al te lichte smerte
 En door al t' eerlijck' een' hand
 Geraken sult onder 't sand.

Doch, schelm, de Goden sullen
 'T gebreeck (geloof't 'er vry)
 Der straf hier namaels vervullen;
 En u uwe schelmery
 Eens boeten doen na waerdy.

Men sal u vloeken en haten,
 My loven waer men my noemt,
 Soo lange by den Galaten
 De deugd sal werden geroemt,
 D'ondeugd sal werden verdoemt.

Hier ga ick vrolijck op sterven.
 O laet, Godinne, laet thans
 Mijn' siel een' rustplaets verwerven
 In uwen suyveren glans,
 Mijn' asche by d' asche mijns mans.

DE KLAGENDE PRINCESSE

Over d'Onrijpe Dood van haeren Man den
PRINCE VAN ORANGIEN,

Onslapen den 6. November 1650.

Stemme: Cessez mortels de fouspirer.

GHy die op Stam en Staet vertrouwt,
GOp jeugde sloft of frisse leden;
Ick bid's u dertelt niet te stout:
De Dood en viert (gelijck ghy heden
Aen mijnen BRUYGOM mercken meugt)
Noch Stam noch Staet noch frisse jeugd.

Mijns Vorsten hooge Titelpracht
En kan die stoute niet vervaren;
S'en past noch op sijn oud geslacht,
Helaes! noch op sijn' jonge jaren;
Maer overvalt en velt hem om
Als Winter-buy een' Lente-blom.

Sy ruckt met hem, mijn Heyl om-ver;
En bluft in hem, mijns Broeders hoope.
Ach! moest dees' eerst opgaende Ster,
Ster, daer 't gesicht van gansch Europe
Soo schoonen dag van docht t'ontfaen,
Voor haeren middag ondergaen?

Soo langh mijn' oogen nutten 't licht,
Sal ick, OWILLEM, niet vergeten,
Hoe ghy dat stervende gesicht

Die swijmende oogen nat bekreten
 Beweechelijcken t' mywaerts sloegt,
 En na den lesten adem joegt.

Och mocht ick onder sand en steen
 Met u ontschuylen 's levens qualen.

Ghy laet my hier, en gaet alleen
 Door d'Elifische beemden dwalen;
 Alwaer ghy in der helden schaer
 Uw' dapp'ren Vader word gewaer.

My dunkt ik hoor dien ouden held
 Verbaest uytbersten in dees' reden:
 Hoe dus, mijn soon? dus jong gevelt?

Dus haetuw' Vader nagetreden?
 Voorwaer sulcx had ik noyt gedacht,
 Noch u alhier soo vroeg verwacht:

O jonger held, het doet my seer
 (En wien, och! wien sou 't niet verdrieten?)

Niet dat wy met ons' oogen weer
 Uw jeugdig aengesicht genieten;
 Maer dat het treurig vaderland
 Moet derven een soo waerden pand.

Maer soo ghy oock aen d'andere zy
 Den geest mijns Vaders komt te naken,
 O, groet en kust hem eens voor my,
 En seg hem met betraende kaken;
 Hoe dat ick onlangs Wees alleen
 Nu Wees en Weduw sit en steen:

En of hy mogt na 't overschot
 Van sijn' afkomelingen vragen,
 Soo seg hem, Vader, 't woedend lot,
 Is noch niet sat van hun te plagen;
 Ach! ach! en 't bitter ongeval
 Van Stuards stam houd noch geen stal.

LYK - KLAGTE,
 over de dood van
 DANIEL ARMINIUS,
Doctor in Medicijne.

Terwijl ghy aenwend allen vlijt,
 En schier al t'ernstig besig sijt
 Om 't swacke leven t'onderstutten,
 En door de konst de dood te schutten:

Terwijl ghy vast met ziel en sin
 Ons bleek bestorven huysgesin
 Verschrickt door onses vaders lijên
 Verquikt met heylsamen artzenijên:

Soo breekt de koude dood gestoort
 Uyt haeren duyftren kerker voort,
 En roept: hoe dus? wat wil dit wesen?
 Is Æsculapius verresen?

Sal deses jongelings verstand
 Van meer bedrijsf sijn als mijn' hand?
 Sal ick de vlagge voor hem strijken,
 En door hem derven soo veel lijken?

Neen, neen: 'k en dulde't langer niet,
 Nadien hy 't jock van mijn gebied
 Heeft soo veel halsen doen ontloopen;
 Hy sal't my met den hals bekoopen.

Dus spreekt dat wreed, dat vinnigvel;
 En heeft daer op, ô Daniel,
 Den dood-schicht u in 't hert gedreven
 In 't schoone midden van uw leven.

Ach! ach! dat fedige gelaet,
 Die minfaemheyd van tael en praet,
 Waer in Galenus fcheen herboren;
 En kan die wreede niet bekoren;

S'en viert noch deugd noch kloek verftand.
 Doch fchoon fy om haer overhand.
 Vast juycht en handklapt onbefonnen,
 S'en heeft'et noch niet all gewonnen.

Sy fchend alleen uw flechtste deel,
 Uw beste blijft in fijn geheel,
 Het welck in heldren fterre-wagen
 Haer' felle klauwen word ontdragen,
 En opgevoert na d'eeuwigheyd,
 Daer noyt gefucht word noch gefchreyt,
 Alwaer ghy aen den rey der vromen
 Alree uw' vader hebt vernomen,

Alree gekuft hebt en gegroet
 Dien Medicijn van 't sieck gemoed,
 Die 't feer kon uyt ons' fielen drijven,
 Gelijk fijn Soon uyt onse lijven.

Op de Dood van

GODEFR OY H O T T O N,

Leeraer der Fransche Gemeente

t' A M S T E R D A M.

IS dan dat fedig hert gebroken?
 Leyt dan die wijfe mond in 't ftof,

Die

Op de dood van Godefroy Hotton.

81

Die menigmael tot 's Hemels lof
Soo net, soo vloeyend heeft gesproken ;
Die menigmael mijn' ooren sloeg
Met klanck van Goddelijke reden ,
En mijn' gedachten van beneden
Tot boven 't dack der sterren droeg ;
Die afgerecht op onderwijfen
Sijn' galmen na den eych der stof
Kon rollen doen nu fijn nu grof ,
Nu dalen doen nu weder rijfen ;
Die sijne texten was gewoon
Soo sedelijck als naekt ontleden ,
Maer op de woestigheyd der seden
Te donderen met stercken toon ;
Die overdaed , die hoovaerdije
En geldsucht dappre nepen gaf ,
Ja vuyler wist te malen af
Als d'allervuyliste afgoderije ?
Leyt (seg ick) dese mond in 't sand ?
Helaes ! de dood is niet t'ontslippen.
Doch schoonse noch begaefde lippen
En spaert, noch ongemeen verstand :
Noch moefse laten onverbroken
Het geen die mond ons heeft gesticht ;
Sy ruckt hem wel uyt 's levens licht,
Maer niet het geen hy heeft gesproken :
Want schoon hy met sijn stem alhier
Niet meer en breydelt ons' gebreken ,
En aflae op den stoel te preken ,
Hy spreekt en preekt noch op 't papier.
Wilt ghy Hotton, o Christe scharen ,
Noch hooren menigmael voortaan ?
Wat sijn' * *Beproefde Gods vrucht* aen ,
En weyd met yver door die blaren.

* *La Pieté*
est prouvé.

Ghy

Op de dood van Godefroy Hotton.

Ghy sult uw' Leeraers trouw bericht
 Daer t'elken als van nieu herhooren,
 En 't geen ghy voormaels door uw' ooren
 Insoogt insuygen door 't gesicht.
 Ghy sult hem in die wijse bladen
 Des Waerheyds saligmakend woord
 Recht deur sien snijden, soo 't behoort,
 En in sijn straffen, troosten, raden,
 Soo ernstig sien en soo geschikt
 Op sijne textverklaring doelen,
 Dat ghy u t'elken sult gevoelen
 Verruckt, verslagen en verquikt.
 Ghy sult hem daer niet by sien bringen
 Als 't geen ter sake diend en past,
 En met een oordeel spits en vast
 Sien booren tot in 't pit der dingen.
 Ghy sult daer sijn' welsprekentheyd
 In sijn' geleerde pen herfmaken;
 Kortom ghy sult daer alle saken
 Soo sien geschreven als geseyt.
 Sels sult ghy eenigfins vermogen
 Te sien den yverigen swier
 Van sijne mijnen in 't papier;
 Sulcx dat ghy innerlijck bewogen
 Uytroepen sult: soo lang de Son
 Sal dag aen onsen oogen geven,
 Soo sal Hotton in Job herleven,
 En Job ons leeren door Hotton.

33
JUBILEUM,

OF

Gulde Bruyloft,

Van den Eerſamen

ABRAHAM de DECKER,

Ende Deugdricke

MARIA van den BREMDEN,

Gehouden den derden April, 1657.

Dat is, even vyftig Jaren na hunnen Troudagh,
die geweest is den 3. April, 1607.

WEch Venus met uw' blinden Jongen;
Uw los gelaet en lichte ſprongen
Zyn hier onſmakelijk en laf:
Hier eyschtmen ſtatige gebaren;
Hier kroont April de Winter-jaren,
Hier ſpreydmen 't Bruylofts bed op 't graf.

't Kan wesen dat de gulde ſchichten
Uws Soons iet wiffen uyt te richten,
Iet wat vermochten op dit Paer.
Doen zy gekroont met Myrre-bladen
Na 't jeugdig Bruylofts bedde traden
Van heden over vyftig jaer :

Maex

Maer die April-maend is verdwenen ;
 De jaren zijn gevaren henen ,
 En met de jaren oock de jeugd :
 Dies zy naer hooger weelde trachten ,
 En besig houden hunn' gedachten
 Met eene meer als aerdsche vreugd.

Ghy weet niet anders te bedrijven
 Als te vereenigen twee lijven ,
 Dat past geen' sulcken ouderdom ;
 Neen, neen ; dit Paer siet elders henen ;
 Het poogt zijn' zielen te vereenen
 Met Jesus 's Hemels Bruydegom.

En ghy, ó Bruylofts-stichter Hijmen ,
 Volg oock de klanck-maet van mijn' rijmen ;
 Dat 's, toon u niet te bly van geest ;
 Bespreng met statigheyd uw' seden :
 Want dese tafel beeld ons heden
 Ecn Scheymael af, geen' Bruylofts-feeft.

Ghy denckt misschien : wat 's dit te seggen ?
 Ick sal 't u nader uyt gaen leggen :
 Dit Paer neemt (meen ick) met dit mael
 Zijn affcheyd van all' d'ydelheden ,
 Waer in wy sweeten hier beneden ,
 En fucht na beter Bruylofts-sael :

't Sucht naer een' Sael, die 't Cristallijnen
 Gewelf met vlammeende Robijnen
 En eeuwig blinckend Sterren-goud
 Besaeyt, heeft tot haer vloer-gesteente :
 Daer Jesus 't Lam met zijn' gemeente
 In duysend weelden Bruyloft houd :

Daer

GULDE BRUYLOFT.

85

Daer d'Ouderlingen blanck van hairen,
De galmen van hunn' gulde snaeren,
Ter eere van dat heerlijk Feest,
Vermengen mer der Englen kelen;
En lieflijk op hunn' Harpen spelen,
Den lof van aller geesten Geest;

Daer duysenden sneewitte zielen
Staêg voor den Throon des Hoogsten knielen;
Daer twee paer Dieren anders niet
Als *Heylig, Heylig, Heylig*, zingen;
Sulcks dat al's Hemels solderingen
Staêg dreunen van dat heylig Lied:

Daer Patriarchen, Martelaren,
Daer menigten vergode Scharen
Te Feest gaen in Gods eeuwig Licht;
En weelden smaken niet t'ontvouwen,
Soo menigmael als zy aenschouwen
Dat drymael Heyligaengezicht.

Dit is de vreugde, dit's't vermaken,
Daer dese Twee naer hijgen, haken,
En stadig't ooge slaen na toe.
Dat balling gaen langs's Werelds banen,
Dat swerven door dit dal der tranen,
Zijn zy al lange sat en moê.

Hunn' vaste wooningen en hoven
Zijn (weten zy) gebout daer boven
Door Godes hand, ja selfs in God:
s' En willen in deez' slijck-gewesten
Hunn' tabernakelen niet vesten,
Noch d'aerde nemen voor hunn lot.

Wat

GULDE BRUYLOFT.

Wat heyl doch sou hun d'aerde geven,
 Die noch in 't voorhoofd draegt geschreven
 Het vonnis tegens haer gevelt;
 En hun, wat voetpad datse kosen,
 Meer doornen heeft als sachte roosen
 In 's levens loopbaen voor gestelt?

Zy hebben in hunn' Hylicks dagen
 Hunn deel oock van den vloeck gedragen,
 Gesproken over 't eerste Paer:
 Ach! sonder suchten, sonder sweeten,
 En hebben zy niet afgesleten
 Hunn' tweemaal vyfentwintig jaer.

Terwyl aen huyselycke forgen
 d'Een' middag, avond hing en morgen,
 Moest d'ander dagelycx by straet
 Het nut gaen van 't gesin bejagen,
 Door Somerbrand en Wintervlagen,
 Van 's morgens vroeg tot 's avonds laet.

d'Een socht van buyten op te loopen
 Iet dat de Keuken mocht bedroopen,
 Of deckfel schaffien aen 't gesin;
 En d'andere na den eysch der reden
 Van binnen eerlyk te besteden
 Het eerlyck ingebrogt gewin.

Voorts, welke moeyten dat'er steken
 In 't Kinder-koesteren en queken;
 Wat last het zy, de woeste jeugd
 Te regelen door goet manieren,
 En eenen huys-staet wel te stieren;
 Ick meene dat hun dat noch heugt.

GULDE BRUYLOFT.

87

Zy hoeven 't in de Sede.boecken
Des Stagirijs niet op te soecken,
Noch by de Spin te gaen om raed:
Men mag twee domme nieuwelingen
Van 't huys-ampt wat te voren singen,
Des Twee verstaen 't sich uyt de daad.

Zy zijn al meer als wel bedreven
Op 't droef tooneel-spel van dit leven;
Zy hebben oog en buyck al vol:
Het sou hun (weet ick wel) vervelen
(Al kond'et zijn) noch eens t'her spelen
Hunn' nu soo na volspeelde rol.

En evenwel in hunn' gemoeden
Bedancken zy dien drymael Goeden,
Die in soo redelijcken stand
Dus lang hunn' leemen hutten spaerde;
Dus lang voor 't mes der dood bewaerde
Hunn' levens-draed en Hylicks-band.

Ja 't dunckt hun wonder datse beyde
Geraeckt zijn onder zijn geleyde
('t Welck weynig Paren beuren mag)
Door distelen en sachte wegen,
Door suur en soet, door ramp en segen,
Tot desen tweeden Bruylofts-dag:

Want aengemerckt ons' brosse leden,
En all' de rampen, swarigheden
En siekten, die soo menigvoud
Ons dreygen, drucken en beswaren
Na ziel en lijf, is vijftig jaren
Vry lang geleest, ick swijg getrouw.

A a

Helacs!

Helaes! wat heeft dit Paer al paren
 Sien door de Trou by een vergaren,
 En weder scheidt sien door 't graf!
 Wat tradt'er menig' Personagie
 Op deses levens Speel-stellagie
 En naer hen op, en voor hun af!

*k En spreek nu niet alleen van vremden:
 De Stam-boom self van *van den Bremden*,
 En van *de Deckers* wijst ons aen,
 Dat verr de meeste Fruyt-gewassen
 Versticken, eerse zijn vol wassen,
 Ja selfs al bloeyende vergaen.

Soo veel Gebroeders, Oomen, Neven,
 Waer zijn, waer zijns (laes!) gebleven;
 All' afgemaeyt noch jong gejaert,
 All' in de Lente van hunn' dagen,
 All' groen ten grave neêr geslagen;
 All' wechgerukt met blonden baerd.

En t'wijl de Dood met hare pijlen
 Vast nederschiet soo stercke stijlen,
 Staet ghy noch vast en onvergaen,
 Ghy (segh ick.) oude Stam-pilaren,
 Van drymael vijftwintig jaren.
 Och, of ghy noch een' wijl mocht staen;
 Och of ghy noch wat tijds mogt duren,
 Och of den Hemel noch wat uren,
 Ja jaren tot uw' jaren gaf,
 Doch mits uw' krachten bleven bloeyen:
 Want wat is 't of de jaren groeyen,
 Als moed en krachten nemen af?

GULDE BRUYLOFT.

89

Soo wenschen gelden mogt van menschen,
Ick sou noch wel wat stouter wenschen,
En roepen: och of my die dag
Die salige ure mogt gewerden,
Dat ick dees Twee hier oock ten derden
Hunn' Bruylofts-feeft vernieuwen sag.

Doch sulcke wenschingen of beden
Zijn meer gegrond op sucht als reden:
Ick laet dan 't ydel wenschen daer.
En om den Feeft sang mijner luyte
Met eenen wijz'ren wensch te sluyten,
Soo wensch ick dat ghy, saligh Paer,

Na bey uw' aerdsche Bruylofts-feeften
Verselschapt van all' 's Hemels geesten
In d'onuytsprekelijke vreugd,
Vreugd, die noyt menschen-hert verstonde,
Noyt oor, noyt oog bereycken konde,
Uw' derde Bruyloft vieren meugt.

Antie, ô Dene.

A 2 2

Suchten

Suchten en Tranen

Over

't **LYCK MYNS VADERS,**

Overleden den 16 Mey, 1658.

*Hic me, Pater optime, fessum
Deferis.*

Tegens de Lente des jaers 1658.

Wat uure of van mijns Vaders leven
De jongste of leste wesen sal,
En d'eerste van mijn ongeval?
Wat maend mag van de vijf en seven,
Wat jaer, wat jaergety, wat dag
Geschickt sijn tot soo droeven slag?

Dus heb ick dikmael sitten dincken:
Want ach! ick konde wel verstaen
Dat onse Son haest moest ontgaen;
Gemerckt sy lange was aen 't sincken,
En schier soo naer hing alse kon
Aen 's levens wester-horison.

Maer 't lag my gansch niet op de leden,
Dat ons het voorjaer van dit jaer
Soo yss'lijck werden sou en swaer;
Nadien de winter voorgetreden
(Hoe streng hy was geweest en wreed)
Ons was ontgleden sonder leet.

Na soo veel stormens op ons' daken,
Na soo veel buytèn straf en guur,
Sag ick verheugd het heylsaem vuur
Der gulde Son den Ram genaken,
En dacht'et met een' blyden lach
Te wellekomen, als ick plag.

Maer als het acht of negen stappen
Gedaen had over dese zy'
Der Middellijn, gevoelden wy
Ons van een ander vuur betrappen,
'T welck onsen Huys-voogd vliegende aen
Wel haest my 't lachen de vergaen.

Het Koorts-vuur quam ons weer belagen,
En hem veel feller gaen te keer
Als oyt by Herbst of Winter-weer,
Ja soog in 't hert der Lente dagen
Hem endelijck (o bittre smert!)
All 't leven-voedsel uyt het hert.

O vrolijkste der jaergetijden,
En vriendelijckste van gelaet,
Dacht ick dat allerhoogste quaed,
Dien droefit en slag in u te lijden?
Dacht ick van u te sijn gegroet
Als hageibuy den bloessem doet?

De jongst voorgaende wintervlagen,
Hoe fel en bitter, vielen my
Soo fel soo bitrer niet als ghy;
Ghy sult my noyt soo seer behagen,
Schoon ghy my duysentmael herfaegt,
Als ghy my ditmael hebt mishaeft.

Ghy stelde my in plaets van roosen
 Mijs Vaders stervend aengesicht
 Bleek-geel gedoodverft voor 't gesicht;
 Of soo 't my somdijds schein te bloesen,
 'Ten was geen blos, 't was niet als brand,
 Dien 't kortfig hert na boven sand.

De wiltsang, dien ghy ons deed hooren,
 Was niet als stervende gesleen,
 Was niet als: *Och! waer sal ick heen?*
 'Thert moet in brand en sluymen smooeren,
Ach! all' mijn troost in dit verdriet
Is een teug biers, en anders niet.

Dit waren uw' Musijk genuchten;
 En dien bedroefden jammer-sang
 Genoot ick seven weken lang,
 Tot dat ghy endelijck all' 't suchten
 In 't middelpunt van uwen Mey
 Sloot met een huys vol-lijck-geschrey.

O Mey-Maen, als ghy my in d'oogen
 Eerst vielt, ghy waert ichier halver dragt;
 Dies heb ik flux aldus gedacht:
 Wanneer uw' ronde staet voltogen,
 Hoe of dan 't lot, o Meyfche Maen,
 Van ons bestorven huys sal staen?

En ach! ghy waert niet heel voldragen,
 Of die benaude nacht was daer;
 Nacht dood'lijck, yfelijck en naer;
 Nacht, dien ick eeuwig sal beklagen;
 Nacht, diemy dag en nacht voortaan
 In hertenleet sal doen ongaen;

Nacht,

Nacht, die my heeft het pand ontnomen
Ter Wereld hoogst by my geacht :
O, die na dien vervloekten nacht
Noyt dag meer op en had sien komen !
O drymael salig, die na dien
De Son niet meer had rijfen sien !

Son, derft ghy 't hoofd noch uyt de baren
Opheffen, nu dat vroom gesicht,
Die sedige oogen, die uw licht
Ten allerhoogsten waerdig waren,
(O schade ! o jammer al te groot !)
Geloken liggen door de dood ?

Ach ! wilt uw' kar te rugge leyden ;
Ach ! drijf uw' rossen weer te koy ;
De deugd ligt uytgestrekt op 't stroy ;
De Godsvrucht is te nacht verscheyden :
Waer wilt ghy met uw' Torts dan heen ?
Aen wien uw heylig licht besteën ?

Doch soo 't unodig is te rijfen,
En uwen ouden gang te gaen ;
O, treck met ons dan 't roukleet aen,
En help my d'uyterste eer bewijsen
Aen 't lijck mijns Vaders, aen gebeent
Soo eerlijck als ghy oyt bescheent.

Hang eenen mantel om van wolcken ;
Treck aen een nevelig gewaed,
Dat duyfter, droef en deerlijck staet,
Werp in veel weken lang den volcken
Den minsten lonck niet toe noch lach
Van eenen aengenamen dag.

Dat oock de droeve wind van 't Zuyen
 Met ons in 't suchten stem maethou :
 Dat all de lucht gekleed in rou
 Met endeloofe regenbuyen
 Ons help beschreyen 't waerde Lijck ;
 En Lent geen' lente en sy gelijk.

Hoe ongelijck , ach ! hoe verscheyden
 Is my dit Voorjaer by 't voorleên !
 Doen ging mijn' penne wel te vreên
 In blijde Bruylofts stoffe weyden.
 Daer sy sich nu in stoffe vind ,
 Die tranen eyscht in plaats van int :

Doen stelden wy ons' Cijter-snaren
 Op 't vijftigjarig feestbanket
 Naer eysch van 't tweede Bruyloftsbed ,
 Maar ach ! gelijk wy nu ervaren ,
 En doen niet t'onrecht wierd geseyd)
 Een Bruyloftsbed op 't graf gespreyd.

'K Had oyt in 't Voor; aer goed gevallen ,
 En hiel 't voor 's jaers aenminnigst deel ,
 En tell'er oock al reed'lijck veel ;
 Maar vond noyt soo veel soets in allen ,
 Hoe schoon my elck voor hooft verscheen ,
 Als bitterheyds in dit alleen.

A E N

MYNEN BROEDER,

Op Bataviën in Oost-Indiën overleden.

O saligh ghy, die ons verdriet,
Oons bitt'ren huys-rou niet en siet,
En niet en hoort ons' lijck-gebaren;
Maer sacht en vreedsaem uytgestreckt
In 't uysterst end der Oosterbaren
Ligt van 't Javaensche sand gedeckt!

Dit, Broeder, was 't, dat ick u seyde
Ten dage doen ghy van ons schejde;
Dat ghy wel gingt in groot gevaer,
Maer grooten rou ontgingt met eenen;
En vry soud sijn van Vaders baer
Te volgen op besweke beenen.

'T ver af-sijn hiel uyt uw gesicht
Soo schadelijck een blixem-licht;
En om den donder niet te hooren,
Heeft oock de dood gedaen het haer;
En gunstelijck by tijds uw' ooren
Gestopt voor een' soo droeve maer.

Maer ach! die bittre en ongetrouwe
Ruckt ons alhier van rouw in rouwe:
Wy hadden nau aen u volbracht
Des treur gewaeds vereyschte plichten;
Of sy en looft op ons geslacht
Flux weer een' van haer' selste schichten;

En treft (o onverfetlijk kruys!)
 Het Hoofd en d'eere van ons huys;
 Sy schiet de grootte spil in stucken,
 Waer op het hing als op sijn' as;
 En komt den kinderen ontrukken
 Den besten Vader die oyt was:

Een' Vader, die beset van sinnen
 In 't heerschen maet hiel en in 't minnen:
 Een' Vader, die de teere jeugd
 De deugde socht in 't bloed te prenten,
 Meer met wel voor te gaen in deugd,
 Als door ontfich of dreygementen:

Een' Vader, die op sijn gewin
 (Op dat hy die van sijn gesin
 Aen 't eien hiel en in de kleeren)
 Oyt kloek en wacker heeft gepast;
 Die 't aen den disch noch in de vëren
 Noyt heeft verluvert noch verbrast;

Die 't oock aen malle kramerijen,
 Aen tulpen, schulpen, schilderijen
 Noyt sottelijck en heeft verquist;
 Die noyt oock om 't onnoodig slaefde,
 Maer voor den buyck, niet voor de kist,
 Langs d'Amsterdamfche straten draefde:

Een' Vader van beleyd en moed,
 Die, als de wind van tegenspoed
 Sijn Huys hulk schudde datse kraekte,
 De hand soo wift aen 't roerte slaen,
 Dat sy uyt eenen draeyfroom raekte,
 Daer duysenden in sijn vergaen;

Die

Die oock, wanner hem voorspoed streelde,
Noyt swol van trots, noyt smolt in weelde;

Die al te wijs was en te vroed
Om over kinderleuren
Van aerdschen voor of tegenspoed
Te seer te dert'len of te treuren:

Een' Vader ongeveynst van grond,
Oprecht van handen, waer van mond;
Die elcken 't sijne socht te geven;
Die sijn gesin t'ontlasten socht
Van 't pack van schuld, en all sijn leven
Soo graeg betaelt heeft als gekocht:

Een' Vader, die sich wel genoegde
Met all wat God en Noodlot voegde;
Die alles wat hem overquam
Droeg met een effen herten wesen,
En seggen kon: *God gaf, God nam;*
De Naem des Heeren sy gepresen:

Een' Vader, die sijn' Overheyd
Oyt heeft gehoorsaemt, noyt gevleyt:
Kortom een' Vader soo bedreven
Op 't roer van Huysselijcken staet,
Als oyt d'Atheensche Bie nae 't leven
Ous trock met honigsoeren praet.

Een' sulcken Vader, waerde Broeder,
Een' sulcken trouwen Kinder-hoeder
En Voeder van sijn Huysgesin,
Heb ick in 't bedde neer sien smyten,
En door sijne oude vyandin
De koortse allencken wech sien slyten.

Suchten en Tranen

Die mond helaes! die t'elckemael
 Plag op ons Noen en Avondmael
 Des Heeren seggen uyt te spreken,
 Heb ick op een' te droeve wijs
 Ruym eenen tijd van drypaer weken
 Sien quijnen sonder treck tot spijs.

Die lippen, die beleefde lippen,
 Die noyt een woord en plag t'ontglippen;
 Dat niet na tucht en reden rook,
 Heb ick door 't stadig op waerts wellen
 Van eenen heeten galle-sinoock
 Peck swert sien uyt slaen en vervellen.

Die tong, die tot ons onderwijs
 Soo dikmael song des Hemels prijs;
 Die stem, die ons de wetenschappen
 En deugden plag te preken aen,
 Heb ick allencken hooren slappen,
 Allencken flauwer hooren gaen.

Dat aengesicht, dat eerlijck wesen,
 Waer uyt d'oprechtheyd was te leven;
 Dat vroom en ongemackt gelaer,
 Soo aengenaem, soo werd by allen,
 Heb ick allencken sijn cieraed
 Sijn' verwe en volheyd sien ontvallen;

Heb ick allencken ongedaen
 Allencken dor en doodschen sien staen;
 En derven sien sijn' oude trecken;
 Ja endelijck (o bitter kruys!)
 Geheel van sterf mist sien bedecken
 Die Son en glory van ons huys.

Ick heb die handen sien verftijven,
Die onfen Huys staet deen beklijven;
Ick heb die beenen, die soo vast
Den ganschen laft der huys. forg droegen,
Sien beven onder 's lichaems laft,
En yskoud sich tot sterven voegen.

Ten laetsten heb ick 't waerde lijck
Sien domp'len onder 't swerte lijck,
Sien in den duyftren graf. kuyl douwen;
En noch, en noch sie ick den dag;
Noch derfick harde 't licht aenschouwen:
Hoe ? ben ick oock noch die ick plag?

'T docht my een beestigheid voor desen
Ja een' onmoglijkheyd te wesen,
Te reken 't leven na de dood
Des genen, die 't my heeft gegeven;
En (o versteentheyd al te groot!)
Ick sie hem dood, en blijve in 't leven.

Guicc. O brave Telg van Montpensier,
Lib. 5. Wat wierd uw hert van edel vier,
cap. 5. Van roemens waerden rou gedreven;
Doen 't niet alleen wat tranen gaf;
Maer met sijn' tranen oock sijn leven
Uytgoot op 't vaderlijke graf!

Och of, och of mijn treurig herte
Oock aen soo glory. rijck' een' smerte
En eed'len rouwe waer gestickt,
Doen ick de Vaderlijke wangen,
Nae 't versch verscheyden al verschrickt
Met doodsweet. drupp'len sag behangen:

Soo mocht ick onder eenen steen
 By hem ontschuylen all' mijn' ween ;
 En all de droeve en donckre dampen
 Ontduyken in dat stil vertreck ,
 Die grofen swanger van veel rampen
 My hangen over hoofd en neck :

Soo lage ick vry en ongeflagen
 Van vreesse en hoop , en sou mijn' dagen
 Niet meer vervliengen sien in sinert ,
 Noch rusteloos mijn' nachten slyten :
 Maer 't hert was al te boersch en hard
 Om aen soo edlen rou te splyten.

Sie Broeder , wat all huys-verdriet
 Ghy met uw Vaderland verliet ;
 Ach ! sie wat yffelike slagen ,
 Wat eenen Oceaen beroert
 Van lijck-gesucht en jammer-vlagen

• Schips
 naem.

Uuwe • Walvisch heet ontvoert :

Merck oock wat overdroeve maren
 Ghy in uw' graf-rust sijt ontvaren :
 Derhalven meugt ghy met goed recht
 Uw lot ver boven 't onse loven ;
 En ick alhier mistroostig knecht
 Noch eens uytroepen als hier boven :

O salig ghy , die ons verdriet ,
 Ons' bittren Huys-rou niet en siet ,
 En niet en hoort ons' lijckgebaren ;
 Maer sacht en vreedsaem uytgestrecks
 In 't uysterft end der Ooster-baren
 Ligt van 't Javaensche sand gedeckt !

T E G E N S

TEGENS DE KOORTSE.

Moeft ghy, o Pest der pesten
 Moeft ghy dan noch ten lesten
 (Gelyck ick dik gedacht heb en geducht)
 'T Licht onses nuys doen derven licht en lucht ?
 Moeft ghy de Suyl mijns levens
 Soo menigmael tot bevens
 Tot sneuvlens toe getroffen van uw' hand ,
 Noch endelyck neerbonsen in het sand ?
 Moeft ghy na soo veel slagen
 Gebrogt en afgeslagen ,
 Noch eenen doen (o ramp ! o bitter lot !)
 Daer 't hert af brak van mijnen aerdschen God ?
 En waert ghy niet te vrede
 Hemt 'elckemael, o wreede ,
 In 't bedde neer te smyten streng en straf ?
 Moeft ghy hem noch neerwerpen in het graf ?
 Wat hebt ghy hem door d'aeren ,
 Zints vijfen vijftien jaren ,
 Al viers gejaegt ! hoe dikmael ingewand
 En borst helaes ! geset in vollen brand !
 Hoedik hebt ghy, verwoede ,
 Ons voelen doen uw' roede !
 Hoe dikmael hem ontsogen mergen bloed ,
 Hoe dikmael my onttogen hert en moed !
 Hoe dick heb ick geropen ,
 Als ghy ons op quaemt loopen !
 Omoorderesse, o felle Tygerin ,
 Verschoon, verschoon die suyl van ons gesin :
 Waer toe soo dik geslagen
 Dien Atlas mat van dragen ?
 Waer toe soo dik u over hem gesteurt ?
 Tref my veel eer, aen my is niet verbeurt :

Suchten en Tranen

Wilt wilt die grijsse jaren,
 Dien hooger ouder sparen;
 Dreeg die niet pacx niet ongemacx genoeg,
 Ten waer hy ook uw' strenge nepen droeg?
 De lente mijner dagen
 Kan eenen stoot verdragen;
 Dus, Felle, wend uw' pijl-punt tegens my;
 'T voegt dat de Soon wat voor den Vader ly:
 Ja dus (ick wil 't belijden)
 Sal ick te minderlijden;
 Gemerckt my oyt de Vaderlijke smert
 Veel scherper, als mijn'eyge, snê door't hert.
 Maer ghy en had noyt ooren
 Om na dien eyfch te hooren;
 Ghy dongt na't Hoofd, en schiept vermaak (soo't scheen)
 Om all't gefin te quijnen doen in een',
 Dus quaemt ghy veele jaren
 Ons dreygen en vervaren;
 Tot dat ghy ons 't voorleden Voorjaer, ach!
 Gevoelen deed den lang gedreygden slag.
 Doen quaemt ghy aengevlogen
 Met twee vonk-werpande oogen
 Gevolgt van all uw' benden wild en woest,
 Van Hoofd pijn, sprou, benautheyd, longer-hoest,
 En diergelijcke prijen;
 All' afgerecht op strijen,
 All' toegeruft op moorden en verflaen;
 En vielt daer met weer onsen Huys-waerd aen;
 En bruykende by vlagen
 Bespringen en belagen,
 Geweld en list, hebt endelijck (o smert!)
 Hem 't leven doen verhuysen uyt het hert;
 En my (o ramp!) te gader
 Den soeten naem van Vader

Voor eeuwiglijk gestolen uyt den mond,
Naem dien een * Vorst veel aengener vond * Eduard
Als dien van kind of sone, d'eerste.
Ja als de Britsche kroone.
Is't, wreede, nu naer uwen wensch geluckt,
Nu ghy dien Held mijn' oogen hebt ontruckt,
Die midden in d'ellende
Van 't ongewroet Oostende
Gemat van pest, geschut en waterlood,
Op peste paste, op water noch op loot?
Maer, onbesinde prijé,
Toon u niet al te blije,
Snorck van uw' winst of sege niet te veel,
Ghy overwont noch slond hem niet geheel.
Ghy hebt hem uyt mijn' oogen
Niet uyt mijn hert getogen:
Ghy hebt wel 't lijf geholpen onder 't sand;
Maer 't beste deel ontvloog uw' bitfen tand,
En vloog naer 't ander leven;
Daer 't sich van hopen, beveit,
Van all' de ween en angsten voelt gevrijt,
Die hier een' siel in 's lichaems kerker lijd.
Ja 't lichaem self de slagen
Des bittren lots ont dragen
Weet nauwelijcx wie hem meer voordeels gaf,
Antwerp sijn' wiege of Amsterdam sijn graf.
Dus mack ons van uw' daden
Niet al te veel' bravaden.
En schoon ghy ons in wel verdienden druck.
Gedompelt hebt, dat 'S oock geen helden stuck,
Geen werck van een' Heldinne,
Maer eer van een' beulinne:
Die leste naem, die tijtel komt u toe;
Ghy waert niet meer als onser sonden roe.

A E N

M Y N E N V A D E R.

*Virtutem praesentem odimus,
Sublatam ex oculis quaerimus invidi.*

Ick heb wel hooren melden,
Dat deugdelijcke liën
By ons niet veel en gelden,
Soo lang als wijse sien;
Maer alle door de dood
Gesleept sijn onder d'aerde,
Dat dan eerst hunne waerde
Groot word by kleen en groot.

Maer van die sotternije
Ken ick mijn' siele vry:
Want oyt was uw' waerdije,
Mijn Vader, groot by my:
Ick sweer by uwen geest
Aen God nu opgegeven,
Dat ghy my by uw leven
Sijt als een God geweest.

Al van mijn' kind(sche dagen
Heb ick van uwe deugd
Goë kennis konnen dragen,
Waer van my noch wel heugt.
Ick sinake noch de vrucht
In boesem en gemoede
Van uw' beleet den roede
En Vaderlijcke tucht.

Elck

Elck woord uw' tong ontgleden

Docht my een' stale Wet,

Een' Godspreek elcke reden :

En als ghy altemet

Uyt Oud of Nieu verbond

Iet heyligs ons deed hooren ,

Hoe kleefden dan mijn' ooren

Aen uwen wijfen mond !

Dan sat ick opgetogen

Inuwen hoogen praet ;

Dan docht my in uw' ooghen

En degelijck gelaet

'T gelaet te sien herstelt

Der Goddelijcke Vaders ,

Waer van in sijne bladers

De Geest des Heeren meld :

Dan docht my datse spraken ,

En preekten door uw' stem

De wonderlijcke saken

Van 't nieu Jerusaleem :

O Stem , die mijn gehoor

Soo dikmael sloegt met galmen

Van Liederen of Psalmen

Gespeelt in Sions koor ;

Stem , die oock menigmalen

Aen haerd of overdifch

Ons lust gaef in 't verhaelen

Van Lands-geschiedenis ,

Wat sit ick laes ! bedruckt !

Wat heb ick herts verlooren ,

Zints dat de dood mijn' ooren

Uw' toonen heeft ontruckt !

B b z

Helaes!

Helaes! 't bedrijf der Helden
 Sult ghy voortaan niet meer
 Ophalen, noch ons melden,
 Wat Meteren weleer
 Heeft op papier geset,
 Wat Bot ons heeft gegeven,
 Wat Froissard heeft beschreven,
 Comin en Monstrelet.

Ghy sult niet meer die dingen
 Verslaen met soeten kout,
 Die in sijn' Tienelingen
 Ons Livius ontvout,
 Of in 't beknopt verhael
 Van uwen Florus steken,
 Dien ghy hebt leeren spreken
 Ons' moederlijcke tael.

Wy sullen met malkander
 Nu niet, meer overslaen,
 Waer Caesar Alexander
 In voor of na moet gaen;
 Noch met een soet geschil
 Verlijcken 'theyloos leven
 Der Monsteren beschreven
 By Dion en Tranquill.

Ghy sult oock ons gepeysen
 Niet meer doen spelen gaen
 Door Joos van Gistels reysen
 Langs Nijlstrom en Jordaen,
 Noch ons 't Beloofde Land
 Doen in Belon aenmercken,
 Die hunner voeten wercken
 Beschreven met hunn' hand.

Kortom ghy sult na desen
Niet meer besproên ons mael
Met fauffen uytgelesen
Van allerley verhael ;
Waer in ghy veel vermocht,
Nadien ghy meest de bladen
Van aller volcken daden
En tijden had deursocht.

Lust evenwel tot weten
En lesens gierigheyd
En deed u noyt vergeten
Den last u opgeleyt :
Ghy gingt u in de blaên
Der Schrijvers noyt vermaken,
Dan als de nood der saken
En huys-plicht was voldaeen.

Ghy, Vader, iets versuymen,
Dat noodig was betracht !
Neen, boeken, haerd noch pluymen
En hadden noyt de macht
Om u te houden in,
Om u van straet te trecken,
Als 't uytgaen iets mocht strecken
Tot nut van uw gesin :

En om dat na te jagen,
En saegt ghy naerftig man
Noch sneeu noch regen-vlagen
Noch storm noch nevel an.
Waer kostmen sulcken een'
Schier onder duysend vinnen,
Soo kloeck in 't eerlijck winnen,
Soo wijs in 't wel besteen ?

Men houd een' Vorst in waerde,
 Die 't heyl van eenen staet
 Of voorstaet met den swaerde,
 Of stut met rijpen raed:
 En sal men Vaders min
 Waerderen, ceren, vieren,
 Die wijselijck bestieren
 Den staet van hunn gesin?
 Wat mag den staet doch baten
 Een vorst soo vroom als vroed,
 Als geen der onderfaten
 Sijn Huys-ampt recht voldoet;
 Als dat niet welen gaet,
 Vervalt de staet van binnen;
 Gemerkt de huysgesinnen
 De grond sijn van den staet.

Doch sulck verval te vreesen
 Waer reden noch bescheed,
 Als elck sich queet in desen
 Als ghy u, Vader, queet;
 Die u geduurig droegt
 In allerhande saken,
 Die huys of huys-plicht raken.
 Als een' goed' Huys-voogd voegt.

Ja sijn in uw' daden
 Maer volgens waerd geweest
 Als Aristotels bladen;
 Noyt heeft die groote geest
 Met woorden van fatsoen
 Ons netter beeld gegeven
 Van een' goed Huys-voogds leven,
 Als ghy ons gaest met doen.

O rechte wijs van leeren !
Wie soude een fulcke deugd
Na waerde kunnen eeren ?
Al van mijn' kindsche jeugd
Heb ickse naect en klaer
Sien glinsteren door uw' seden,
Geviert en aengebēden
En, Vader, u om haer.

Doch is by my van buyten
Noyt veel gewachs geschied ;
'K en kon niet glory-tuyten,
Enghy en socht'et niet.
Uw' seer oprechten grond
(Ach ! hou my die te goede)
Vierde ick met hert en moede
Meer, als met oog en mond,

Wat sijn my wel gebeden
Voor uw' gefonden stand
Niet nyt den mond gegleden,
Maer uyt mijn ingewand !
De versch bevruchte Maen
Vergulde noyt ons' daken,
Of mijn' gedachten spraken
Aldus den Hemel aen :

Och ! hoed, och ! hoed voor qualen,
(Terwijl de Zee-vorstin
Swelt van haers Broeders stralen)
Dat Hoofd van ons gesin :
Laet oock geen ongeval
Dien vromen Vader krencken,
Terwijlse weder slencken
En glans verliesen sal.

Want zedert twintig jaren
 Quam u der kortfen quael
 Soo menigmael befwaren,
 En my loo menigmael
 Met dood fchrick flaen in 't vleefch,
 Dat feld en twalef Manen
 My swollen fonder tranen
 Of flonken fonder vrees.

Wanneer die plaeg der plagen
 U maer te dreygen fcheen;
 Stracx fat ick als verflagen;
 Mijn eren-luft verdween:
 Een vonxken uwer smert
 Joeg fchrick door all' mijn' leden:
 Uw' minfte fuchten fmeden
 Als mellen door mijn hert.

Ach! dacht ick menigwerven,
 Als ick u quynen fag,
 Hoe fal ick uytftaen d'erven
 Die lang gevreesden slag?
 Hoe fien dien ouden Stam
 Den leften doodfnick geven,
 Van welcken my 't wel-leven
 Soo wel als 't leven quam?

Sal ick mijn' Vader, voeder,
 Mijn' ftut, mijn' steun, mijn' ftaf,
 Mijn' heyl, mijn' heul, mijn' hoeder
 Sien ftulpen in het graf?
 Sal ick mijn' kroon, mijn' eer
 Sien ley'ren aen den wormen?
 Ach! neen; voor fulcke ftormen
 Is 't herte veel te teer.

Nochtans die stormen, stroomen,
Die wat'ren sijn gestoort
My over 't hert gekomen,
Maar hebben 't niet versmoort.
Waer is mijn wecken aerd,
Mijn sacht gemoed gebleven,
Die 't hert heb t' overleven,
Een' Vader my soo waerd?

Hoe derveick 't licht aenschouwen,
Daerhy in 't duyfter ligt,
Dien ick oyt heb gehouwen
Voor mijnes levens licht?
Doch, Vader, ick vertrou,
Ghy houd' et my te goede,
Dat ick my van gemoede
Dus hard en moedig hou:

Want uwe siel ontslagen
Van 't pack der sterflijckheyd
Schept (weet ick) geen behagen
In ons r'onmatig leyt;
Een rou, daer 't hert van queel,
En kan haer niet vermaken;
Ach! twee beschreyde kaken
Sijn haer noch al te veel:

Gemerckt sy opgeheven
In God het eeuwig goed
Althans in 't ander leven
Een ruste smaekt soo soet,
Soo kommerlobs en bly;
Dat all ons bitter schreyen
Gepleegt om uw verscheyen,
Haer dunckt een' sotterny.

Ick fal dan overleven
 So lang als't God gedoog,
 Doch somtijds water geven
 Aen't een en't ander oog;
 Dedroefheyd schiet best af
 Van't herte door die kranen;
 Dus duld dat ick wat tranen
 Mag werpen op uw graf.

Laet my somwijlen weenen,
 Dat fal my dienstig zijn,
 Laet my somtijds beltenen
 Niet uw verlies, maer't mijn.
 Dat ghy Gods aensicht nu
 Geniet, is my geen' smerte;
 Maer't druckt my tot in't herte,
 Dat ick moet derven't uw;

'T uw, 't welck de lust en't leven
 Is van ons huys geweest;
 'T uw, 't welck altijd fal sweven
 Voor't oog van mijnen geest;
 'T welck's daegs in mijn gedacht
 Mag duysend werven komen,
 En in mijn'droeve droomen
 My voorkomt elcken nacht.

Vaer wel, mijn Hoofd; mijn Hoeder,
 Rust sachtkens in den schoot
 Den aerde ons aller moeder:
 Ick mag hier naer uw' dood
 Noch wat op schildwacht staen;
 Doch hoe mijn' faken loopen,
 'K en sal niet lievers hopen,
 Als haeft tot u te gaen.

AEN MYNE MOEDER.

DAt ghy vertoont in uw gelaet
Den rouwe, die uw' siel doet treuren,
Sal niemand, Moeder, vreemd of quaed
Kan niemand buyten reden keuren:
Ach! sonder Sonne moet de Maen
Noodwendig droefen duyfter staen:
Wie is 't dan, die de vrouw den rouwe
Om 's mans verlies verbieden kan;
Nadien de man de son der vrouwe
De vrouw de maen is van den man;

Ja sucht vry, schrey vry, 't is nu tyd,
Uws levens Son is u ontgleden;
Uw licht en luyster sijt ghy quijt;
Uw' kroon en cere leyt vertreden;
En ach! uw eertijdsbloeyend Huys
Gedompelt onder 't selve kruys
Treurt als een' uytgestorve wooning,
Gelijckt een lichaem sonder hoofd,
Een koningrijk sonder koning.
Een' Wereld van haer' Son berooft.

Het Lijck van eenen Vriend soo waerd,
Met wien ghy eenenvyftig jaren
In Echte sijt geweest gepaert,
En die in 's werelts woelste baren
Soo kloeck sijn Huys-schip heeft gestiert,
Soo heusch uw' swackheyd heeft geviert,
Moet ghy met tranen overspreyen,
Soo lang 't u hier in 't oog sal staen;
Mag onverselchapt van uw schreyen
En suchten niet ten grave gaen.

Het staet u vry in desen staet
 Een' wijl uw' tranen niette spaen :
 Maer rouwe , Moeder , sonder maet ,
 En endeloofse lijk-misbaren
 Sijn ongerijmt en sonder slot ,
 Gaen tegens reden aen en God :
 En Vaders geest van 't lijf ontslagen ,
 Is hem noch iets van ons bewust ,
 Word door ons al t'onmatig klagen
 Thans niet vernoegt , maer eer ontrufft .

Het scherp gevoelen van ons kruys
 Is oock in tranen niet te smooren .
 Maer sacht ; wat hoor ick ? wat geruyfch ,
 Wat stemme valt daer in mijn' ooren ,
 Of liever in mijn' droeyen geest
 Van uyt des Hemels Bruylofts-feeft ?
 Sou 't wel mijns Vaders mogen wesen ,
 Die noch begaen om uw verdriet
 Uw hert met troost-salt komt genesen ?
 Ach ! ja ; die is 't ; hoort ghy-se niet ?

Ach ! ach ! sy klatert my wel stijf
 Door herte , siel en sinnen henen .
 Vrouw (roept hy) vrouw , ellendig wijf ,
 Waer toe dit overtolligh weenen ?
 Waer toe dit steenen vroeg en laet ?
 Of meent ghy dat de dood den draed
 Mijns levens noyt had moeten kerven ,
 Maer my verschoonen moest alleen ?
 Ach ! neen , 't moet all , wat leeft , eens sterven ?
 Dien weg staet alle vleesch te treên .

Ick heb den gang oock moeten gaen
Van alle sterffelijcke scharen ;
Doch heb dat niet te vroeg gedaen
Noch in den Somer mijner jaren :
Doods scherpe seyn , die tel in't woer
Meeft alles afmaeyt wrang en groen ,
Liet my den rijpen ouder halen ,
Daer Moses in sijn lied af meld ;
En trof my eerst dicht aen de palen ,
Die vrou Natuur ons leven stelt .

En volgens dien en kond ghy thans
Met gantsch geen' schijn van reden klagen ,
Dat u't geselschap uwes mans
Te vroeg , t'ontijdig is ontdragen :
Dan 't mag oock wesen dat ghy peyft :
Waeromme niet gelijk gereyft ?
Waeromme ghy my voorgetreden ,
Dien 't leven nutter was als my ?
Maer 't was Gods wil , hy had sijn' reden ;
Hoe ? wilt wijser sijn als hy ?

Hy weet hoe langhe , waer , wanneer ,
Ons leven tot ons nut mag strecken ,
Tot 's naesten dienst en tot sijn' eer ,
Oock op wat uure en in wat plecken
Ons sterven ons meer deugds kan doen :
'T is hem bekend wie rijp , wie groen ,
Wie vroeg of later dient te sneven :
Sulcx dat de dood , hoe 't oock mag gaen ,
Noyt in den acker van ons leven
T'onty de seysfen komt te slaen .

Hy

Hy fiet veel grondiger als wy,
 Waer in ons welvaert sy gelegen.
 En als ghy nu de slaverny,
 En all d'ellenden eens gaet wegen,
 Waer met ons leven is belast;
 Soo sult ghy voelen van wat last
 De dood mijn schouders heeft ontladen,
 Als sy 't my dwong te leggen af;
 En hoe veel quellingen en quaden
 Ons sterflijck deel ontschuyt in 't graf.

De koortse (als menigmael wel eer)
 Jaegt my door aderen en senen
 Haer vinnig vier voortaan niet meer;
 'K en hoeve op afgeleefde beenen
 Voortaan niet meer door sneeu en slijk
 Langs Water, Dam en Nieuwendijck
 Om kleenen Makel loon te loopen:
 En 't herte lange mat en moe
 Van sorgen, treuren, duchten, hopen;
 Staet nu voor alle tochten toe.

Ick ligge veylig en geruft?
 'K en sie niet dat my kan mishagen;
 'K en hoor niet dat my niet en lust.
 'T sy dat de Noorder-oorlogs-vlagen
 Met woest en wetteloos geweld
 De Sont doen dav'ren en de Belt;
 'T sy datt'er onweer uyt den Westen
 Woed op de Vaderlandfche kust;
 'K en vreesse land noch waterpesten;
 Ick ligge veylig en geruft.

Ick heb mijns levens loop vervult,
En ben van ballingschap ontflagen:
Geen quaed van straffe, geen van schuld
En sal ick meer of doen of dragen.
En klaegt ghy over 't lot uws mans?
En schreyt ghy noch om dat ick thans
'T genot moet van een leven derven,
Waer met ick niet als moeylijckheyd,
Ja niet als een gestadig sterven
Geluckelijck heb afgeleyt?

O wist ghy welck een heerlijck lot
Mijn' siel van 't lichaem afgeschyen
In d' eenwigheyd besit by God,
Ghy soud selfs lachen om uw schreyen:
Te rechte noemde 't eeuwig Woord
De dood een deurgang en een' poort,
Waer door wy na den Hemel streven.
Wy hielden, Vrou, op ons manier
Tot tweemaal bruyloft in ons leven?
Maer, o, wat Bruyloft houd men hier!

Hier word ick in Saffyre sael
Getoest van duysend Hemelgeesten;
Hier sit ick aan een Bruylofts-mael,
Waerby alld' aerdsche Bruylofs-feeften
Maer galle, roet en alsem zijn;
Hier nutte ick Hemel-spijsen wijn;
Hier smaek ick Goddelijcke weelde;
Hier proeve ick vreugde, die noyt siel
In 't vleesch geherbergt sich verbeelde,
En noyt in oog noch oor en viel

Het aardrijck stoft op sijn musijck ;
 Maer 't is maer wilsfang by de klancken ,
 Waer met in 't onvergancklijk rijck
 De geesten 't Hoofd der geesten dancken.
 Ick hebbe menigmael gehoort
 Van 't hoog en heerlijk stem-accoort ,
 Het welck de Schepper aller dingen
 Gestort heeft in den schoonen swier
 Van 's Hemels Onderfoldingen ;
 Maer och ! wat is 't by dat van hier ?

Hier hoorick David op sijn , Luyt
 Den trant hertrécken sijner Psalmen
 Tot lof des Lams en sijner Bruyd ,
 Maer met veel Goddelijcker galmen
 Als eer in Salems tempel-koor :
 Hier streelen d' Engelen mijn oor
 Met onuytsprekelijcke toonen ;
 Hier hoor ick Serafijnschen sanck ;
 Hier dreunen all des Hemels throonen
 Van Goddelijcken orgel-klanck.

Hier heeft mijn oog het vol geniet
 Des Aengesichts, uyt welks aenschouwen
 Een stroom van weelde vloeyt en vliet ,
 Die door geen' tong en is t' ontvouwen :
 Hier naeck ick met ontwolckt gesicht
 De Majesteyt van 't eeuwig Licht ;
 Licht, welcks onendelijcke stralen
 Noyt end'lijck oog bereyken kon ;
 Licht, daer de Son min by mag halen ,
 Als 't minste kaers-licht by de Son.

Hier stort het gouden Wierook-vat
Een' zee van lieffelijcke luchten,
Wanneer 't den kostelijcken schat
Sijns soeten reukwercks met de suchten
En beên der Heyligen vermengt,
Op 's Heeren gouden altaer brengt,
En hem ter neusen in doet stijgen
Soo aengenamen offerbrand,
Dat hem de blixemen ontsijgen,
De roeden vallen uyt de hand.

Maer, o wat voelt mijn' siel een' vreugd,
Nu sy 't geselschap heeft der geenen,
Die in Gods kercke in leer en deugd
Als Sonnen hebben uytgeschenen!
Want in 't nieu Salem opgebout
Van perlen, dier gesteente en goud
Heb ick mijn borgerfchap bekomen,
Waer naer ick oyt soo vierig stond,
En tot met borgers all de vromen
Soo van het Oud als Nieuw Verbond.

Dies vinde ick my alhier verselt
Van all' d'Apost'len en Propheten,
Van all' d'Oud-vad'ren, die in 't veld
Der kercke sich als Helden queten:
Hier ga ick met Belijders om
En Lijders, die voor 't Christendom
(Spijt all het branden, brullen, briesschen
Der beulen) streden, en vol vlams
En moeds hunn' klead'ren sneewit wieschen
In 't bloed des onbevleekten Lams.

Maer dit gefelschap soet en schoon
 Blinkt noch veel schooner in mijn' oogen
 Door 't heerlijk by sijn van Gods Soon,
 Wiens vleesch den muyl des grafs onttoogen
 En op een' Troon van diamant
 Gefet aen 's Vaders rechterhand
 My vast en sekerlijck doet hopen ,
 Dat oock het mijn eens uyt den nacht
 Des duystren grafkuyls opgeropen
 Sal glinst'ren in gelijcken pracht.

Soo oock wel-weten en wel-doen
 Den geest volmaken en vernoegen ;
 De wil heeft hier geen' spoor van doen
 Om na Gods wille sich te voegen ;
 'T verstand is klaerder als het was ;
 'T en siet nu door geen spiegelglas ;
 'T kan hier den Eeuwigen aenmercken
 Van bijds en by sijn eygen licht ;
 'T en kent hem nu niet uyt sijn' wercken ,
 Maer aengesicht aen aengesicht:

'T begrijpt nu sijn' verborgentheên
 Op andre wijze dan voor desen :
 Dat wonderlijck Dryvuldig Een ,
 Dat onuytspreeklijck Eerste Wesen ,
 Daer alle wesen uyt ontstond ,
 Door siet' er nu tot in den grond :
 Ja selve sijn' handen wercken
 Kan 't in dien endeloosen dag
 Veel scherper insien en aenmercken ,
 Als 't door sijn's lichaems oogen plag.

Soo weten anders niet en is
Als in der saken oorfaek dringen ,
Waer weetmen dan soo diep , soo wis
Als hier , daer d' Oorfaek aller dingen
Doorlystert word van top tot teen ;
Uyt wie de formen niet alleen
Maer oock de stoffen sijn gesproten
Van desen wonderlijcken Al ,
Die 't all houd in haer' vuyft beslotten
Wat was , wat is , wat werden sal.

Hier leert men Wonderen verstaen ,
Daer all der Schoolgeleerden weten
Niet door en kan , suf voor blijft staen :
Hier voelt , hier tastmen aen wat keren
'T grof Aerd-rond hangt : hier word gespeurt ,
Wat kracht de wat'ren op hunn' beurt
Nu vallen doet , nu weder hoogen :
Ja door wat wigt het Firmament
Dat machtig Vuurwerck word bewogen
En op sijn' Polen omgewend.

Hier weetmen uyt wat eeuwig hout ,
Uyt wat voor stof of vijfte wesen
Des Hemels sold'ren sijn gebout
Door 't eeuwig Woord des noyt Volpresen :
Hier weetmen oock d'onsichtb're kracht
Elck Hemelsch lichaem ingewracht ;
En of der twee en dry Planeten
Elck , als de Maen , haer gouden krans
Den Vorst der lichten dank moet weten ,
Of praelt met ongeleenden glans.

Hier weetmen d'oorfaek van den strijd
 En van de maetschappy der saken :
 Waerom de Stroohalm 't amber vrijt ,
 De Seylsteen 't yfer poog te naken ,
 'T quicksilver tochtig is naer 't goud ,
 Word hier begrepen en beschout ;
 En duysend andre vreemdigheden ,
 All' wond'ren van den grooten Al ,
 Die 't oog wel fiet , maer daer de Reden
 De reden noyt van vatten sal.

Maer dat my bovenal bekoort
 Is , dat hier d'oorfaek word doorkeken
 Der Liefde , die 'tonendig Woord
 Woord door geen' woorden uyt te spreken ,
 Van uyt den schoot des Vaders trock
 In onsen vleeschelijcken rock ,
 Ja in den bittren nood van sterven
 Om ons van stervens nood r'ontslaen ,
 Waer door wy hier thans vreugden erven
 Die alle vreugd te boven gaen.

Maer wat wil ick u stuck voor stuck
 Ontleden all' des Hemels weelden ?
 Onmooglijck is 't mijn siel-geluck
 Door klanck van woorden af te beelden ;
 Ick segge dan alleen voor slot ,
 Dat ick 't all' voel , all' smaek in God ,
 All' wat een' siele kan begeeren
 In God besitte . of soo ick iet
 In sulck een' volheyd mag ontbeeren ,
 'T is uw geselschap , anders niet :

Dan hier in neem ick licht geduld :
Want ick wel rekening kan maken ,
Dat ghy my eerlang volgen sult ;
Dus schick vry na die reys uw' faken ;
En op dat ghy u wel bereyd ,
Soo treck uw hert en sinlijckheyd
Allenken af van d'aerdsche dingen ;
Set 's werelds ballast aen d'een' zy ;
En schat haer' kind'sche beufelingen
Niet sotlijck boven hunn' waerdy.

Wat dunckt my nu gering en smood ,
All 't geen wel eertijds in mijn' ooghen
Soo breed , soo prachtig liep en groot !
Sels als ick 't Aerdrijck uyt den hoogen
Soo kleen sie liggen in begrip ,
Is 't (roep ick dan) dat punt , die stip ,
Waerom een deel gekroonde narren
Dus fel met vier en yser woên ,
Die op dit ruyme rijk der sterren
Noyt geestelijcken anval doen ?

O botheyd al te grof en dick !
Wat rasery heeft u by d'ooren !
O , saegt ghy maer den minsten blick
Van 't geen wy hier en sien en hooren ,
All 't aerdsch geluck docht u maer ramp ,
Haer' weelde smert , haer' glory damp ,
Haer' vorsten-huysen verkens-koten ,
Haer' staten sorg en slaverny ,
Haer' schatten kinder-tuyg en koten ;
En all' haer' wijsheyd forterny.

124 *Suchten en Trauen over 't Lijck mijns Vaders.*

Welaen dan, Vrou, treck uw gemoed
Gansch af van 's werelds poppekramen,
En tracht na God het hoogste goed;
Soo mogen wy hier haest eens 't samen
Tot onse derde Bruyloft treên,
Maer Bruyloft niet gelijck voorheen
Aerdsch, kort en slechts voor luttel dagen,
Maer Hemelsch, eeuwig, sonder end.
Troost u hier met, en staek uw klagen,
En neem voor goed wat God u send.

Gesang aen de H. Dryeenigheyd. Muretus gevolgt.

O Nendelijck Dryeenig Wesen,
Daer alle wesen uyt ontstond:
Dat boven ons begrijp geresen
U self alleen begrijpen kond:
Onmerelijck en eeuwig Vader,
Soon beeld van 's Vaders aengesicht.
Geest uytgegaen van bey te gader,
Ontwolk ons herten met uw licht.

Laet ons een blikken van uw' oogen
Als door een' spiegel henen sien:
Geef dat wy u ten hoogsten mogen
Believen, lieven en ontsien.

Erbermu, Vader, onser qualen:
Geley, ô Geest, met heldre stralen
Ons slibberendevoeten voor.

O dat door aerde, locht en water,
Ja door 't gewelf des hemels heen,
De glory eeuwig klink en klater
Van 't eeuwige Dryvuldig Een.

G. BUCHANANS

Morgengefang aen Christus.

Uyt zyn Latijn vertaelt.

O Soon, in wiens reyn aengesicht
 Des Vaders eeuw'ig welen speelt,
 Glans waere glans van 't waere licht,
 En waere God uyt God geteelt;
 Sie hoe de nacht weer henen vlucht
 Soo ras Aurore 't voorlicht s'preed;
 Wiens bloesend aensicht land en lucht
 Alom in 't roosflood purper kleed,
 En brengt te voorschijn met haer' lamp
 All wat van schaëuw lag overdeekt,
 Maer och! een mist een donckre damp
 Van dicke onwetenheyd betreect
 Ons' herten steeds; en het gemoed
 Niet aengeschenen als 't behoort,
 Ligt schier als midden in een' vloed
 Van duystre dwalingen versmoort.
 Rijst, suyv're Son, en toon uw' kracht,
 Schenck aen de wereld dag en licht;
 Verklaer en heldert onsen nacht,
 En drijf de schaduw van 't gesicht;
 Verstroy de dicke en koude locht,
 En suyv'erteens door uwen gloed
 Van vuylen damp en drabbig vocht
 Den acker van ons dor gemoed:
 Op dat hy in dien dageraed
 Van reynen Nectar overdout,
 'T voorheen ontfangen Hemel-saed
 Mag wedergeven honderdvoud,

Jesús aen de geloovige siele.

DE schoone Aurore en steeg noyt schooner uyt de baren ;
 Met perrel-rijcker licht
 Is noyt de morgen ster den Oceaen ontvaren :
 Noyt sag men 't aengesicht
 Der Son in schooner goud op vollen middag gloeyen :
 Als gloeyt, als blanckt en blaekt
 Een' kuyfche siele, die vry van 's wereldds duystre boeyen
 Na 't licht des hemels haekt ;
 En hoort den Bruydegom uytgalmen in haer' ooren
 Dit lieffelijck geluyd :
 Rijst, schoone, rijst, sneeuwit uyt duysenden verkoren
 Rijst, onbevleekte bruyd,
 Meer waerdig dan sijn goud, meer vierig dan de vieren,
 Die aen den hemel staen :
 Men hoort geen' regens meer, geen' hagel-buyen tieren ;
 De winter is vergaen :
 De Lente swelt en bot : bloeylustig staen de weyen :
 Kijck eens hoe blonde blom
 Door blancke leliën sich mengen gaet en spreyn :
 Kom, mijn vriendinne, kom,
 Dit oyt in suyver wit de duyfkens hebt verwonnen,
 Kom daer een bedde, daer
 Een ruste u is bereyd, die nimmer flooren konnen
 Geval noch sel gevaer.

De geloovige siele aen Jesús.

Twee, dry of meer vervoegen nimmermeer
 Sich t' samen om te bidden
 In Jesús naem, of Jesús hunnen Heer
 Is onder hun in 't midden:

Is 't datt'etdus, ô soetste Jesu, sy;
Dat ick my dan versame
(Op dat ghy u in 't midden voegt van my)
Met my in uwen Name.

De selve aen Jesus.

DE vossen vinden in hunn' hollen hunn gemack,
De vogels in hunn' nesten:
Maer niemand is 'er die voor 's menschen Soon of dack,
Of decksel heeft ten besten:
Der dingen Vorst en Voogd kan niereen' biesenmat
Sich onder 't hoofd verwerven.
O die nu noch wat reyns in sijnen boesem had,
O sal ick, sal ick derven?
Hier, soetste Jesu, hier, mijn' borst is ugejond,
't Is waer van sonde-smetten
Tot in den grond vervuylt, maer suyverste, ghy kond
Die meteen wincken netten.
In mijnen boesem niet en van sijn' smetten vry
Sal 't u te bouwen lusten
Een rust-vertreck voor u, niet op dat ghy in my,
Maer ick in u mag rusten.

In Jesu alleen is alle volheyd.

ALs ick dien Soon aenschouw, in wien het beeld
Des grooten Vaders speelt,
Dan voel ick my van 's Vaders hand hermaekt,
Van beyder Geest vermaekt:
Dit maekt my groot, dit maekt my machtig rijk;
Geen goed is dit gelijk:
Het wereldsch goed is draf, is enkel dreck,
Ja buyten God gebreck.

Heere , laet my een uwer hondekens zijn.

VEel rouwer als een hond , als redeloofe beeft
 Ben ick , ben ick geweest ;
 Genade , o Sone Gods , betoom mijn' domme treden ,
 Besnoey mijn' rouwe seden .
 Dat ghy tot uwe seeft geen' woefte gasten bid ,
 Dit weet ick , maer oock dit ,
 Dat ghy den hondekens , die aen u voeten leggen ,
 Geen' kruymkens kond ontfeggen :
 Een' kruym is my genoeg , of eysch ick noch te ruym ,
 De schaduw van een' kruym .
 Ach ! sult ghy onvoldaene en hongerende magen
 Van uwen disch verjagen ?
 Niet , Heere , niet alsoo : want bleve ick onvoldaen ,
 Ick mocht licht onder 't gaen
 Beswijcken , ja vergaen ach ! sla eens uyt medoogen
 Op mijn verdriet uwe oogen ;
 Vertrê den tranen-dau , die uyt de mijne vliet
 Verstoot my , Jesu , niet ,
 My die uw' voeten kuss' ja 't voetspoor uwer treden :
 Mijn' vierige gebeden
 Aenvaerd eens , laetse niet tot niet en sonder vrucht
 Verdwijnen in de lucht :
 Want , Jesu , 't hoogste , beste en vriendelijckste wesen
 Sijt , waert ghy , sult ghy wesen .

Heere , 't Bruylofts-kleed is uwe gave.

MYn Bruylofts-kleed is slecht ; sult ghy my daerom buyten
 Uw' Bruylofs-kamer sluyten ?
 Waerom en hebt ghy my geen' prachtiger gemaakt ?
 Ja , Heer , ick wil oock naect ,

Ick

Ick wil beroyt en naekt met u ter tafel treden :
Ach ! sult ghy om mijn' leden
Om mijn' verkleumden rug uw kleed ontsien te slaen,
Die't mijn hebt aengedaen ?
Sulcx zijt ghy ongewoon , klaer beeld van God den Vader ,
Gaetrijcke segen-ader ,
Die't all met overvloed van segen overdout ,
En noch genoeg behoud.

De tot God wakende Siele.

DE gramme zee ligt stil en als van vaek verkracht ;
Met vlerken houd de nacht
De sackelen beset ,
Die't blaeu doorwandelen der lucht met stillen tred.
All wat sich hier om leeg op 't drooge land onthoud ,
All watt'er teeft in 't four ,
All wat de locht doorfviert ,
Ververfcht met vochten slaep sijn geesten , rust en viert.
Maer ick , och armén ! ick en werd geen' rust gewaer ,
Wende angstig hier dan daer ,
Onseker wat geval
Wat duyfter ongeval mijn leven treffen sal.
O tortsen van den All , steeds wacker Hemelsch heir ,
O meer en minder heir ,
Beir , die met tragen voet
Staeg rondom 't Noorder-punt uw' trage ronde doet ,
En eeuwelijck het diep mijd van den Oceaan ,
Hoort hoort mijn' klachten aen ,
Mijn suchten vol van vier ;
Ach ! draegtsē derwaerts aen daer ick se henen swier ,
Dat 's voor den grooten voogd van 't onbepaelden rijk ,
En legtsē eerbiedelijck
(Dat eysch ick en niet meer ,
Dat dorsten sy alleen) voor Jesus voeten neer.

Petrus ontkerkert.

WAer , vierig geeft , seg , waer wilt ghy my henen trecken
 Uyt 's lichaems vangenis vervuylt van sonde-vlecken ?
 Hoe sluyt ghy my soo stift
 Dees' vleugelen om 't lijf ?

Waer ben , waer vaer ick heen ? wat galery , wat doren
 Verschijnen voor mijn oog ? wat ruyfcht'er door mijn ooren ?
 Wat juychen , wat gerucht
 Slaet all d'omstaende lucht ?

Set Jesus herwaerts aen sijn' liefelijcke gangen ?
 Hoe dick heb ick daer na met hertelijck verlangen
 Gesucht in mijn verdriet ,
 Maer och ! gesucht om niet !

Och ja , hy is 't , ick hoor 't ; hy roept my tot den Vader ;
 Kom , segt hy , herwaerts aen , ellendige , trê nader.
 Ach , vreesse heeft my vermant ;
 Reyck , Heere , reyck uw' hand ,

Reyck my uw' rechterhand , o temmer der gevaren ;
 Duld niet dat ick beswijck in dese martel-baren ,
 Duld niet dat in dit meer
 Den vyand my verheer.

L I E R - S A N G E N

uyt Horatius vertaelt.

Aen A P O L L O .

*Quid dedicatum poscit Apollinem
Vates ?*

WAt voor fortuyn , wat luck of levens lot
Wenscht de Poët ? wat vordert hy van God
Apollo doch ? en nieuwen offerwijn
Vast plengende wat mag sijn' bede zijn ?

Hy wenscht voorwaer geen vet Sardinisch graen :
Geen hoopen vees , die 't van de Son gebræen
Calabre queekt : het wit van sijn' gebeën
En is noch Goud , noch Indisch elpenbeen ,

Noch d'ackeren , die Liris stil en foet
En slecht van stroom steeds knaegt met sachten vloed :
Een anders nutte en pluck de lieflijkheyd
Der wijngerden van 't luck sich toegeleyt.

De Koopman rijck in schatten sonder tal ,
En van de Goôn getroetelt overal ,
Als die gerust en veylig voor verdriet
Dry viermael 's jaers d' Atlantfche golven siet ,

Suyge als 't hem lust , en onbenijd van my ,
Uyt gouden kop de weelde en leckerny
Der wijnen frisch gewisselt of gekogt
Voor waren verre uyt Syriën gebrogt.

't Is my genoeg wanneer my tuyn of wey
 Schaftluchte Malue, Olijf en Cicorey.
 O geef, Apoll, dat ick gefond en frifch
 Van lijfen geelt mijn' haeft bereyden difch

Met blydfchap nutte, en vorder bid ick, laet
 Mijn' ouden dag niet eerloos noch verfmaed,
 Noch treurig zijn, noch onverfien van lied
 En cyterspel, en meer en wensch ick niet.

Aen 't S C H I P.

Sic te diva potens Cypri.

SOo neem u Venus in behoed,
 Soo moeten u van ree gefcheyen.
 En aengerand van wind en vloed
 Die klare tweeling-fterren leyen,
 Gebroeders eertijds van Heleen;
 Soo, bid ick, moet de voogd der winden
 (Noord wester uytgefeyt alleen)
 Alle andre trachten in te binden;
 Dat ghy, ô Scheepken reeder hout
 Gefond, wel varend en behouwen
 Virgilius u toevertrout
 Meugt levren d' Attifche landouwen,
 En dat ghy doch op hechte kiel
 Bedroefde fand en zee-gevaren,
 Mijn' vriend de weerheltt van mijn' fiel
 Geluckelijck meugt doen ontvaren.
 Hy had voorwaer de borft wel stijf
 En met drydobbel stael beflagen,
 Die eerst met broffe plancken 't lijf
 Op felle zee beftond te wagen,
 En sag noch 't buld'ren noch het flaen

Van

Van weſter tegens noorder buyen,
 Noch droeve * regen-ſterren aen, * Triftes Hyades.
 Noch dulle ſtormen uyt den zuyen,
 Die op den Adriaſchen vloed
 Alleen den meeſter ſpelen willen,
 't Sy datt'et hun ſijn' grammen moed
 Luſt op te ruyen of te ſtillen.
 Wat ſtervens wiſe of ſlach van dood
 Vermogt dien ſtoutaerd te verbaſen,
 Die 't zeegedrocht ſoo wreed als groot
 En 't meir door ſtormen opgeblaſen,
 En die ſteenrotſen onbeducht
 En ſonder tranen dorſt aenſchouwen,
 Die langs Epyriſchen boord berucht
 Door ramp, den kielen ſtaen te ſchouwen!
 Vergeefs vergeefs heeft God beſtaen
 Des aerdrijcks ſchoot aen alle ſijên
 Te ſchiften met den Oceaen,
 En wiſſeljik van een te ſnijên;
 Nadien de volcken niet te vreên
 Met eyge palen, andre hoecken
 Als God verachters overzeen
 En ſorgelijke ſanden ſoecken.
 't Stoutaerdig menſelijk gebroed
 All watt'er dreygt getrooft te lijen,
 Streeft ſtaeg met reukeloofen moed
 Door dier verbode ſchelmerijen.
 't Geſlacht van Japhet ſtout en fier
 Ging ſweven boven alle wolcken,
 En ſtal met quade liſten 't vier,
 En brocht'et neder tot de volcken.
 Als 't vier den Hemel was ontſchaeckt,
 Stracx overquamen nieuwe ellenden,
 Stracx vielen kortſen ſchrael gekaecht

Op 't aardrijck neer met heele benden :
 't Noodwendig sterven traeg van gang
 En voormaels langsaem in 't vernielen ,
 Versnelde sijnen tred eerlang ,
 En volgde korter op ons' hielen.
 Dedael heeft wind en lucht doorsneên
 Met vlercken noyt aen mensch gegeven :
 Ja door verdoemden helstroom heen .
 Dorst d'Herculijschen arbeyd streven .
 Daer is voor 't sterffelijck geslacht
 Niet hoogs niet wigtrigs afgeschoten.
 Ons' stoute dwaesheyd droomt en tracht
 Wel selfs den Hemel te bestooten :
 En onse boosheên onbesuyft ,
 Die noch om heyl noch plagen swichten ,
 En dulden niet dat Jovis vuyft
 Neerleg haer' gramme blixemfchichten.

Aen S E P T I M I U S .

Septimi Gades aditure mecum.

S E P T I M I vriend , ghy die op mijnen eytch
 S U troosten soud een Gaditaensche reys
 Met my te wagen ,
 Die , soo de nood my na de grensen trock,
 Des Cantabers , wiens stijve neck ons jock
 Ontleyt te dragen ,
 Getrouwelijck en nummer dolens moe
 Met my tot daer , ja tot de Syrtes toe
 Soud derven varen ,
 Dat wild geweest daer d' Africaensche vloed
 Gedurig bruyft , en tegens d' oeyvers woed
 Met felle baren :

't Soet Tibur van 't Argivisch volck gebout ;
Och of wy daer ten leffen mat en oud
Eens smaken mogten
Gewenschte rust , en vollen stille-stand
Van krijgs-gewoel , van soo veel sware land-
En water-tochten.
Soo evenwel der Parken bitterheyd
Mijn' ouden dag dat lustig oord ontseyt ,
De versche randen ,
Waer langs de stroom Galefus speelt en swiert
Vermakelijk om 't sneewit wol-gediert ,
En d'ackerlanden
Waer van Phalant wel eer is heer geweest ,
Sal ick gerust en wel getroost van geest
Dan gaen besoecken :
Dat hoecxken lands dat lacht my vrolijk an ,
Dat lockt , dat treckt , dat dunckt my 't soetste van
All's werelds hoecken :
Daer groeyt en vloeyt den honig overal ,
Honig vol geurs die geen' Hy metschen sal
Hoe lekker wijcken :
Daer derf d'olijf soo frisch en groen als gras
In goedheyd by 't Venafersche gewas
Sich vergelijcken :
Daer stort de lucht schier staegelentens neer ;
En levert laeu en matig winter weer :
Daer siet men snijên
Op Aulons kruyn en wijngerdrijcken top
Wijnen , die 't mild Falernsche druyvensop
Geensins benijên.
Die plaetse , vriend , dat salige gewest
Roept ons tot sich : daer sult ghy voor het leff
Na 't bitter scheyen ,
Op d'asschen van uw' eertijds lieven vriend .

L I E R - S A N G E N

Gelijck sijn' trouw en vriendschap heeft verdient,
Uw' tranen spreyen.

Aen P O S T H U M U S.

*Eheu fugaces, Posthume, Posthume,
Labuntur anni.*

Ach! Posthume, ach! wy sien de jaren
Ons met geswinder vaert ontvaren,
En schoon men tot den autaar vlied,
Derimpelen en silvere hairen
En komen dies te spader niet.

d' Aenstaenden ouder vol van qualen
Sal u niet trager achter halen,
Oock sal d' onmiddelijcke slag
Der ongetemde dood niet dralen,
O vrind, al gingt ghy dag aen dag

Dryhonderd offer-stieren slachten;
En mengelde gebeên met klachten
Soo vierig als oyt iemand kon,
Om Plutoos strengheyd te versachten;
Die den drylijfden Geryon

En Titius hoe grofsy waren
Omringelt met de droeve baren;
Die 't all wat sich op aerdriek voed,
Die Koningen, die bedelaren,
Die elck voor hoofd bevaren moet.

't Is al om niet dat wy voor 't woeden
Van den bloed-droncken Mars ons hoeden,
't Is al om niet het schor geschal
Geschuwt der Adriaesche vloeden,
De dood betrapt ons overal;

't Is al om niet gevrees't de plagen
Der ongesonde suyvervlagen
By herrebstijd: 't is al om niet
Voor 't teeder lichaem sorg gedragen:
Cocytus met sijn' fragen vliet

Dient eens gesien, gekent, geweten,
En all' den arbejd ongemeten
De Belides niet waerd genoemt,
En Sisyphus tot eeuwig sweeten
En steen om wentelen gedoemt.

Ghy moet, ghy moet u eens bereyen
Van aerde en huys en hof te scheyen,
Ja van uw' Eegae frisch van leen
En van die lommemilde meyen
Die ghy hier viert, en sald'er geen

Sijns Heeren treuriglijck geleyen
En hem de laetste schaduw spreyen,
Behalven 't droef Cypressen-groen.
Dan sal uw erfgenaem gaen weyen
Op 't breedste, en ruyterlijck verdoen

Den wijn bewaert met honderd sloten:
Dan word het vloer-albast begoten
En met veel bet'ren dranck besmet,
Als oyt van monden wierd genoten
Op prachtig priesterlijck banket.

Aen B A C C H U S.

*Quo me, Bacche, rapis tui
Plenum?*

WAer ruckt ghy my, o Bacche, vol
Van uwe Godhejd hoog verheven?

In wat voor schemerachtig hol,
 Of schaeruijck bos word ick gedreven
 Door nieuwe geesten vlug en licht?
 In wat spelonck of achterpaden,
 Sal ick met helder heldendicht
 Den lof van Cæsars hooge daden,
 En d'eeuwige eer van sijn' trophoen
 En nimmer dorre segepalmen,
 Doen klincken door de wolcken heen,
 En tot in 't sterredack doen galmen,
 Ja selfs tot in den raed der Goon?
 'k Sal eenmaelvry en onbedwongen
 Gaen singen vaersfen hoog van toon,
 En noyt van and'ren mond gesongen,
 Soo schiet op hogen heuvel-top
 Oock Euias uyt haere droomen
 En diepen slaep verwondert op,
 Wanneerse versch ontwaeckt de stroomen
 Van Hebrus siet dien kouden vloed,
 En Thrace wit van winter vlagen,
 En Rhodope van woesten voet
 Alom betrappelt en geslagen.
 Hoe lust'et mijn' nieuw gierig oog
 Ver buytens weegs ontlast van kommer,
 Hier rotsen steyl en hemel hoog,
 Daer eensaeu' bosschen mild van lommer
 Met veel verwondrens aen te sien!
 O ghy die voogd aen alle kanten
 En vliet-goddinnen meugt gebiën,
 En teug'len dulle nacht-bächanten,
 Die magtig sijn van u geraeckt
 Hooge esche-stammen om te wringen:
 'K en sal niet dat na leegheyd sijnackt,
 Niet kleens, niet sterffelijcx gaen singen.

Wy, als wy eens gaen glippen na beneden,
 Waer Tullus grooten rijk,
 Waer Ancus, waer Aencas is gegleden,
 Strack smelten wy tot slijck.
 Men wordt'er noyt in 's werelds licht herropen.
 En, och! wat weten wy,
 Of 's Hemels Goôn den morgen sullen knoopen
 Aen onser dagen ry?
 All wat ghy dan genut hebt na betamen,
 Of met een' milden sin
 Hebt uytgedeelt, daer slaen geen' erfgenamen
 Hunn' grage klæuwen in.
 Wanneer ghy ligt van 's levens licht versteken
 En van de dood verkracht,
 En Minos eens het vonnis heeft gestreken,
 U sal noch hoog geslacht,
 Noch milde tong, noch deugd in 't licht herstellen,
 Torquate; want gewis
 Diane en kan van onder uyt der hellen
 Bedroefde duyfternis,
 Dien Hippolijt hoe kuytch en vry van schanden
 Niet weder op doen staen:
 En Theseus is niet magtig van doods banden
 Pirithoust'ontslaen.

Sterre

Sterre der Ooster-Wijfen,
 O F
 P R U D E N T I I L O F S A N G:

Quicumque Christum queritis,
 vertaelt.

GHy schaer, die Christus soeckt, en sucht
 Tot hem in uwe ellenden,
 Wilt van der aerden na de lucht
 Uw' treurig oogen senden;
 Daer rijft een' Ster een teecken thans
 Van onvergankelijcken glans.

Dees' Sterre, die met suyver licht
 En schoonheyd kan beschamen
 Der Sonnen blinkend aengesicht,
 Betuygt ons all' te samen,
 Hoe God ons vleesch ons' swacken aerd
 Om onsent wil heeft aengevaerd.

Dees' Sterren dient geen' duyft'ren nacht,
 Den bleecken Manewagen
 En volgtse niet, sy kan de kracht
 Van 't vierig Son licht dragen;
 Den stercken middag wijckse niet,
 Daer all' 't gesternt voor henen vlied,

Al swieren met hunn' korten keer
 Deklare Noorder-lampen
 Uyt onsen cirkel nimmermeer,
 Noch kunnen dicke dampen
 En regenen hunn' hel gestrael
 Ons oog ontschuylen menigmaell

Dit is een' Ster van vaster stand,
 Een Fackel die de kolcken
 Der zee vermaënde stadig brand,
 Die noch van swertewolcken,
 Noch nevelen hoe dick en dicht
 Beswalcken laet haer krachtig licht.

Dat droeve steert-ster sich terstond
 Tot sterven stel of vluchten:
 Dat ster ontfteken van den Hond
 Uyt smettelijke luchten,
 Flux voor den ongemeenen schijn,
 Der Goddelijcke trots verdwijn.

Het Hemelkundige verstand
 Der Persiaensche Wijzen,
 Gelegen aen den oosterkant
 Al waer de dagen rijzen,
 Siet met verwondering beva'en
 Dit Koninglijcke teecken aen.

Waer voor soo haest herstond ten toon
 All' andre lichten weken;
 De schoonen dag-ster wel gewoon
 Voor andere uyt te steken,
 En dorst haer blofend aengesicht
 Niet eens vertoonen by dat Licht.

Wie (vragen sy) is doch die God,
 Die voogd, die 's Hemels vieren:
 Doet luyfsteren na sijn gebod,
 En na sijn wencken swieren,
 Voor wien all' 't heir des Hemels beeft
 Die licht en lucht tot dienaers heeft?

Wy fienniet hoogs, iet meer als aerdsch,
 Iet eeuwigs opperefen,
 Ietonbepaelts, iet wonderbaers,
 Iet dat voor 's Hemels wesen,
 Ja voor de formeloofe * mafs' * Chaos.
 Des grooten Alls in wesen was.

Dit is de Koning lang verwacht,
 Na wiens bevelen hooren
 Bey Heydenen en Joodfch geflacht,
 Een Koning lang te voren
 Den Vader Abram toegeseyt,
 En fijnen faden in eeuwigheyd.

Die vader van 't geloovig faed,
 Die niet en fchroomde 't leven
 Sijns lieven foons op 's Hemels raed
 Aen 't offer-mes te geven,
 Wift dat fij' alkomfte in gerald
 't Gefternte geen fins wijcken fal.

De Bloem van David komit nu aen,
 Een Bloemken ons ten goede
 Uyt Jelles wortel opgegaen,
 't Welck door fijne fcepter-roede
 Staeg groent en groeyt en opwaers fweeft,
 En 's Hemels troon tot fetel heeft.

Dus volgen fy verbaest van ver
 Met opgehevene oogen
 De fpoorfreet van de wonder-Ster
 Door 's Hemels baen getogen,
 En houden staeg den weg u't gaan
 By 't nieuwe Licht gewefen aen.

Maer fiet, het teeken schort geswind
 De snelheyd sijner gangen,
 En is ten lesten boven 't Kind
 Ootmoedig blijven hangen,
 En heeft met neergebogen licht
 Ont deekt dat heylig aengesicht.

De wijse sien 't, en blijven staen
 Verheugd en wel te vreden:
 Hunn' ooster-giften brengense aen,
 En off'ren met gebeden
 En nederneygen menigvoud
 Reyn Wierook, Myrre en edel Goud,

Erken de teekens van het lot
 En 't rijcke u toegewesen,
 Erkense, ô Soon, den welcken God
 Uw Vader lang voor dese n
 Drydobb'len staet en heerlijckheyd
 Beschoren heeft en toegeleyt.

't Sabeefche Wierook soet van geuz
 Stelt ons welklaer de stralen
 Van uw' verborge Godheyd veur,
 De gulde schatter in alen
 Uw' koninglijcke grootheyd af
 De Myrre schildert ons uw graf.

Dat graf waer in Gods magtige hand
 Soo wonderlijk vernielde
 (Doen hy uw' le'en een' wyl vermant
 Van doods geweld herfielde,
 En stelde buyten stervens nood,)
 Den duyft'ren kercker van de dood.

Christi geboorte.

De wyfen koomen uit het Oosten.

O Bethalem boven groote ſte'en
Uytſtekende in de wolcken!
O drymael ſalig ghy hoe klein!
Die ſoo veel duyſend volcken
Den Vorſt des heyls door 's Hemels kracht
Met vleefch omgort, hebt voortgebracht.

Den Soon des Hoogſten leyert ghy
Ons naer een lang verlangen,
Dat eenig oir, dien menſch als wy,
Doch uyt Gods Geeft ontfangen,
Dien God in menſchelijke le'en:
Dien God en Menſch en nochtans Een'.

Die by Propheten is geſpeelt,
En klaer betuygt te weſen
De geën, aen wien de Vader ſtelt
Het oordeel aller weſen,
En overlevert te gelijk
't Bewind van dat geweldig Rijk;

Dat Rijke nergens met bepaelt,
Dat binnen ſijne randen
Soo verder Sonne rijft en daekt,
Locht, aerde, zeen en ſtranden
Bevat, en onder ſijn gebied
Selfs hel en Hemel buygen ſiet.

De wreedaerd jammerlyck geplint
Van vreeſe en quaed vermoeden,
Hooft hoe der vorſten Voogd verſchijnt,
Die Jacobs kudden hoeden
En ſtieren ſal, en echte Soon
Beſitten Davids hoogen troon.

Hy bulkt ontfind door dese maer
 Men stormt ons uyt ons' staten ;
 Een nasaet dreygt ons met gevaer :
 Op Hoplien , op Soldaten ,
 Slaet hand aen 't yser , moord en woed ,
 En drenckt de wiég alom in bloed.

Geen' mannekindeheyd kome'r van ;
 Den schoot der voester-vrouwen
 Doorinuffel elck soo nau hy kan ,
 Geen mach'er 't leven houwen ;
 Aen 's moeders borsten liefen waerd
 Bebloe de het teeder kind het swaerd.

Te Bethelm houd ick voor verdacht
 De moederlijke list en ;
 Neemt , mannen , heemt dan vlijtig acht
 Op koffer en kisten ,
 Op datt'er geen door loofen treck
 De messe haer' mannevrucht ontreck.

De beulen rucken op dat woor d
 De lemmers uyt de scheeden ,
 En drucken se heet op kindermoord
 Ind'eerst gebore leden ,
 En persen (ó verwoed beslyt !)
 De sielkens nieu ter wonden uyt.

Geen' plaetse en vind de moorder schier ,
 Ind'alt te kleene lijven ,
 Om diep het woedende rappier ,
 Ter wonden in te drijven :
 De ponjard-punten sijn veel breër
 Dan 't kinderkeelken kleen en teer.

O deerlijk fchoufpiel ! dul beftaen!
 Sy flaen die teere necken
 Uytfinning tegens klippen aen,
 Dat hooft en herfebecken
 Al omgebryfelt en gekraecht
 't Melck-witte breyn en d' ooggen braecht;

Of gaen ten leften fat van bloed
 d' Onnofele verfticken
 In ftoomen diep en snel van vloed;
 Ah ! ah ! hier hoort men 't snicken
 Der enge keelkens na de locht;
 Doch 't water weygt ademtócht.

Weeft weeft gegroet in uwen nood
 Ghy Jonge martel bloemen,
 Die Chriftus hateren ter dood
 Op 's levens dorpel doemen,
 En nederflaen foo tijdeloos
 Als winter-buy een' lente-roos.

Ghy allereerst voor Chriftuseer
 Geoffert, en bedoven
 In martel-bloed foo jong en teer
 Speelt engelkens daer boven,
 Voor 's Hemels auter vrolijk thans
 Met fegepalm en lauwerkrans.

Wat baet dit fchelmftuck noyt gehoort
 Herodes of fijn' rijcken ?
 Wat helpt hem foo vervloecht 'een' moord ?
 Want tuffchen foo veel lijcken
 Word Chriftus noch , hoe seer 't hem druckt,
 Den wreeden fabelen ontrukkt.

De maegdelijcke vrucht ontkoout
 Alleen, en blijft behouwen,
 Daer 't kinderbloed als beecken ſtroomt,
 En 't ſtael, dat ſoo veel vrouwen
 Tot kinderloofe moeders maect,
 Bedriegtſe, en iſt'er afgeraect.

Wel eer is Moſes oockalſoo
 d' Uytſinnige geboden
 Van den verwoeden Pharao
 Als Chriſtus beeld ontvloten;
 Die Moſes, die ſijn' borgery
 Onttrock der vreemden ſlaverny.

De wreede Koning gaf bevel
 Men ſou door all' ſijn' landen,
 Geen' moederen in Iſraël
 Haer' kinderlijcke panden,
 Ofteere vruchten laeten vo'ert;
 Maer verſch geboren gaen verdoent.

Het moeders hert tot haeren Soon
 Sorgvuldelyck genegen
 Weerſtreeft Godvruchtig die geboen,
 En ſtaet den wreedaerd tegen,
 En heeft tot hoop van een vermaerd
 En machtig lot dat kind geſpaert.

Dat kind dat God na korten tijd
 Ten Prieſter onder velen
 Sich heeft verkoren en gewijd,
 Door wien hy ſijn' bevelen
 In ſteene tafelen geprent
 Den volcken maken ſou bekend.

En soude men van Christus dan
Geen' kennis kunnen trecken ,
Door't voorbeeld van soo grooten man ?
Die held heeft Jacobs necken
Verflaende den Ægyptenaer ,
Gevrijd van 't jock hun al te swaer :

Maer onse Leydsman , onsen Held
Heeft tot ons heyl geslagen
Den helschen vyand uyt het veld ,
En ons , die eeuwig lagen
Van sware dwalingen verdrückt ,
De duyfsteris der dood ontrückt .

Dese heeft sijn volck , sijn' waerde schaer ,
Eerst door de soute plassen
Der zee gesuyvert sijnde en klaer ,
In soeten stroom herwassen ,
En voor gelicht in veel gevaers
Door 't glinsteren eens vierpilaers.

Dese held heeft wonderlijk alleen ,
Terwijl twee legers schermten ,
En grimmig rucken tegens een ,
Slechts met gehevene ernen
En sich vertoonende als een kruys ,
Den Amaleck verplet tot gruys.

Dese is de waere Josua ,
Die na veel droeve dagen
Na veel gelede smert en scha ,
Sijn' borgeren en magen
Heeft toegebracht met magtige hand
De weelde van 't beloofde land.

Die midden in den snellen vloed
 Juyft vijf en seven steenen
 Na soo veel Stammen stellen doet,
 Eer-teeckens die met eenen
 Ons noch een ander tal bediën,
 En op d' Apostelen doen sien.

De Wijse dan die gaen gewis,
 En hebben recht geraden
 Dat dees der Joden Hoofdman is;
 Nadien de groote daden
 Der ouder helden voor en naer
 Sijn beeld ons schilderden soo klaer.

Dese is de Prins en Opperheer
 Der rechteren en stercke
 Die Jacob hoededen wel eer,
 De vorst en Voogd der Kercke,
 Wien heel 't gebied is toevertrout
 Der beyde tempels Nieu en Oud.

Hem eeren sijnverlijck en kuyfch
 Van Ephraim de rancken,
 Hem looft Manasses heylig huys,
 Hem vieren, roemen, dancken,
 De twalef Stammen 't echte saed
 Der twalef Broeders vroeg en laet.

Ja selfs 't verbafterde geslacht,
 't Welck spotteliick gebonden
 Aen afgods-diensten waerd belacht,
 En ongeschickte vonden,
 Dus lang den Baal eere bood,
 En sijnen God self vormde en goot,

Verlaet

Verlaet metael en steen en hout
Hoe konstelyck gesneden,
Stormt afgods-beelden eeuwen oud
Beroockt en aengebden
Van sijn' voor-vaderen, ter neer.
Uyt waere sucht tot Christus eer.

Ghy Joodsche stammen weest verblijd,
Juycht Griekenland en Romem,
Thrax, Pers, Ægypter, wilde Scyth,
Geen' volcken uytgenomen,
Maectt handgeklap en bly geschal,
Een eenig Vorst besitt'et all.

Uw' tongen, salige, bereyd
Om uwen Prins te dancken,
Verdoemde, roemt sijn' Majesteit,
Prijs prijs, gesonde en krancke
Ja doode selt dien Koning geeft,
Die doods geweld verwonnen heeft.

*Ick wil voortaan met uwen lof mijn dichten
En versen, Heer, oproyen en verlichten,
En't lust my nu te passen op den klanck
Van Davids herp den toon van mijn gesanck.*

Psalm 8 gevolgt.

GOd, groote God, hoe heerlijk blaest de fame
Den hoogen galm van uwen hoogen Name
All't aerdriek door, van waer hy opwaerts dringt,
En door 't gewelf des Hemels heenen klinckt!

Ghy doet den roem van uwe krachten dringen
 Selfs door den mond der teere suygelingen;
 Dien hebt ghy u ter eeren opgedaan,
 Tot schand en spot van die Dy tegenstaan.

Maer als ick sie hoe wonderlijk uw' handen
 Dat schoon gewelf, die breede lengde spanden
 Der Hemelen, daer Sterren, Son en Maen
 Met wiffen tred nu op nu ondergaen,

Mijn' siele roept gelijk als opgetogen;
 Wat is de mensch die worm in uwen oogen,
 Dat sulck een Geest van sulck een groot bestier
 Denckt aen soo kleen aen soo gering een dier?

Ghy hebt hem, Heer, genoomen in uw' hoede,
 Ja hem met eer en allerhanden goede
 Soo heerelijck soo mildelijck verrijckt,
 Dat hy by na een' kleenen God gelijckt.

Ghy hebt hem, Heer door all' des werlds landen
 Ten vorst gekroont der wercken uwer handen:
 All watt'er leeft in water, locht en veld,
 Hebt ghy hem, God, tot sijnen dienst gestelt.

Ghy onderwerpt sijn willen en bestieren
 De menigten der wol-en horen-dieren;
 Ja 't sel gedrocht, dat wild en onbefuyt
 In bergen woont en woefte wouden huyst:

De vogelen der hemel-hooge boomen:
 De visschen glad der grondeloofe stroomen:
 All wat de locht met snelle vleugels spout:
 All wat de zee in haren boesem houd.

God, groote God, hoe heerlijck blaest de fame
 Den hoogen galm van uwen hoogen Name
 Door alle land, van waer hy opwaerts dringt,
 En wijd en sijd door all' de wereld klinckt.

Psalm 16 gevolgt.

BEwaer my, God, neem my in uw behoed;
 Bop u alleen rust alle mijn vertrouwen:
 U oock alleen wil ick in mijn gemoed
 Voor mijnen Heer erkennen, kennen, houwen;
 Doch schoon ick u noch dieper hulde bode,
 Den dienst eens worms en hebt ghy niet van noode,
 Hun evenwel, die u ten dienste staen,
 Believe, lieve en vier ick als uw' knechten:
 Maer straf op straf sal die ontsinde slaen,
 Die alteren voor vreemde goden rechten:
 Hun offerbloed sal noyt mijn' hand besproeyen,
 Hunn' namen noyt van mijne lippen vloeyen.
 God is mijn deel, mijn hoogste goed is God:
 Ghy hoed my, Heer, en mijn besit voor vallen.
 O hoe gewenscht, hoe lieffelyck een lot,
 Hoe schoon een erf is my te deel gevallen!
 't Is overschoon: hoe kan ick een gewinnen,
 Dat tot mijn' ziel meer vreugds send door mijn' sinnen?
 Lof, lof zy God, die my dus raeden red,
 Die 's daegs my leyd, die 's nachts door mijn' gedachten
 My onderricht selfs op het eenfaem bed.
 Ick wil voortaan als voor sijn' oogen trachten
 Te wandelen: sijn' hand is aen mijn' sijde,
 Op dat mijn voet niet ergens uyt en glijde.
 Siet, hierom maect mijn' herte bly geschal,
 Mijn' tonge juycht, mijn vleesch is wel te vreden,
 Verleekert dat mijn leven niet en sal
 In 't duyfter graf neervaren met mijn' leden:
 Selfs sult ghy, Heer, de leden vry van vlekken
 Uws Heyligen den stanck des grafs onttrecken.

Ghy toont my 't pad, waer langs men niet en faelt
In 't lustig land des levens te geraken :

Her vrolijk licht dat van uw aensicht straelt
Kan ons alleen ten vollen vrolijk maken ;
De giften oock, die van uw' handen komen,
Sijn lieffelijk, sijn heylsaem en volkomen.

Psalm 90 gevolgt.

GHy sijn'et, God, die al van voor veel jaren
Ons' toevlucht pleegt en toeverlaet te wesen :
Van eeuwigheyd is uw almachtig wesen :
Ghy, Heere, waert eer eens de bergen waren,
Eer d'aerde was, ja eer de groote grond
Ontworpen was van dit geweldig Rond.

Maer och ! u lust allencken te verkorten
Den levens draed der sterffelycke scharen,
Tot datse gansch in stof ter neder storten :
Want, Eeuwige, by u sijn duysend jaren
Gelijck de dag van gisteren geacht,
Of als de waeck van eenen somer-nacht.

Ghy ruckt ons wech, en doet ons brosse menschen
Als eenen stroom ten grave neder spoeyen,
En onsen roem als eenen droom vervloeyen ;
En alle vleesch gelijk als gras verslenssen,
Als teeder gras, 't welck haest tot slyck versmelt,
't Welck 's morgens bloeyt, en 's avonds ligt gevelt.

Uw' gramschap is 't door ons vergrijp ontfleken,
Die ons soo snel soo schichtig drijft te gronde :
Want als ghy eens ons' lemten en gebreken
Stelt voor uw oog, en ons verborge sonde
Uyt haeren kuyl en schuyelhoeck sleept in 't licht,
Verstuyven wy voor uw vergramt gesicht.

Uw' gramfchap dan doet ons foo snel ontvaren
 Ons leven; laes! het welke wy befteden
 Soo vruchteloos als veeltijds onfe reden:
 't Word uytgebreyd tot tienmael feven jaren,
 Of in een' man van ongemeene kracht
 Ten uysterften tot achtmael tien gebracht.

Maer och! wat kracht staet ons voortaan te hoopen?
 Die zelf de bloem de lente van ons leven
 In moeyte, forg en fmerte sien verlopen,
 En ons byna al vliegende begeven.
 En wie? ach! wie erkent in fijnen geest
 Uw' grimmigheyd, na dat ghy dient gevreeft?

O, leer ons dan eens ernftelyck betrachten
 Hoe haestelyck wechvliegen onfe dagen;
 Op dat wy ons voorfichtig leeren dragen,
 En ons voortaan van misdrijf mogen wachten.
 Keer u tot ons, hoe lange toeft ghy, Heer?
 Omarm en trooft uw' arme knechten weer.

Van 's morgens vroeg van dat wy eerft ontwaken,
 Stort over ons uw' lieffelycken fegen;
 Soo fal de dag verlopen met vermaken.
 En op dat ons geen onluft meer bejegen,
 Bejegen ons voortaan foo facht en foet,
 Als ghy ons hard voorhenen hebt begroet.

Laet, Heer, in ons uw' hooge daden mercken,
 En uwen roem in ons' nakomelingen;
 Verfchaf hun ftofom uwen lofte fingen.
 Bejonftig ons, weest onfer handen wercken
 Staeg met nw' gunft en fegening ontrent,
 Kroon elcx begin met een geluckig end.

DANK-LIED. *Psalm CIII. gevolgt.*

WEl op, mijn siel, wy moeten weer iet singen
 Ten prijse van den Vader aller dingen :
 Op, seg ik, op, en seg hem lof en dank,
 Hem, die uyt sucht tot sijn' barmhertigheden
 In lof en dank verkeert heeft uw' gebeden
 En uw' gesucht verwisselt in gesank :
 Hem, die u van de smetten uwer sonden,
 Uw lichaem van sijn' seeren heeft verbonden,
 Uw leven als in 't leven heeft herbracht ;
 En u veel eer verresen als genesen
 Meer heyls, meer deugds, meer weldaeds heeft bewesen ;
 Als ghy of oyt vereyscht hebt of verwacht,
 Hem endelick, die beyde maeg en monde
 Tot spijs en drank weer lustig maken konde ;
 Sulcx dat ghy als de frissen arend plag
 Bey moed en bloed in tenuwen en aeren
 Toenemen voelt op 't afgaen van uw' jaren,
 En als verjongt aen uwen ouden dag.
 Doch God, al draegt, al heelt hy ons gebreken,
 Weet ook wel streng het ongelijk te wreken
 Des geenen die verdrukt sit van geweld.
 Hy oeffent recht, en heeft daer van de paden
 Vertoont aen Mose, en veel doorluchte daden
 Sijn Israël dies wegen voorgestelt.
 Traeg evenwel traeg komt hy tot de roede :
 Sacht is sijn' hand, sijn' herte lank van moede,
 En als hy onseen' roede noodig siet,
 Hy geeft niet voor eeuwig onse sonden,
 Ja ('t welk wy dik en meermael ondervonden)
 Hy geeft ons naer ons' verdiensten niet.

Soo breed als Gods des grooten Scheppers handen
't Groot hemeldak rondom den aerdbol spanden ,
Soo breed breyd hy zijn' midden segen Itaeg
Uyt over hen die oyt zijn' wetten hielen ,
En scheid soo wijd ons' sonden van ons' sielen ,
Als Ganges leyt verscheiden van den Taeg.

Gelijkerwijs een vader wys van moede
Sijn kind verschoont , en juyft terstond de roede
Niet vaerdig maekt , al dwaelt 'et somtijds grof :
Soo handelt ons die groote Vader mede ;
Hy kent de stof daer hy den mensch van knede :
Waer toe (denkthy) soo fel gewoed de stof ?

Stof is de mensch : ach ! ach ! sijn teeder leven
Groeyt als het gras 't welk voor den sickel sneven
Bloeyt als een bloem die haest versienissen moet ,
Ja die (ô smert !) niet selden door de vlagen
In 't schoonste word der lente neêrgeflagen ,
En in haer jeugd ten wortel uytgeroed.

Maer eeuwig sal de milde goedheyd blijven
Des Eeuwigen , en eeuwelijck beklijven
Aen hun die steeds sijn' Wetten gade slaen :
Hy segent hun die vlijttelijck sijn' wegen
Inwandelen , en doet sijn' rijcken segen
Van hun tot kind ja kinds kind overgaen .

De groote God heeft boven all' de vieren
Die door het blaeu des wijden hemels swieren ,
Den stoel gevoert van sijne Majesteyt.
En vast gevest op eeuwige pilaren ;
Van waer sijn' hand locht , aerde , vier en baren
Ja gantsch den bol der wereld stiert en leyd .

Op , Engelen , op dan ghy huysgenoten
Des grooten Gods , prijst , pryft dien drymael Grooten :

Ghy Helden op, op geesten vol van vuur,
 Die op een woord, ja die hem op een wincken
 Ten dienste staet; op, doet sijn' glory klincken,
 Ja 't gantsehe rond doorklincken der Natuur.

Op desgelijks ghy trouwe krijgs-genooten
 Ghy knechten Gods, prijft, prijft dien drymael Grooten:

Op endelyk ghy schepfels al gelijk,
 Wilt uwen Prins, elk op sijn' wijse, danken,
 Brengt overcen uw' goddelijcke klancken;
 En ghy, mijn' siel, verselt dat hoog musijck.

P S A L M 116.

Liefbeick God, die mijn bedroeft geween
 Heeit vriendelijck met open oor ontfangen;
 Dies wil ick hem in voorspoed mijn' gesangen
 In tegenspoed opdragen mijn' gebeên.

Ick lag beset van schrick en swaren nood,
 Ick wierd alree gedompelt en gerogen
 In helschen angst; helacs! en voor mijn' ooggen
 En speelden niet als beelden van den dood.

Doch endelijck heb ick aldus geschreyt:
 Help, help mijn' siel door angst byna verdwenen,
 Oghy, mijn God, en staende voets verschenen
 Voorteekenen van sijn' barmhertigheyd.

Sijn' goedigheyd heeft my terstond omermt,
 En my gesterckt in 't midden mijner sinerten:
 Ick voelde flux dat hy verslagene herten
 En in den geest vernederde beschermt.

Seer vaderlijck heeit my sijn' hand behoed,
 Doen allermeeft mijn' krachten neder lagen:
 Op dan, mijn' siele, ey schort uw droevig klagen,
 Weeft wel getrootst, en grijp weer nieuwen moed:

Want groot is 't heyl dat u de Heere doet;
 'T is overgroot: hy heeit u van 't verrassen

Der dood bevrijd, uw' tranen afgewassen,
En voor den val verſekert uwē voer.

Dies wil ick, Heer, 't verlengde levens licht
Steeds tot uw' eer beſtedigen, en trachten
In all mijn doen, in woorden en gedachten
Te wandelen als voor uw aengeſicht.

Door nood geperſt heb ick altijd geſeyt,
En t'elcken weer herhaelt in mijn benouwen :
Der menſchen geen' en iſs'er te vertrouwen ;
Ach! menſchen-hulp is droom en ydelheyd.

Soo dikmael dan met ſoo veel goeds bekroont,
Soo dikmael dan gevrijd van ſoo veel qualen,
Wat ſal ick doen? wat middél om betalen?
Waer mē, waer mē des Heeren gunſt beloont?

Den kelck des heyls wil ick in 't openbaer
Aengrijpende des Heeren naem belyên:
Ick wil my gaen van mijn beloften vryên
Voor 't aengeſicht van ſijn' beminde ſchaer,

Der vromen ſchaer hoe ſeer verſchoven hier
Iſ groot by God; door wrakeloofse wonden
En worden ſy ten grave niet geſonden,
Hunn' dood is hem ſeer koſtelijk en dier.

My uwen knecht, my uwer maget Soon
Hebt ghy, o Heer, den kluyſteren onttogen
Der droeve dood, en 't vrolick licht mijn' ooggen
Van nieus herjont en gunſtig aengeboôn.

Dies wil ick met danckoffer 't hoog altaer
Beſlaende alom uw' hoogen naem belyên:
Ick wil my gaen van mijn' beloften vryên
Voor 't aengeſicht van uw' beminde ſchaer.

In 't heylig huys van uw Jeruſalem,
Sal ick verheugd op klanck van keel en ſnaren
Uw' hoogen lof doen door de wolken varen.
Komt, vrome, en trout uw' harpen aen mijn' ſtem.

Aen den Leser.

Over de Klaegliederen.

IS 't dat u, Leefter, in dese Klaegliederen hier en daer vaerfen
 I komen t'ontmoeten, die u gelijk als my, dat is, maer passelyck
 en bevallen: soo denck voor eerst datmen in dusdanig werck de
 handen niet vry en heeft; en niet alleenden sin van den text,
 maer oock, soo veel doenlyck is, des selfs phrasis of styl van spreken
 gedwongen is te behouden: ten anderen soo weet oock ('t welck
 's voornaemste is) dat dese dingen alhoewel hier de leste in ordre,
 d'eerste nochtans in tyd sijn, en u maer en worden opgeschafst voor
 een kleen nagerecke van onrijpe fruyten gepluckt van mijne doen
 noch seer jonge en byna kinderlyckejaren: derhalven en moet ghy
 hier niet al te keurig of te lekker van ooren sijn. 't selve versoeke
 ick oock ontrent de voorgegane Psalmen, Hymnus van Pruden-
 zius, Liersangen van Horatius en eên goed deel van den Dooper;
 sijnde alle dingen, die my neel vroeg sijn ontvallen, en dienvol-
 gens niet en voldoen. In 't selve versoecke ick oock ontrent alle
 de reste mijner Rym-oeffeningen; overal sie ick mijne mislagen
 en swackheden, die V. E. gunstelyck gelieve te verschoonen; en
 voornamelyck bou my te goede, dat ick met mijn gering verstand,
 kleene wetenschap en langs d'aerde kruypenden styl soo vrymoe-
 delyck (vermetelck moeste ick misschien seggen) op het tooneel
 onses Nederlands onder soo vele kloecke, dappere en hoogdraven-
 de Rijmeren hebbe derven verschijnen, en mijne geringheden ten
 toone stellen; 't bestaen voorwaer is al te stout geweest: maer ick
 bidde andermael, houd'et my te goede: en vaer wol.

De Klaeglieden

J E R E M I Æ

Op Psalmwijzen gestelt.

Inleydinge.

ALs Israël in boey en band
 Vervoert was uyt zijn vaderland,
 En Salem voormaels borgerriick
 Nu eenfaem lag en jammerlijk:
 Heeft Jeremias de Propheet
 Het ongeval en bitter leet
 Zijn' Stad en borgeren gebeurt
 Besucht, bejammert en betreurt:
 En endelijck soo breeckt en berst
 De smert, die hem van binnen perst,
 Met vochtig oog en droefgeluyd
 In dees' benaude klachten uyt.

*Eerste lied of klachte gevolgt*Op de wijze van den 86steⁿ Psalm.

ACh! hoe leyt de stad, wiens straten
 Eertijds krielden, soo verlaten?
 Eenfaem isse en jammerlijk,
 Ja een' weduwe gelijk.
 Die vorstin enstroem der volcken,
 Die soo moedig 't hoofd ten wolcken

Had

Hid gestreect en opgebéurt,
 Sit in slavernye en treurt.
 'S nachts doet diepe droefheyd leken
 Langshaer' wangen tranebeken,
 'S nechts wanneer de slaep den rou
 En haer' sorgen sachten sou:
 Onder all' haer' waerdste vrenden
 Kanse niet een' trooster vinden:
 All' haer' nachten schelden, smaen
 En gaen haer als haters aen.
 Enge kerenen en banden
 Prangen Juda hals en handen:
 S' is in jammer weggerückt,
 En met swaren dienit gedruckt:
 Op der vreemdelingen erven
 Moetse woonen, gaetse swerven:
 Rondom wordse van 't geweld
 Haerer hateren beknelt.
 Ledig, eenfaem en verlaten
 Liggen Sions wandel straten,
 En haer' poorten sonder eer,
 En haer' outeren rer neer:
 Hierom smelten en versmachten
 Schier haer' priesteren in klachten.
 Haer' gespelen sien bedruckt
 Om all' 't lijden dat haer druckt.
 Voorspoed troetelt haer' vyanden:
 Want met jammeren en schanden
 Heeft de Heere haer opgevult
 Om haer' sware sonden schuld:
 Ach! onrelbaer sijn haer' sonden,
 Dies haer' kinderen gebonden
 En met boeyen overlaen
 Voor den vya nd henen gaen.

*Persecutores
 ejus apprehenderunt
 eam inter
 angustias.*

All wat glans had en bevallen
 Is van Sions hoofd gevallen,
 Is vergaen in dreck en damp:
 Haere vorften (o wat ramp !)
 Sijn als rammen, sijn als hinden,
 Die geen weydenvoeder vinden,
 Uytgemergelt, ongedaen,
 Voor den dryveren gegaen.

Salem schijnt van rou te smachten,
 Als se stil in haer' gedachten
 Haer voorlede lusten meet
 Met haer tegenwoordig leet:
 Nu de borgers haerer wallen
 Sijn door 'svyands stael gevallen,
 Vyand, die den spot te stout
 Met haer' Sabbatfeesten houdt.

*Instabiles
 facta est.*

Om haer' grouwelen en sonden
 Is Jerusaleem geschonden,
 Leytse mat en sonder macht,
 Smadelijck van die veracht,
 Die haer plegen te verhoogen;
 Mits haer' schande voor hunn' oogen
 Is ontdeckt en bloot geleyt;
 Doch sy treed te rugge en schreyt.

Vuyligheyd kleeft aen haer' soomen,
 Och! s'en konde noyt gedroomen,
 Noyt gepeynsen noch verstaen
 Dat het haer aldus sou gaen;
 Daerom moetsen sich vervallen
 En verlaten sien van allen.
 Heere, merck mijn' tegenspoed,
 En des vyands overmoed.

Laes! de vyand sloeg sijn' handen
 Aen haer' dierste en waerdste panden:

Want

Want ter neer gevelt soofel
 Moeste tegens dijn bevel,
 Tegens d' oude tempelſeden,
 Sien van Heydenen betreden,
 Sien ontheyligen alom
 Haer God-heylic heylic dom.
 Haere borgerſ ſlap van beenen
 Gaen om brood aemechtig ſtenen:
 Hunn' juweelen hoog van prijs
 Moetense om geringe ſpijs,
 Om een' mond-vol etens geven,
 Om te laven 't laffe leven.
 Heere, merck, hoe ick verdwijn,
 En mijn' dertelheyd bequijn.

O ghy, die hier langhs de wegen
 Gaet, ey, gaet eens overwegen,
 Off'er ergens ſnerten ſijn,
 Die ſoo ſnerten als de mijn':
 Want Gods gramſchap heeft mijn' dagen
 Met geſtoorde jammervlagen.
 Met de ſtormen overſpreyd
 Van ſijn' felle toornigheyd.

Hy heeft toornig op mijn' ſonden
 In mijn' beenderen gefonden
 Vlammen, die hy vroeg en laet
 Op mijn' leden woeden laet.
 Hy ſtiet my te rugge in 't nette,
 Dat hy mijnen voeten ſette:
 Hy verwoeft my ſoo verwoed,
 Dat ick ſtadig treuren moet.

Door ſijn heet en hevig wreken
 Sijn mijn' ſlapende gebreken,
 Sijn mijn' ſonden opgewaect,
 En my op den hals geraect;

*Posuit me
 desolatam,
 tota die ma-
 rone onſec-
 tam.*

Datſe

Datse ganfch mijn' kracht verteeren :
O! de fellen arm des Heeren
Dringt en druckt my foo gewis ,
Datt'er geen ontkomen is.

'S Heeren gramfchap heeft ten leften
All' mijn' welbeboude veften
Neergesmeten in den flijck ,
En verftreden jammerlijck ;
En een' rijcksdag doen befchrijven
Om mijn' jonge mans t'ontlijven ;
En een wijnpers wrangen groen
Judaes dochter treden doen.

Daerom weene ick , daerom fchieten
Uyt mijn' oogen tranen vlieten ,
Dat den troofer , die den rou
Van mijn' siele weeren fou ,
Niet en luyfert na mijn weenen ,
Ver is van mijn droevig ftenen.
'K fie my felven onderdruckt ,
En mijn' kinders weggeruckt.

'Sion ftreckt bedruckt haer' armen
Uyt om byftand ; maer och armen!
Trooft noch byftand vindse niet :
Want de gramfchap Gods gebied
Rondom door all' Jacobs landen ,
Datse tuffchen haer' vyanden
Tuffchen dat verwaent geflacht
Alleen' fchandvleck fy geacht.

Doch rechtvaerdig is fijn roede :
Want ick ftout en trots van moede
Pafte op fijn' bevelen niet.
Hoort , ghy volcken , en befiet
Welcke fmerten my omringen :
Ach mijn' friffe jongelingen

En mijn' maegden teêr van leên
Sijn ten kercker in getreên.

'K riep mijn' vrienden tot medoogen,
Maer sy hebben my bedrogen.

'K sie mijn' oudsten welbedacht

En mijn' priesteren versmacht ;

Die om voedsel moesten draven ,

Om hunn' laffe siel te laven ,

Die om sich den nood t'ontflaen ,

Deerlijk sijn om brood gegaen.

Heere, pijnt u doch t'aenschouwen ,

Hoe my 't nijpende benouwen

Tot in d'ingewanden gaet :

Hoe my't herte leyt en slaet :

'K ben tot in mijn' siel verslegen.

Buyten heeft my 's vyands degen ,

Binnen pest en hongersnood

Van mijn' kinderen ontbloot.

Schoon mijn sulchten word vernomen ,

Troost en kan ick nier bekomen :

Ja mijn' haters heet op wraeck

Sien my met geen klein vermaeck

Onder uwe roede quijnen :

Laet oock eens dien dag verschijnen :

Die hen onder 't ongeval ,

Dat my druckt , sien smooen sal.

Laet hunn boos en beeftig woelen

Voor dy komen, doetsê voelen

'T knellen van dijn' felle roe ,

Trapse keel en gorgel toe :

Even als ghy my , och armen!

Nat van weenen, mat van kermen

Om myn' ongeregeltheên

Strot en keel hebt togetreên.

Tweede Klachte

Op de wijze des 25 Psalms.

O Hoe heeft de hand des Heeren
Sions dochter overspreyd,
Met de stormen en onweeren
Van sijn' felle toornigheyd!
Heel Israëls heerlijkheyd
Heeft hy in den dreck gesmeten,
En in heete grimmigheyd
Sijner voeten banck vergeten.

Laes! de Heere heeft neergehouden
Met een' gants verbolgen moed
Jacobs prachtige gebouwen;
En in gramschap heet van gloed
Judaes vesten om en om
Uytgeroeyt tot aen den gronde;
En bey vorst en vorstendom
Gants ontheyligt en geschonden.

*Omnia spe-
ciosa Jacob.*

Hy heeft in sijn toornig woeden
D'hoornen Israëls verplet;
En sijn' Stormen tegen 't spoeden
Van den vyand niet geset:
Maer sijn' rechterhand geweert
Ja een vier met eygen' handen
Dat all, watt'er-vat, verteert,
Binnen Jacob doen ontbranden.

Met vyandelijcke krachten
Heeft hy synen boog gereckt,
En sijn' rechterhand tot slachten
Als een vyand uytgestreckt:

F f

Ab

Ah! hy heeft verworpt alhier
 All wat oogen mogt bevallen?
 En met toorne als met een vier
 Sions hutten overvallen.

Als een vyand is de Heere,
 O hy heeft syn Israël,
 Sijn besit, sijn erf, syn' eere,
 Gaen verdelgen al te fel:
 Al te fel heeft hy geschend
 Haer paleysen, vesten, muren;
 En ellenden sonder end
 Judaes dochter doen besuren.

Sijne tente heeft hy versmeten,
 En als eenen hof verwoelt,
 En sijn' wooninge verreten;
 Ja te Sion uytgepoelt
 De gedenckenis alom
 Aller feest en Sabbath-feden;
 En bey vorst en priesterdom
 Neergeblixemt en vertreden.

God (wie kond'et oytglooven?)
 Heeft ja synen outaer self
 En sijn heyligdom verschoven:
 All haer heerlyck hofgewelf
 Heeft hy 't schendende gedruys
 Der vyanden voorgesmeten;
 Die in 's heeren heylig huys
 Als aen eenen vierdag kreten.

God te grammelyck ontsteeken
 Heeft gedacht van steen tot steen.
 Sions vesten te verbreken:
 'T richtsnoer toog hy 'er overheen;
 Hand en arm heeft hy gepijnt
 Tot uytidelgen en verscheuren,

Dies de voorwal staet en quijnt,
Dies de matte muuren treuren.
Haere poorten, welcker sloten
Welcker grendels hy vertrad,
Sijn gefackt en neergeschoten.
Haere vorsten afgemat
Schuylen onder vreemd gebied,
Daer de wetgebruycken swichten,
Daer haer sienders (o verdriet!)
Onversien sijn van gesichten.
Sions oudsten door d'ellenden
Sitten als van stem berooft,
Sacken gordense om hunn' lenden,
Affchen stroyense op hunn' hoofd;
Affchen is hunn' hoofdcieraed.
Salems maegden bleeck van wangen
Laten 't ongedaen gelaet
Droeffelijck ter aerden hangen
'K heb soo leëg geweent mijn' oogen
Datt'er my aen 't herte gaet:
'K heb mijn' lever uytgespogen.
Over 't jammer van dien staet;
Doen de nood (o bitter wee!)
Nood van noodelijcke dingen,
Op de straten smachten deē
Kinderen ja suygelingen.
Doense riepen gants verlaten,
Moeder, waer is brood, waer wijn?
Doense stickten op de straten
(Welck een jammer moest dat sijn!)
Als verwonde: doense swack
En onmagtig voort te draven,
Laes! den laetsten ademsnack
Tusschen 's moeders armen gaven.

De Klaeglieden Ieremia.

Dochter Salems roem der rijcken,
 Maer wel eertijds, wien, och! wien,
 Wien sal ick u nu gelijcken?
 En waer sal ick, Sion, sien
 Eenig wee gelijk uw wee,
 Om daer mē uw' siel te streelen?
 Want uw' schande is als een zee:
 Ach! en wie, wie kan u heelen?

Ydelheyd en eyge vonden
 Brachten u uw' leeraers voort,
 S' hebben ja gesmeekt uw' sonden,
 Immers niet gestraft soo 't hoort:
 S' hebben dat aenstaende quaed
 Niet gearbeyd af te keeren:
 Maer ten lande u uytgepraet
 Met hunn' dwase leugenleere.

Die hier treden langs de paden
 Schudden 't hoofd met bitse stem,
 Klappen d' handen t' saem en smaden
 Op 't vernielt Jerusaleem:
 Ey! is dat de trotse stad,
 Daermen soo van riep en roemde;
 S' is de schoonste? ey! isse dat,
 Diemen 's werelds wellust noemde?

Uw' hoovaerdige vyanden
 Juychen, maken bly geschal,
 Schimpen, toonen tong en tanden,
 Over uwen droeven val.

Wy zijn 't anders geen als wy,
 Die haer haeren trots verleerden:
 Dit's het licht (dus snorken sy)
 Dit's de dag dien wy begeerden.

Dan de Heere op ons t'onvreden
 Dede 't geen hy had gedocht;

Streng en ernstig heeft hy heden
'T lang gepselde woord volvrocht:
Neergeligen breed en wyd
Heeft hy sonder mededoogen,
En uw' hateren verblijd,
En hunn' hoornen opgetogen.

Sion, roept uyt grond uws herten
God uw heyl en hulper aen;
Laet de tranen uwer sinerten
U en dag en nacht ontgaen,
Doetse als beeken vloeyen neer,
Nimmermeer bevang uwe oogen
Rustens lust, o nimmermeer
Moet uw vocht gesicht opdroogen:

Poog des nachts u op te maken
Schrey, en geef een droef geluyd,
Stort uw hert in d'eerste wake
Voor den Heere als water uyt,
'Themwaerts hals en handen streck
Om de kinderlijke sielen,
Die op straet door broods-gebreck
Stickten, en daer henen vielen.

Heere, merck wien ghy met voeten
'T hert te bersten hebt getreên:
Sullen dan de moeders moeten
Tand (o grouwel!) in deleên
Van haer' teere kinders slaen?
Salmen dan soo God vergeten
In dijn heyligdom verslaen
Beyde Priesters en propheten?

Langs de straten, daer wy gingen,
Lagen jonge en oude ontsielt:
'T swaard doorreeg mijn' jongelingen,
'T heeft mijn' dochteren vernielt.

Ghy vertoornt en hoog gesticort
 Hebt verworpt aen alle sijden,
 Hebt geflacht, gematst, gemoord,
 Sonder eenig medelyden,
 Ghy hebt als ter feest geropen
 Mijn' vyanden fel van moed :
 Niemand is'et, Heere, ontloopen
 Doen ghy toornde soo verwoed ;
 Niemand is' er afgeraect :
 Die ick heb (o droeve plagen !)
 Opgevoed en groot gemaect,
 Heeft de vyand neergeslagen.

Derde klachte

Op de wijze van Psalm 51.

OCh ! wat druckt my al angst en hertenleed !
 Ellendig man ! hoe wee is my te moede !
 My die alom Gods hoog-vergramde roede
 Moet woedan sien soo hevig en soo heet.
 In duysternisse heeft hy en diep en veer
 My afgeleyd, en 't licht ontseyt mijn' oogen.
 Sijn' hand syn' hand myn' hoop en hulp weleer
 Heeft regens my de wapens aengetogen.
 Hy heeft mijn vleesch vermagerd en veroud,
 Sulcx dat mijn' huyl versenst van top tot teenen
 Niet anders deekt als d'uytgequijnde beenen,
 Die hy wel strafte morsel heeft gedout.
 Hy heeft my gants omlegert en bebout
 Met galle en moeyte en allerley gevaren,
 In duysternisse heeft hy my wechgestout,
 Als sulcke die ten grave sijn gevaren.

Hy

Hy heeft my soo betimmert en beset,
 Dat nergens meer eene uytkomst is voorhanden:
 Hy praemt my, laes! met moeyelijcke banden:
 En of ick schreye en jammer om ontset,
 'T is sonder vrucht: mijn uytgesucht gebed
 Heeft hy versmaed, en buyten 't oor gesloten:
 Ja endelyck mijn' paen en wegen met
 Grondsteen en toegemetselt en beschoten.

Gelijck een beir noyt woens noch slindens sat,
 Gelijck een leeu die luymt en leyt gescholen,
 Beloerde hy my. Hy heeft my laten dolen
 Van 't rechte spoor, en dolende gevat,
 En staende voet vernielt van lid tot lid.
 Sijn' fellen boog, die 't all alom doet swichten,
 Heeft hy gereckt, en my (och armen!) 't wit
 Het eenig wit gemaect van all' sijn' schichten.

Sijn' schichten heeft de schrickelijcke God
 My met geweld ten nieren ingesonden.
 Ick moet (helaes!) alom en t' allen stonden
 Mijn' borgeren en buuren staen ten spot,
 En 't inhoud sijn van all' hunn' schimpgefanck;
 Doordien de Heer na sijn' gestrenghe rechten
 My heeft gedrenckt met droeven alsflendranck,
 En opgedischt gal-bittere gerechten.

Maer, laes! by gal en alssen laet hy 't niet:
 Hy heeft my oock 't gebit ontwee gestooten,
 En my met stof en asschen overgoten:
 Sulcx dat myn' siel noch rust noch troost geniet.
 'T voorgaende goed en speelt my in 't gedacht
 Voortaan niet meer: dies perste my 't benouwen
 Ten lippen uyt: vervallen is myn' kracht,
 En op den heer mijn hopen en vertrouwen.

Gedenck, o Heere, eerick geheel verdwijn,
 Hoe diep ick ligge in ongeval versoncken,

Wat ick al gals en alffens heb gedroncken:
 Ghy full'et ja doch eens gedachtig sijn:
 My suldy, God (mijn' siele tuygt'et my)
 Niet eeuwelijck vergeten noch begeben:
 Dat neem ick aen, dat maect my duchtens vry,
 Dat doet in my de hoop van nieus herleven.

O, 't is alleen Gods goedertierenheyd,
 Dat wy geheel in jammer en ellende
 Niet sijn vergaen; o, noch en heeft geen ende,
 Noch even versch is sijn' barmhertigheyd;
 S' is t' elcken nieu met elcken dageraed:
 Groot, Heere, groot heb ick uw' trouw bevonden;
 Dies spreekt mijn' siel: God is mijn' toeverlaet,
 Op hem alleen wil ick mijn' hope gronden.

God toont sich ja den sulcken goed en mild,
 Die hem alleen tot hoop en toevlucht kiesen:
 Den sielen, die hem soeckende verliefen
 All' 's werlds hoop, is hy een scherm en schild.

Goed is 'et dan en sonder veel geschals
 En 's Heeren heyl verwachtende te lyen:
 Goed is 'et dan en schouderen en hals
 Van kindbeen aen na 't jock te leeren vlyen,

*Bouum est
 praeſtolari
 cum ſilentio
 ſalutare Deſ.*

Dies moet een man van kommer overmant
 Niet wanckelen, maer d'opgeleyde plagen
 Geduldelijck' en sonder morren dragen,
 En werpen sich op synen mond in 't land:
 Met siel en sin moet hy ten hemel sien,
 En wachtende van derwaerts soeter' tijden,
 Het aengesicht den slaenden vuyften biën,
 En allen hoon niet weygerente lijden:

Want onse God den sijnen wonder goed
 Sal ons niet heel niet eeuwelijck verlaten:
 Sal wel een' wijle ons onder 't lyen laten:
 Maer endelijck weer vriendelijck en soet

Ons kussen met zijn vaderlijk gemoed:
Met dat gemoed, dat aen des sondaers smerten
Geen lust en heeft; dat als het noodig moet
Wel somtijds toorn; maer nimmermeer van herten.

Hoe? soude God gedurig even koel
D'ellendigen sien kruysen en versmaden,
En buygen sien hunn' goede saeck ten quaden?
Sou't recht eens mans voor sijnen rechterstoel
Verloren gaen en gelden niet met all;
Als of hy't oog gewoon op ons te waken
Liet sluymeren, en eenig blind geval
Vertroude't roer der menschelijcke saken?

Wie is hy dan die dwaestelijcken sal
Des Heeren wil van desen handel scheidt?
En loochenen den hoogsten te beleyden
Bey goed en quaed, bey heyl en ongeval?
Wat mort, wat kijft; wat kibbelt vleesch en bloed?
Wat vischt en wroet in averechtse gronden
Het blind vernuft? elck daele in zijn gemoed,
Doordelf zijn' siel, en kibbel op zijn' sonden.

Laet (seg ick) ons doorgronden onsen aerd,
Laet ons wel nau all' onsen handel wegen,
En, wijckende van d'oude wandelwegen,
t'Saem hand en hert gaen strecken hemelwaerd,
En bersten nyt, en roepen, Heere, wy
Wy hebben ons te schandelijk verlopen:
Daerom met recht met dubbel recht hebt ghy
Ons misdrijf ons ten diersten doen bekoopen.

Daerom hebt ghy (spijt allen tegenstand,
Ons overstort met sware toorn- vlagen,
Ons nagejaegt, en vreesfelijck geslagen,
En wijd en sijd vernielt met feller hand,
Daerom hebt ghy ons roepen, ons' gebeên
Met eenen dijk van nevelen en wolcken

Tot dijn gehoor den toegang afgesneên :
En ons gemaect 't uytveegtel aller volcken.

De vyand nu verheugd en onbevreesd
Spot, lacht en grimt en grenickt om ons suchten.
Een hoogen angst, een diep en droevig duchten
Mat stadig af en geesselt onsen geest.
Ick doe (helaes!) door Sions tegenspoed,
Door Salems val tot in myn' siel bewogen
Gelijck een' beek een' opgeswollen vloed,
Het tranen-nat ontstroomen hoofd en oogen.

Het tranen-nat ontvloeyt my vroeg en spaê,
Laet nimmer af; maeckt vlieten van myn' oogen,
Mijn' oogen, och! die niet en sullen droogen,
Voor dat de Heer sijn' oogen nedersla,
En ons ontreck get lijden dat ons mat;
Mijn' oogen, och! die om den druck beschoren
Den dochteren van mijn' vernielde stad,
Mijns levens vonck in tranenvloeden smooren.

Mijn' hateren belaeiden my wel eer
Met stricken als een' vogel, sonder reden
En onverdient: die wreede beulen deden
In eenen poel mijn leven sijgen neer,
En gingen't voorts met steenen sel te keer;
Ja endelijck doen sy de waterstroomen
My boven't hooft opstijgen hoog en veer:
Doen sprack ick, ah! nu moet ick ommekomen.

Doch evenwel een schreyende gebed
Heb ick, o God, van uyt die moddergronden
Tot uwen troon met yver opgesonden:
Dat naemt ghy aen, en hebt my flux gered:
O wilt oock nu mijn hertelijck gesmeeck,
Mijn diep gesucht niet van uw' ooren drijven:
Maeck u tot my, wanneer ick roep, en spreek:
Sijt onbeducht, ick sal uw hulper blijven.

*Lapsa est in
lacum vita
mea.*

*In mandave-
runt aqua
super caput
meum.*

Verde-

Verdedigt ghy mijn' sake metter spoed ,
O Heere , en vry mijn leven van benouwen.
Poog poog doch eens het ongelijck t'aenschouwen ,
Waar met men my bejegent en begroet ;
En help my eens , groot rechter , tot mijn recht.
Ghy siet hoefel mijn' haters my bestoken ,
En hoese my een schrickelijck gerecht
Al heymelijck in hunn' gedachten koken.
Ghy hoort'et , God , hoe schandig sy my sma'en ,
En watsē my in hun gepeynsen brouwen ,
En wat sy uyt hunn' vuyle lippen spouwen ,
En dag aen dag tot mijn bederf bestaen.
Aenschou doch eens hoe ick ten hoon moet staen
Den schimperen , die alse vroeg ontwaken
My smaed aendoen ; die alse slapen gaen
Hunn dagbedrijf met schamper sinnen staken.
Ontwaeck , o Heere , en maeck u op de been ,
Op dat sy loon na hunn' verdiensten krijgen.
Laet hun het hert door schrick en vreesē ontsijgen :
Jaeg dijnen vloeck door all' hnnn' leden heen.
Dijn , grimmigheyd , die oyt de boose brack ,
Moet , waerte vliēn , hun volgen op de hielen
Met selle wraeck , moet onder 't hemeldack
Hen allefins verdelgen en vernielen.

Vierde klagte

Op de wijze van den 42 Psalm.

HOe is't goud soo doof en duyfter ?
Waerom treurt'et sonder glans ?
'T goud wel eertijds schoon van luyfter ,
'T helder goud hoe siet'et thans !

Ah!

De Klaeglieden Jeremia.

Ah! hoe leggen 't puyn en 'tgruys
 Van het drymael heylig huys,
 En de Godgewijde steenen
 Over alle straten heuen!

Sions sonen welgeboren
 En tot hoogheyd opgebracht,
 Ja niet t'onrecht hier te voren
 'Tedel goud gelijk geackt
 O, hoe sijze nu gelijk
 'Tongeacht gebacken slijck,
 Of den vaten kleen van waerde,
 Diemen vormt van 't slijm der aerde!

Felle zeegedrochten soogen
 Soetelyck hunn' teëre vrucht!
 Draken voelen sich bewogen
 Van naturelycke sucht:
 Maer de dochter Sions moet
 Gants ontaerd sijn van gemoed,
 En sich als de struysen toonen
 Die in woelte wouden woonen.

'T suygeling door dorst gedreven
 Jammert, schreyt en voelt sijn tong
 Tegen 't klam gehemelt kleven.
 Kinderkens noch teer en jong
 Afgemat door soo veel noods
 Roepen om een' bete broods:
 Maer vergeefs is all' hunn smeecken:
 Niemand heeft 'et hun te breken.

Die met lekkernijen plegen
 Sich soo gulsig t' overlaen,
 Smachten nu aen alle wegen,
 Sterven deerlijck daerse gaen:
 Die in purper rijk gewrogt
 Dertelijck sijn opbrogt,

*Qui vesci-
 bantur vo-
 laprioso.*

Moeten

Moeten nu ellendig quynen ,
En in druck en dreck verdwynen.

O , der dochter Sions sonden
En verfoeyelijcke se'en ,
Sijn veel schandiger bevonden
Dan all' Sodoms vuyligheên ;
Die geswind en t'eener stond
Wiert geblixemt in den grond
Van de stroomeloose poelen ,
Sonder vyaads hand te voelen.

Haere Nafareen voor desen
Plegen reyner in der daed
Dan of melck of sneeu te wesen :
By hunn' altijd frisch gelaet
Was het blofende korael
Bleek en ongedaen en vael :
Voor hunn' blinckende aengesichten
Moest de klare Sapphir swichten.

*Sapphira
pulchrioris.*

Laes ! maer nu is in hun allen
All wat voormaels aerdig schein
Soo verduystert , soo vervallen ,
Datse langs de stratentrêen
Gants onkenbaeren veroud ,
Met de vellen dor als hout ,
Slap , gekreuckt en half verdweenen
Over d'uytgedrooge beenen.

Sachter eyndden sy hunn' dagen
Die door 't yser sijn ontsielt ,
Dan die met een langsaem knagen
Van den honger sijn vernielt ;
Diennen met veel' pijnen , ach !
Dorren en verdwynen sag ,
En den lesten doodsfucht suchten
By gebreck van ackeryruchten.

Ja in Salems bange vesten
 Drong de nood soo streng en slijf,
 Dat de moederen ten lesten
 Met de vruchten van haer lijf,
 Met een' versch geboren soon
 Door haer' eygene hand gesoôn,
 (Wie kan 't hooren sonder ysen?)
 Niet en schroomden sich te spijzen.
 God dan heeft (gelijck wy voelen)
 Zijne gramschap heet van gloed
 Eens ten vollen willen koelen,
 Eens all r'seffens uytgewoed.
 Sion heeft hy aengerand
 Met een vier, een' fellen brand,
 Brand die oock haer' vaste gronden
 Heeft doorkropen en geschonden.
 's Werelds vorften noyt vertrouden,
 'T quam noyt volcken in den sin,
 Dat door Salems poorten souden
 's Vyands benden dringen in:
 Door de poorten van die stad,
 Die soo vast soo seker sat:
 S' hebben dat niet vatten mogen,
 'T scheen een wonder in hunn' oogen.
 En nochtans hoe vast geseten
 S' is vermant, onse oogen sien 't;
 'T welck de boofheyd der propheten
 Heeft veroorsaecht en verdient;
 Oock de grouwelen en quaên
 By haer' priesteren begaen,
 Die daer binnen sonder schroomen
 Schendig spilden 't bloed der vroomen.
 Recht als blinde en gants verwoede
 Dwaelden sy door straeten pad,

*Coxerunt fi-
 lios suos:
 facti sine ci-
 bus eorum.*

Leelijck zijnde met den bloede
Der onnoofelheyd beklad;
En noch schroomden sy, soo 't scheen,
Aen te roeren gener kleên,
Selve omhangen en verladen
Met soo vuyle moordgewaden :

Want sy riepens' aen, en spraken
Vliet van ons, beverleete, vlied,
Wacht u wacht u iets te raken,
Naect het Godgewijde niet :
Ja sy schuwden hen alom :
Dies men oock in 't heydendom
Dorst voor vast en seker houden,
Datse 't land haest ruymen souden.

'T is met hun oock soo gevaren ;
Want des Heeren grimmigheyd
Heeft verstroyt hunn' legerscharen,
En sijn' gunste hun afgeleyt ;
Om dat sy uyt yd'len trots
'T aengesicht der Priest'ren Gods
Niet en eerden, noch der ouden
Sich ter nood erbermen wouden.

Stadig draeyden wy ons' oogen
Naer een los en bros ontset :
Wy door 't Goddelijck vermogen
Meermaels wonderlijck gered
Maeckten onsen schild en scherm
Van den vleeschelijcken arm,
Van een volck, dat van dit lyên
Ons niet magtig was te vryen.

Vrye locht en ope straten
Dorsten wy niet bruycken meer,
Moesten wy verbaest verlaten,
Soo sel gingmen ons te keer :

O! van doen al quam ons end
 Op met nachten van ellend:
 Ach! 't is endelijck verschenen,
 En ons' dagen sijn verdwenen.

Ons' vervolgers kloeck in 't rennen
 Volgden ons veel sneller, laes!
 Dan een arend licht van pennen
 Door de wolcken 't vluchtig aes:
 Op 't gebergte en in woestijn
 Daermen docht gebergt te sijn,
 Wisten sy ons na te jagen,
 Leyden sy ons leven lagen.

Onsen koning, die verheven
 En gefalft van 's Heeren hand
 'T heulen heyl was van ons leven,
 Sloegen sy in boey en band:
 Ach! sijn' vryheyd leyt ter neer,
 In wiens schaduw wy weleer
 (Spijt den heydenschen gedrochten)
 Vry en vredig leven mogten.

Juych nu, wilt nu blyschap toonen,
 Dochter Edom, die uw erf
 Veylig moogt in Us bewoonen,
 Lach en groey in ons verderf:
 Maer sijt onder dies gewis
 Dat de kelck dy nakend is,
 Datmen dy van wijn verladen
 Oock eens blooten sal en smaden.

Uwe dertelheyd vol schanden,
 Dochter Sion heeft gedaen;
 God en sal u meer in banden
 Niet vervoeren, noch verlaên
 Met het jock der slaverny:
 Maer dy, dochter Edom, dy

Sal hy grouwelijk bestooten ,
En dijn sondevlecken blooten.

Vijfde en leste Klachte

Op de wijze van Psalm 129.

GEdenck, o Heere, aen 't geen ons is ontmoet,
Op onsen smaed sla eens dijn oog ten lesten.
Men geeft ons erf ten roove aen vreemd gebroed,
Ons' wooningen uytlanderen ten besten.

Doch erfverlies waer noch een' lichte pijn :
Ons' vaders ons soo waerd en uytgelesen
Sijn ons ontruckt ; bedruckte weeuwen sijn
Ons moederen, wy onderdruckte weesen.

Men dringt ons geld voor een' dronck waters af,
Men doet ons hout ons koopen tegens reden :
Men stoot, men stouwt, men maectt ons moede en las,
En weygert ruste ons' atgepijnden leden.

Wy gaven ons (beschreyelijcke saeck !)
Om broods-genot, om graen en nodig koren,
Den Assur op, en huu, die met vermaeck
Hunn' ackeren in 't Nylnat sien versmooren.

Ons vaders eer tot sondigen verleyd
Sijn u niet meer, en wy benaude moeten
Wy moeten, laes ! hunn' ongerechtigheyd
En grouwelen met onsen bloede boeten.

Wy moeten ons vermeestert en vermant
Van knechten sien : ons' onlangs vrijen necke
Beswaertmen hard, en niemand roert' er hand,
Op dat hy dien den slaeffschen jocke onttrecke.

Wy sijn geperst in lijfs en levens nood
Te gaen om brood en nodig voedsel dwalen,

Ja moeten 't uyt de tanden van de dood ,
En onder 't swaerd in wildernissen halen.

Ach ! hongersnood bespringt ons soo verwoed ,
Doet merg en bloed zoo jammerlijk verdwijnen,
Dat hy onse huyl als in een' ovengloed
Gerooft , geschroockt en uytgedroogt doet schijnen.

De moedwil heeft met wetteloose seën
Der vrouwen eer te Sion gants vertreden ,
En schandelijk ontwijld in Judaes steën
Der maegden kuysche en onbevleete leden.

Ick swijg hoefy den vorsten hoog van bloed
Door snooden strop het vrolijk licht ontroofden ;
En hoe dat wreed en rasende gebroed
Selts geen ontsag en droeg den grijfen hoofden.

'T was niet genoeg den jongeling bestout
En overlaën te sien van meulesteenen :
Maer moesten oock bewijcken onder 't hout
En struyckelen de kinderlijke beenen.

Het heylig recht leyt krachteloos ter neër.
De poorten sijn met statige ouderlingen
Niet meer beset : men hoord de jeugd niet meer
Haer snarenspeel op blijde toonen dwingen.

Ons' blijdschap is in tranen uytgedooft ,
In bang gesucht verkeert ons dertel singen.
Ontkroont , helaes ! ontluystert is ons hoofd :
Wee onser ! wee ! dat wy ons soo misgingen.

Ons hert is mat , onse ooge blind geschreyt ,
Ons' borst vermoeyt van sucht op sucht te lossen ,
Om Sions berg , die droef en treurigh leyt ,
En omgewroet van schadelijcke vossen.

Maer waerom , God , ghy die onendig zyt ;
En niet , als wy , aen jaren-loop gebonden ;
Wiens troon ontruckt den tanden van den tijd
Staet eeuwig vast , en rust op wisse gronden ;

Waerom

De Klaaglieden van Jeremie.

183

Waerom doch is 't dat gy ons soo vergeet,
 Soo gants verlaet, en met soo sware ellende
 Soo lang ons druckt? waerom hebt ghy ons leet,
 Onendige, gestelt soo traeg een ende?

Keer, Vader, keer onse herte weer tot dy,
 Leer onsen neck uw heylsaem jock gedoogen;
 Op dat wy van het Jock der vreemden vry
 Eens endelyck weer t'huyswaert keeren mogen.

Vernieu ons weer den soeten ouden tijd,
 En 't vorig heyl, waer van wy sijn vervallen.
 Ach! Soud ghy ons verwerpen voor altijd,
 En nimmermeer uw' gramfchap laten vallen?

E N D E.

